

3/1/94 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 17-వ తేది శనివారము } No. 243
సంపుటము ౧౧ } (శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ సప్తమి ౭. } సంచిక ౨౪౩

అమృతాంజనము

1925

కృ. లం. డ. రు.

1925

“మహాత్మా గాంధీ” “రాధాకృష్ణ”

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:— 31-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రు. 10-8-0, ఆలశ్యము ఆశాభంగమగును. 1000 కి రు. 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు.

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెల్డ్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

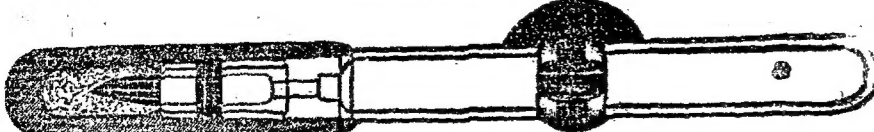
వారి చేత యారు చేయబడినది

విజంట్టు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాకు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

గ్లాసు పాళీలు

హం టెన్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యానూతన గ్లాసు పాళీలు చేకవంత వాడుకలో నున్నవి. (గ్లాసు రూ 14.

గ్లాసు పాళీల కలము ఒక తూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

(గ్లాసు రూ 14, గ్లాసు పాళీ ఫపుం టెన్ పేనా రూ 1. దశను రూ 10.

మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మద్రాసు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు పందెములు

1924-1925

ఈదిగవ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 సం॥ ౧౦ జనవరి నెల 17, 24, 31.

1925 సం॥ 1౦ ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎలెక్ట్రిక్ టోటాలి జేటరు, బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకల్పము:—

ముదటితరగతి: పురుషులకు రు. 5. స్త్రీలు రు. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

టీచ్, పార్కు, ఎగ్జోరు మొదలగు స్టేషనుల

నుండి స్పెషలు బండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంబించియుండు

మా పెద్దనోటినులను చూడకోరెదము.

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

భూటాను సువాసన గలవి 3351

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అతి

ర్థము, వాయువు, జలుబుబ్రష్టము, నన్ని పాతము, దగ్గు,

ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటివోషములు

మొదలగు వ్యాధుల కిది షణ్ణాశుధమునలె పనిచేయును. ౩

250 మాత్రల పీసా రూ 0-4-0 డబ్బల్ రు. 2-0-0 వి. పి. ౩.

పి. ౩. పి. ౩. అందు కంపెనీ. పెరిచేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.

డెలివరీస్

ఇదివరలో జరిగిన గొప్పయుద్ధసమయముందు మాకర్మాగారము, అందుకు సంబంధించినవన్నియు అనేకవైపులందును, విదేశములందునుండిన సైన్యమునకు బిస్కత్తులను తయారుచేసి, సరఫరా చేయుటకు పూర్తిగా ఇండియాగవర్నమెంటు మిలిటరీశాఖవారి అధీనమునకు దుంచబడినది. అందుచే సరఫరాచేయుటకు వీలులేనందున అనేక కారణములను పోగొట్టుకొంటిమి. ప్రస్తుతము వారికంద లేని సరుకులను సరఫరాచేయుటకు గొప్పప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. మా బిస్కత్తులు మిక్కిలి మేలైనవిగా యుండుటవల్లను, దిగుమతిచేయబడినవాటిధరయందు అధిక వ్యత్యాసముండుట చేతను మాకు గొప్పజయమే గలుగుచున్నది.

ఈ దిగువ తెలుపబడినవాటిలో దేనినైనను ఉపయోగించి చూడవలెనని కోరెదము.

బాదామి	బీన్	ఇండియాల్	నైస్
ఆరోయాట్	కారోనేషన్	లెమన్	టటన్
బట్టర్ ఫింగర్	క్రూరు	లంచ్	వీటర్ బూరి
కేబిన్	ఫామిలి	మేరీ	రాజా
కాన్ టీన్	జెమ్ బస్ట	మిల్క్	వానిల్లా
మిక్స్డ్ హాన్ హాల్డ్ టీ		సోడా	వాటర్

మా జింజర్ నట్సు, ఫింగర్ బిస్కత్తులు విదేశపు వాటికంటెను చాల మేలైనవని నిర్ధారణ చేయబడినది.

బ్రాన్, ఆమండు, గ్లటన్, ఈమూడవరకముల డైయాటెటిక్ బిస్కత్తులను, గోదూమ బిస్కత్తులను వైద్యులు మిగుల పట్టుదలతో సిఫార్సుచేయుచున్నారు.

అన్నిరకములు 1 పౌను, 2 పౌనులు, 7 పౌనులు, 14 పౌనులు, 28 పౌనులుగా టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నది.

కర్మాగారమునకు పనిచేయువారందఱును అగ్రజాతి హిందువులే. ఇంగ్లాండులో తయారగు వాటిలో విక్రీలి శ్రేష్ఠమైన మెషినులు మావద్ద నున్నవి చేతితో తాకబడక, ఆరోగ్యవద్ధతుల ననుసరించి, నిపుణుల విచారణకంద ఇవన్నియు తయారుచేయబడుచున్నవి. హిందూదేశమునందు యితరులు చేయుచున్నవాటినిచూచి మా బిస్కత్తులు మోసపోవడదు. ఇతరులు తయారుచేయు నట్టి వాటివలెనే వారు చేతితో తయారుచేయుచున్నారు.

డెలివరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్., డెల్లి.

వారిచే తయారుచేయబడినది.

వద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, వైజామురాజ్యమునకు సోల్ ఏజంట్లు:-

మహమ్మదు మూసా హాజీ ఇబ్రాహిం, అండుకో.

32 గిడ్డుంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాక్ లిస్టు:-

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 268 చైనాబజారు, మద్రాసు.
ఎస్. దేశాయ్ గండర్, చైనాబజారు, మద్రాసు.
కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.
సి. ఆర్. వడివేలు మొదలియూర్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.
పి. వీరాస్వామిచెట్టియూర్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

బెంగళూరు స్టాక్ లిస్టు:-

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 80, ఏ. ఓల్డ్ పూర్ హానురోడ్డు, బెంగళూరు కంట్రీ క్లబ్ మెంటు.

డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అండుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దానిబ్రాంచీలు, కంట్రీ క్లబ్.
పి. ఎమ్. బుల్ రహిమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంట్రీ క్లబ్.
మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగళూరు సిటీ.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

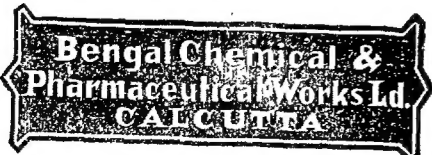
వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోదమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క తనిఖీకులే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములావ్రాసిన పంపబడును.
బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 చి. పి. చార్జీతోపహర్సు 1.2-0.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 17-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	
చియ్యము బస్తా	రూ 1.5 కు 80.0-0 మొదలు 42.0-0	

(2) వత్సధాన్యములు

కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	
కందులు బస్తా	రూ 1.5 కు 205 కు 11.0-0 కు 12.0-0	

(3) నూనె వస్తువులు

శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	
శుక్లనూనె బా 1.5	కు 160.0-0 165.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	
చాయకాపు బా 1.5	కు 155.0-0 160.0-0	

(5) ఇసుము

కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	
కట్ట రకం బా 1.5	కు 82.0-0 88.0-0	

(6) లోహములు

నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	
నెండ్లి 100 కులంక	కు 72.0-0 77.0-0	

(7) రంగులు అలిజరైస్

అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0
అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు కు	78.0-0

(8) దూది

బోండా నెట్టుబాదన 1.5	కు 820.0-0	
----------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	
కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	కు 8.12-0	

సుఖిభోగితైలము

డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0

అన్నివిధముల పుండ్రము, కొయ్య పుండ్రము ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్రమును. లోపలికి మృతలను తినువలయును. అన్ని గాయములను మాన్యునా కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును. అమ్మకొండనము డిపో, ముదరాపు ఖాళిబా

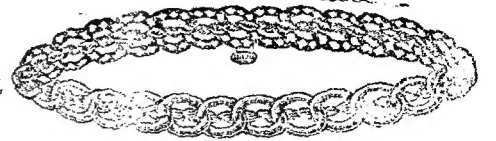

నమ్మకము, న్యాయము, యదార్థముగల దుకొణమునందే మీరు లావాదేవీ చేయుదు

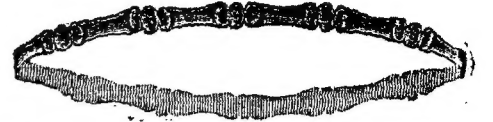
డబుల్ "ఎస్" విబూదిపట్టెలు
మెడచేయి ను
20 సవరములలో తయారగును
వికీ 1 కి మజూరి రూ 1-80

సుకమాగాజులు

3-8 సవరములలో తయారగును. జత 1 కి చేదారం
సహా మజూరి రూ 25 0 0

బాంబుగాజులు

3-6 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారం
సహా మజూరి రూ 6.0-0

క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాసిన యినామ గా పంపబడును

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చై నాబజారుగోడ్డు బాగ్లికాసు మద్రాసు.

టెలిఫోను నెం. 8021

తంతులిలాసము 'ఉమ్మడియాక్'

కడచిన 30 నం రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కత్తిలేని వెండికి,
సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

హానుమాన్ బు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1727)

దీన్ని సమానమైనది పేరులేదు.

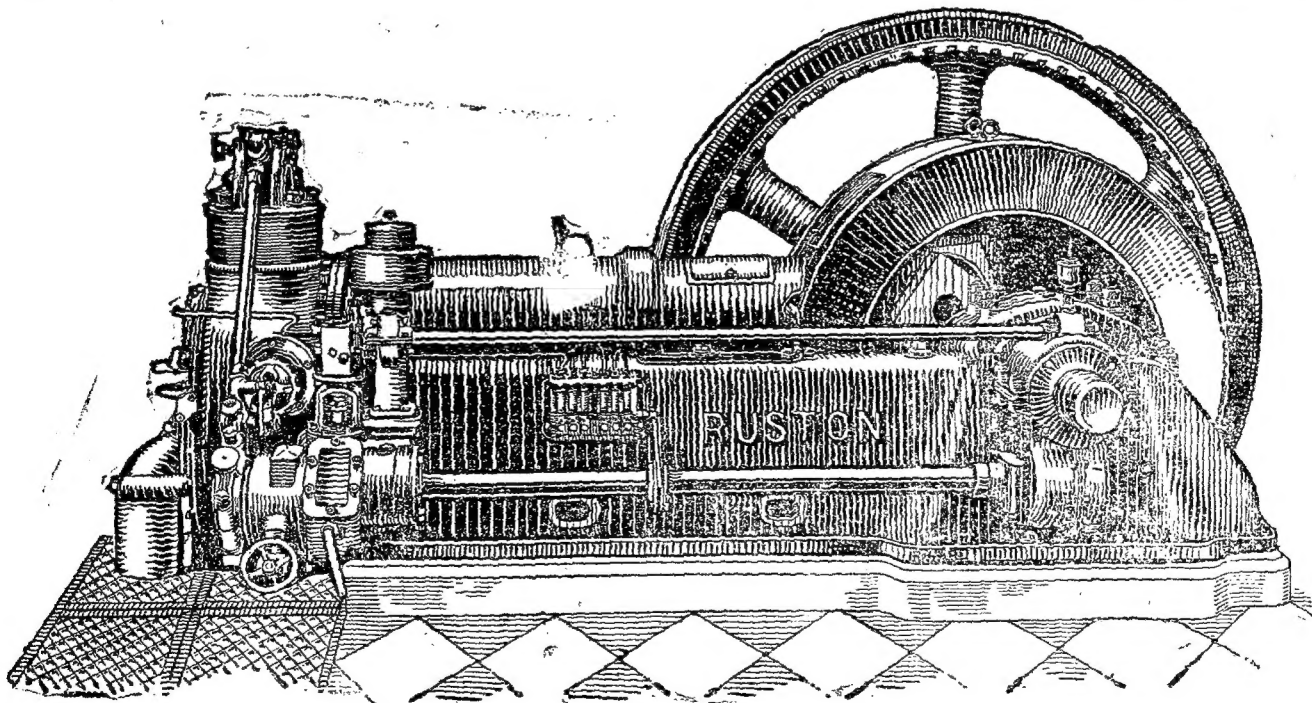
ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజినులన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రాక్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

హాయికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరములేదు.

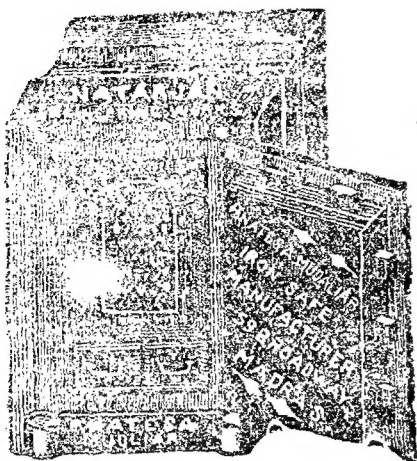
నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయును (886)
మద్రాసులో ఫోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాలా పోస్టు నెం 60, మద్రాసు.

వాణిముద్రాక్రశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బెండుకునులు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిల్క్, కాగితం, బంగారము, వెండికాగితం,
సులభమైనది, క్లాసులుచేయుట, స్టేషనరీ పానానులు. (609)

ఎంగ్లీవింగు

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటిమోస్తరువారము కాగుగా తయారచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగవ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. కాంటలు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

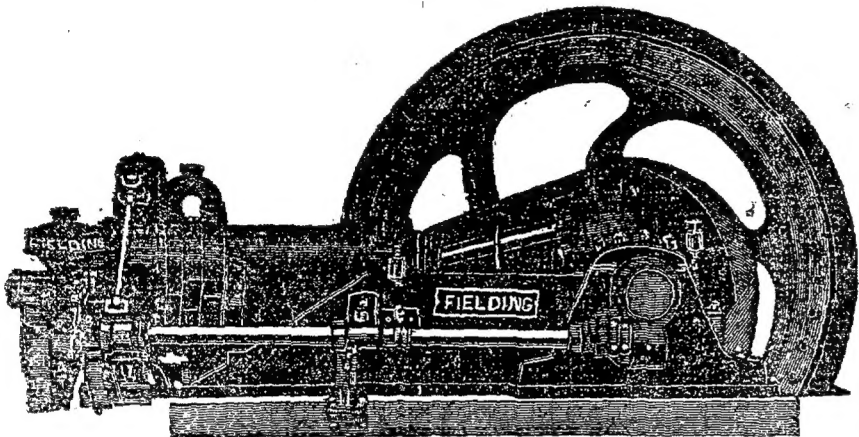
పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, ప్రాచ్యోత్తర, రో, బ్రాజ్మ, మద్రాసు, నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేర చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాస్టింగు, పట్టులు, నరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయపల్లెఁబి, పెద్దనాయకపేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జరు యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ ర్డరుములు (కాపీ) ఇరులు వ్రాయబడును.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగు” వేటుంటు శమిడిశల్ స్ట్రీక్ స్టారింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిముషములలో వేవరై జరు చుల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు అయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

తెలఁఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు. 12, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

ది లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సుకంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహోరు.

రా రా ల జ ప తి రా యి

(చేరేమన్, బోరుఆఫ్. డైరెక్టరులు)

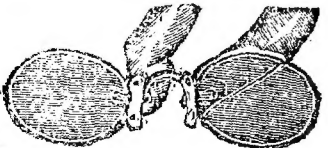
జనిని ప్రారంభించిన 6½ నెలలలోగానే 17 లక్షలవరకు ప్రస్తావములు (ప్రపోజల్సు) వచ్చినవి. ఇది పూర్తిగా హిందూదేశీయుల నిర్వాహకముక్రిందనే యున్నది.

ఈ దిశవజ్ఞులలో ఏజెంట్లు కావలెను:—గంజాము, విశాఖపట్నము, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, ఉత్తరాఘాట.

నిజముగా మంచి సామర్థ్యముగలవారికి ధారాశ్రమైన పరత్తులు గలవు.

ఈ గుణవిలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

పంపిత కే. సంతానం. లేక లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు, మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహోరు. 16 నుంకురామ కెట్టిపేడి, మద్రాసు.

శాస్త్రీత్యా నేత్రములను పరీక్షించి, ప్రదేశము ననుసరించి

గ్యారంటీమీద సులోచనములు యివ్వగల సమర్థులు.

మెస్సర్సు:—వి. యస్. శాస్త్రి అండ్ సన్సు తెనాలి.

నిజమురాష్ట్ర ఆంధ్రజనసంఘము

వైజామురాష్ట్ర ఆంధ్రజనసంఘ స్వతీయసమావేశము ౪ రంగల్ జిల్లామధ్యగయందు చ ౨౦-౨౧ ఫరవంధి ౧౩ ౩ క ఫలినాడు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. తెద్రసంఘము వారు అంగీకరించినారు. ఏతత్ ప్రయత్నమున జరుగుచున్నది. ఈసమావేశమునందే వధిరయందుగల శ్రీశాస్త్రిగారు ఆంధ్ర భాషానియ వాణిజ్యోన్నయము నిజామురాష్ట్ర ఆంధ్రగ్రంథాలయ ప్రతినిధుల సమావేశమున జరుగును గాన ఆంధ్రజనసంఘ సభికులును గ్రంథాలయసభికులును ఆంధ్రవేదశాస్త్రిగారును విచ్చేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము. భోజనవసతి సౌకర్యములు చేయబడును.

మిర్యాల నారాయణగు

మాన నోల్లాసిని మోత

30 నూత్రలు 0-10-0 (వది అనాబు)

మెనులభము! (పోస్టుభర్తలు ప్రత్యేకము) నెనులభము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగడి మైక్రొకాల్ కిమాత్రలు దివ్యామృతము అశ్రీరము, అరుచి, ఆపురింకలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, నర్యాంకముల యందు బలతీయము, పిక్కులు, పొర్చుములు, తిమ్మ, శ్రగ్గు, అన్ములు, మొదలగువానియందు గలిగడి నొప్పి లను బోగోట్టి బహమును మంచి యారోగ్యమునకు వచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆ నేకపీషణలు చేసినవి. అనుభవము గల ఔషధమునకుచేతన పరమసాంస్కృతిక యని చెప్పు వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరువామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు గడుమాల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

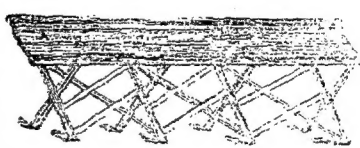
లోధ-బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, దుమ్మెగూడం:— ఒకశ్రీ క్రమభంగమువలన అనేక సంవత్సరములనుండి కడుపునొప్పితో బాధపడుచుండెను. అనేక మందులను గాడి ప్రయోజనములేక పోయెను. కడపట తమలోగ్రయొకబుడ్డి నువయోగింగనే గా రడివిద్యనూదిరిగ ఆమెకు యుండుతున్న దుస్వత్స్వియా, అత్య ద్దుతముగ కుదిరెను. ఈ లోధ్రమ వర్ణించుటకు వాకు మాటలు తొలక లేదు. ఒకబుడ్డిలోగ్ర యెక్కుబంగారు యిచ్చినను దీనివెల చాలవని నేనుచెప్పగలను.

“కేసరి కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఓషధిఔషధశాల, యెమ్మూరు, మద్రాసు.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రూ. 8. 2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడిత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ 15, 2 వరకం రూ 18. (3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ 4, (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ 8.8-0, 2 వ రకం రూ 8. క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

పి. వీరాస్వామినాయు అండ్ సన్సు, నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

సిటీ మోటారుసాతశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపునిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పుచును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రింగులు చేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ ర్ల చే ఇయ్యబడును. అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర ములు తెలియగోరువా క్రిందివిలాసమునకు వ్రాసిన యును. మేనేజరు,

సిటీ టాక్సీ కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కాపీడి, జి.టి. మదరాసు. (బ్రాజ్మేకు పంపబడినది)

చెన్నపురి కార్పొరేషను

మేడ్టి గారిని, ఇంగ్లండులోని ఏజెంటుగ నియమించుట కొరకు బడిక

అత్యధిక సంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను

జె. డబ్ల్యు. మేడ్టి గారిని ఆంగ్ల దేశమున తమయేజెంటుగా నియమించుటయందును చర్చించుటగాను, నిన్న సాయంత్రము చెన్నపురి కార్పొరేషను అసెంబలీ సమావేశము ఖాన్ బ. ఉస్మాన్ సాహెబు గారి యధ్యక్షత వ్రేంద జరిగెను. సభ్యులు ఘనము 21 మందిమాత్రమే హాజరైరి. 1924 సం॥ ఫిబ్రవరి 21వ లేదీన జరిగిన కార్పొరేషనునందు, జేమ్సు వెల్చీ మేడ్టి గారిని - ఆంగ్ల దేశమున, తమకు గావలసిన సామాన్య లను పరిక్షించి కొనుటగాను కార్పొరేషనువారి ఏజెంటుగ నియమింపవలెనని తీర్మానించిరి. ఆ తీర్మానము సారము మాడిల్ గారితో నొక కంట్రాక్టు చిత్తును రచించిరి. ఈ కంట్రాక్టును కార్పొరేషనువారు యమోద మొనగుటకొరకు ఈ సభ యేర్పాటుజేయబడెను. ఈ కంట్రాక్టుతో గలపి మాడిల్ గారిని కార్పొరేషనువారి కన్వల్టింగ్ ఇంజనీర్ గ నియమించుచు మరి యొక కంట్రాక్టు వ్రాయుమొనరిరి. ఈ రెండవ కంట్రాక్టు నిమిత్తకే కార్పొరేషను సభవారామోదించిరి.

ప్రస్తుతము చర్చయందున్న కంట్రాక్టుయొక్క మరతుల ప్రకారము మాడిల్ గారి సం॥నకు 400 పౌనులను రెండురింగ్ ఫీజుగా నొకసంవత్సరము ఇదిగాక అతడు ఏజెంటుగా కార్పొరేషను పనియందు వినియోగించిన కాలమునకు దినమునకు (1 దినమునకు 7 గంటలచొప్పున) 10 1/2 పౌనులు చొ॥న అతని చీపుఅసిస్టెంటు నకు 6 పౌనుల 6 పిల్లీంగుల చొ॥న సీనియరు ఆసిస్టెంటు (డ్రాఫ్టు మెనులు గుమస్తాలకు 3 పౌ 6 పి చొ॥న కానియరు ఆసిస్టెంటు లకు 1 పౌ 6 పి 6 పిల్లీంగుల చొ॥నను ఇచ్చుట యంతయు గూడ నొకసంవత్సరము. ఈ కంట్రాక్టు రివ్యూనుల పరమమునను.

కార్పొరేషనువారు నిన్న సాయంత్రము సమావేశమైనపు డు శ్రీరాముల నాయుడుగారు యమోదించిన మేడిల్ గారి ఆంగ్ల దేశమున కార్పొరేషనువారి యేజెంటుగ నియమించుచును" అను ప్రతిపాదనపై చర్చ జరిగెను.

సభ్యుల తీర్మానముల సందర్భమున నాలవ్యము సభా కార్యక్రమమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము, వ్యాసరావుగారు లేచి, సభ్యులు నోటీసు లొసగిన తీర్మానములు చర్చకు దెచ్చుటలో చాలా ఆలస్యము జరుగుచున్నదనియు, ఆ తీర్మానముల పరిష్కరించుటగాను రెండుమాడు శనివారములు ప్రత్యేకముగ సమావేశము చేర్చుట పరిచినదనియు నుడి విరి. అట్టి సమావేశ కార్యక్రమమున నపునరమున వివరముల దెలుపుటగాను, కార్పొరేషను కమిషనరుగూడ నావమయమున హాజరుండవలెననిగూడ వ్యాసరావుగారు నూచించిరి.

అధ్యక్షుడు:—నేనును అవియమును గురించియే అలోచించుచున్నాను ఇందులకుగాను తుదితీర్మానమును 81 లేదీ 12 గంటల సమావేశము చేర్చుట జేసినచో సభ్యుల కనుకాలముగ మండు నెడల నట్లు జేయవచ్చును.

సభా రీతూచన సంగీకరించిరి. తరువాత మేడిల్ గారి యొడంబడికపై చర్చ సాగింపబడెను.

మేడిల్ గారి యొడంబడిక

డా॥ నల్లేశ మొదలియారు:—మనకు ఆంగ్ల దేశమున నొక ఏజెంటువును బువునరమా? కొత్త గా నియమించుటకు ఏజెంటు జేయువనిని కంట్రాక్టు గురే యొనర్చరా? అంతవరకును, మాన్యు అందుకొపెనీవారే మనకు ఏజెంటుగా నుండి పనిజేయుచున్నారా. అవిధముగనే ముందుమాడ జరుపుటకు వీలులేదా?

కమిషనరు బోగుగారు:—ఇంగ్లండులో గాని ఇతర యూరపియను దేశములలో గాని యంత్రములను సామానుల కొనువలసి యున్నయెడల మన కచ్చట నొకయేజెంటు వుండు బువునరము. ఆంగ్ల దేశమునుండి వదరాను పంపిన తరువాత సామానులను మనము త్రెప్పివేసెదమున భయ మున్నంతవరకు అచ్చటి పారిశ్రామికులు, మనకంట్రాక్టులను దీనుకొనుట కెక్కువ ముందునకు రారు. మన కిచ్చట వానిని నిరాకరించినయెడల, వానికి రాకపోకల ఖర్చులను వారు దండగ పెట్టుకొనవలెను.

డా. సి. నల్లేశ మొదలియారు:—ఆంగ్ల దేశమున యంత్రముల తయారు జేయు పారిశ్రామికులను మన యేజెంటుగా ఎంపెట్టుకొనుట సాధ్యముగాదా!

బోగుగారు:—ఏజెంటును నియమించుటతప్ప నాకు వేరొక మార్గమేదియు గాన్పించలేదు.

చక్రవర్తియ్య చెట్టి గారు:—మాడిల్ గారు ఆంగ్ల దేశమున యంత్రములను, సామానిని పరిక్షించి పంపిన తరువాత, వాని నిచ్చట మనము తప్పక సంగీకరించి తీరవలెనా!

బోగుగారు:—అది కంట్రాక్టు మరతులపై నాధార పడియుండును.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—సామానులను అంగీకరించునది తేలిక తునకు నిర్ణయింపవలసినది కార్పొరేషనువారి స్వేచ్ఛలు ఇంజనీయరు. ఆంగ్ల దేశముందు నియమించుటకు ఏజెంటు అచ్చటనున్న వానిని పరిక్షించి వానిలో మంచివానిని పంపు పనిని మాత్రమే జేయును. అవి ఇచ్చటకు వచ్చిన తరువాత మన ఇంజనీయరు పరిక్షించి వనికి రానిచో నిరాకరించును.

డా. మల్లయ్యగారు:—గతమాడు వత్సరములలోను, ఆంగ్ల దేశమున నునకు గావలసిన సామానుల పరిక్షించి పంపిన మాన్యు కంపెనీవారి కంత మొత్త మొనగబడెదా?

నవాబ్ హమీదుఖాన్:—మనము ప్రత్యేకముగా జేయెట్లును నియమించుటకును, ఒకానొక కంపెనీ ఏజెన్సీ డ్రాఫ్టు గా మనకు కావలసిన వానిని ఎంపెట్టుకు భేదముగలదు. ఆంగ్ల దేశమున గల పారిశ్రామిక కంపెనీలలో నొకదానిని మన ఏజెన్సీగా చేర్చుచుకొనినచో, మన వ్యవహారములను వారే జాగ్రత్తగా జూచి పని చేయుచుండుదురు. ప్రస్తుత మాంగ్ల దేశమున నొక ఏజెంటును నియమించుటపైన ఆవునరము నాకనుపడుట లేదు. అంతయు కాక, ఒక్క లండనునందు ఆంగ్ల దేశమునందు మాత్రమే మనము సామానులను కొనుటలేదు. ప్రాంసు జర్మనీ మొదలగు ఐరోపాఖండ దేశములందుగూడ మనము కొనుటలసి యుండును. అందుచే ఒక్క ఆంగ్ల దేశమున మనము ఏజెంటును నియమించినను, మన పనిపూర్తిగా నెరవేరజాలదు.

బోగుగారు:—మనకు గావలసిన యంత్ర సామాని మొదలైనవానిని ఆంగ్ల దేశమున పరిక్షించి కొని పంపించుటకు గాను గత మాడు వత్సరములలోను మాన్యు అందు కంపెనీ వారికి 1921-22 లోను 12,97 లు 1922-23 లో ను 17,577 లు 1923-24 సం॥లో ను 7724 లు చెల్లించబడెను.

డా. మల్లయ్యగారు:—మనము కొనిన పరతుల మొత్తము ఖరీదెంత?

బోగుగారు:—అవివరములు ప్రస్తుతము నాన్వలేవు. ఇంగ్లండునందు కార్పొరేషను కొరకు చెయ్యవలసిన పని చాల కలదు.

జె. తనికాచల చెట్టి:—ఈ మొత్తములో రెండురింగ్ ఫీజుగూడ కలుపబడెదా?

బోగుగారు:—అవును. సం॥న రు 11 వేల రెండురింగ్ ఫీజుగూడ జేర్చబడెను.

జె. త:—వారు పరిక్షించి పంపినవానిలో, కార్పొరేషనువారి రెండుసామానును త్రెప్పివేసిరి?

బోగుగారు:—ఇందుమించు శూన్యముని చెప్పవచ్చును.

జె. త. చెట్టిగారు:—మన ఏజెంటు ఆంగ్ల దేశమున వస్తువుల పరిక్షించి పంపునపుడు, త్రోవలో చెడిపోయిన యెడల వానవ్వును నెవరభరింతురు?

బోగుగారు:—పరతుల సంగీకరించుటలో ఇచ్చటి మన ఇంజనీయరే తుది యధికారి.

జె. త. చెట్టిగారు:—అవియమును కంట్రాక్టునందు స్పష్టపరుచుచు ఆరవరతును సవరింపవలెను.

జె. వ్యాసరావుగారు:—వస్తువులను, అంగీకరించుటకు గాని, నిరాకరించుటకుగాని అధికారము కార్పొరేషనువారికే యుండవలెను. ఇంగ్లండులో నొక యేజెంటును నియమించి సంతమాత్రమున మనకు సరిపోదు. జర్మనీ మొదలగు ఇతర దేశము లందుగూడ సామానులను కొనుచుండుము. అసంధర్భమున నీ యేజెంటు మనకుపయోగకారి గావలదు. మాన్యు ఫర్టు కంపెనీ వారి కంట్రాక్టు ముగిసి పి న తరువాత నెట్టెంబరు నెలనుండి అంతవరకును వారు పరిక్షించి పంపిన సామానులలోను యంత్రములలోను నూటికి 45 భాగములను మన ఇంజనీయరు నిరాకరించి త్రెప్పివేసెను. ఇంతమొత్తమును త్రెప్పివేయవలసినదప్పు యందులచాలా కష్టమునవ్వడవలెను. ఆంగ్ల దేశమునగల పారిశ్రామికుల కందరికిని ఈ సంగతమున ఏజెంటుగలరు. మనకుగావలసినవానిని, వారివద్దగాని వారి ద్వారాగాని దీనుకొనవచ్చును. మన మాంగ్ల దేశమునందే కొనవలెనను నియమము లేదు. మనకెన్నోరింగ్ ఇంజనీయరుగా నియమించుకొనిన మాడిల్ గారిని, ఆంగ్ల దేశమున ఏజెంటుగా నియమించిన యెడల పరిక్షితులు చాలవివరములగును. రెండుపదలయందున్న అధికారి

పరిక్షి జేసి పంపినవానిని తిప్పివేయుటకు మనకు తగినంతస్వాతంత్ర్యముండదు. అంతయుగాక, మాడువత్సరముల వరకు ఆపరిమాణ డిలీ గారినుండి ఇతరులకు మార్పులకు కార్పొరేషనువారి హక్కు వదలుకొనరాదు. ప్రభుత్వమువారే రిట్రెంచిమెంటు అనుపేర అనేకమంది యువ్వోగుల తొలగించిరి. సర్. ఎ. పి. పాత్రో గారుచాలామంది పర్యవేంటు ఇంజనీయరు పనియందీ తొలగించెను. అట్టితరీ, మనము కోరినవచ్చు దేయువ్వోగిని తొలగించుటకు హక్కుండవలెను. అంతయుగాక, మాడిల్ గారు ఇంగ్లండునందుండు నెడల మన ఇచ్చటిపనికి నష్టముకలుగును. అప్పుడు మాడిల్ మనియమించు వేరొక ఇంజనీయరు గ్యాతామనము పనిజేయుచు కొనవలసినదప్పును. అన్నిటికంటెను ముఖ్యమైనది. ఎప్పుడుకలచిన అప్పుడు ఉద్యోగిని తొలగించుటకు కార్పొరేషనునకు అధికారముండవలెను. ఒక తిప్పుజేసితిమని చెప్పినపుడు దానిని సవరించుటకు స్వాతంత్ర్య మవునరము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు యెన్నో గావించుకొనిన యెడంబడికను, తిరిగి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారే నిరాకరించిరి.

డా. సి. నల్లేశ మొదలియారు:—కార్పొరేషనునకు ఆంగ్ల దేశమున ఒక ఏజెంటువును బువునరమున నర్తకము చేలిసిన మిశ్రులు చాలామంది దొంగువులున్నా. ఏజెంటు అవునరమున చో మాడిల్ గారిని ఆపవలసి నియమించినయెడల నష్టమేమి గలదు. అతనికి మన కార్పొరేషనును గురించి ను, కార్పొరేషను ఆవశ్యకతను గురించియు ఇతలంబై నెక్కువ చెలియును. అందుచే నాతడెక్కువ యుపయోగకారి కావలడు.

డా. జి. సి. నల్లేశ మొదలియారు:—కన్వల్టింగ్ ఇంజనీయరు, ఆంగ్ల దేశమున మన ఏజెంటుగ నియమించుటలెను నూచన అసంబంధమైది. అందులన చాల చిక్కులు బయలు దేరును అయినను మాడిల్ గారికి ఏజెంటుగ నియమించుచు, ఇనిరకు కార్పొరేషనువారు తీర్మానించిరి. కాన, ఇక వున్నంతవరకు చక్రవర్తియ్యచేసవలెను. అందులకు గాను, మాడిల్ గారు ఏజెంటుగానుండి సామానులకొని పంపినను, వాని సంగీకరించుటయో లేక త్రెప్పివేయుటయో జేయు సభి కారము కార్పొరేషనువారికే యుండును ఒడంబడికయందు ఒకమరకు చేర్చుకొనవలెను.

జె. తనికాచల చెట్టిగారు:—ప్రస్తుతము మాన్యు అందు కంపెనీవారు పొందుచున్న లాభములలో నొక భాగము మాడిల్ గారు పొందుటకు జే సుటలో నెట్టి యపాయమును లేదు కాని వారి నియోజకములకు నెట్టి చిక్కును గలుగుతుండ, అతడు పంపు సామానును కార్పొరేషను స్వేచ్ఛలు ఇంజనీయరు పరిక్షించి అంగీకరించుటయో నిరాకరించుటయో జేయును అని ఒక మరకును జేర్చుకొనెనని నూచించుచున్నారు. అంతయుగాక మాడిల్ గారికి జేరినమును దినమునకు అల్లివెన్నును నొసగుటకంటె కొన్నెన్నువులనుబట్టి నూటికి కొంతచొప్పున నొసగుట మంచిది.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—కార్పొరేషను ఇంజనీయరు ఈ మధ్య సామానులను త్రెప్పివేసినది మాడిల్ గారు, మాన్యు కంపెనీలో భాగస్వామిగా జేరిన తరువాతనా అంతకు పూర్వమా?

బోగుగారు:—కొన్ని సామానులు అంతవరకు పంపినవి. కొంత తరువాత పంపినది మాడిల్ గారు నెట్టెంబరు 17 లేదీన మాన్యు కంపెనీలో జేరెను.

మదనగోపాలు నాయుడుగారు:—నెట్టెంబరునకు పూర్వము 14 వత్సరములుగా వారు మనకు సరఫరా జేయుచున్నాను, ఏసామానును త్రెప్పివేయ సవసాము రాలేదు. ఇంజనీయరు రిటీ వల త్రెప్పివేసిన వస్తువులు, త్రోవలో చెడిపోయినవిగావు. జెడి పోయినవానికి రవాణా జేసికట్టు గాన్పించుచున్నది. అందుచే మాడిల్ గారి కంట్రాక్టును రి వత్సరములనుండి 1 వత్సరమునకు తగ్గించిన మంచిది. సం॥ రము తరువాత పని బాగన్నచో తిరిగి వారిని నియమించువచ్చును.

జె. వాగాయనస్వామి చెట్టిగారు:—మాడిల్ గారి నియోజనము నెరుచ్చును, ఇందులన కన్వల్టింగ్ ఇంజనీయరు యొక్క స్వాతంత్ర్యము తగ్గననియు, కార్పొరేషను కన్వల్టింగ్ ఇంజనీయరు చెక్కుచెదవంత్రమునగ నండవలెనని నుడివిరి.

చక్రవర్తియ్య చెట్టిగారు:—మాడిల్ గారి నియోజనమును నిరాకరింపవలెనని నూచించుచు, ఆంగ్ల దేశమున కార్పొరేషనునకు ఏజెంటు అనవసాచుని నుడివిరి కన్వల్టింగ్ ఇంజనీయరు ఇంగ్లండులో ఏజెంటుగ నియమించుటచే నాతని స్థితి పరిహాసాస్పదమునను. అంతయుగాక అతడు పరిక్షించి పంపినవానిని కార్పొరేషను ఇంజనీయరు త్రెప్పివేయుచో చాల చిక్కులు గలుగును. అప్పు డిచ్చురకును వివాదములు తలపించును. ప్రజల

అలోగ్యమునకు బాధ్యుడైన కార్యరేషను ఇంజనీరును స్వ తంత్రముగ పనిచేయుట కాటకము గలుగును. అంతియగాక, ఆతడు స్వతంత్రముగ మొదలగుండ జేయుటకు, రహస్యముగ చాల ఆటంకములు గల్గింపబడవచ్చును. ఇంతివరకును మాదిరిగారి తో కార్యరేషనువారు నిజమును యొడంబడికను జేసికొన లేదు. అందుచే ఈయొడంబడికను ప్రోత్సహించుటకు సంశయిం ప నవసరములేదు. ప్రజాభిప్రాయ వినియోజనమునకు ప్రతి కూలముగనున్నది. కార్యరేషనువారు సగంపరిపాలనామిత్రుల తోడనే ఏర్పాటుజేసికొని యంత్రములు మొదలైన వానిని కొను టుచితము. వ్యక్తి మొగమాటములను వదిలి, ప్రజాక్షేమమును, ప్రజాభిప్రాయమును గమనింపవలెను.

తీర్మానము

అంతట నటరాజ మొదలియ్యగారు (1) కార్యరే షనువారు కొన్నివరతులపైన ఆంగ్లదేశమున నొక ఏజెంటును నియమింపవలెననియు (2) మాదిరిగారిని, ఆంగ్లదేశమున ఏజెం టుగ నియమింపవలెననియు ప్రతిపాదించిరి.

ఫలితములు

అధ్యక్షుడు నటరాజ మొదలియ్యగారు ప్రతిపాదనలో మొదటిభాగమును నోటునకుటెట్టి నెగ్గవని ప్రకటించెను. క. న్యాయసారాఫుగారి కోరికపై టొంటోనోనగా 14 గుర్రములము గను 7 గుర్రములముగను సమ్మతుల నొసగిరి. తీర్మానము రెండవభాగమును నోటునకుటెట్టిగా 18 గుర్రములముగను 6 గుర్రములముగను సమ్మతుల నొసగుటచే వీరిబాధ్యునిని ప్రకటించబడెను.

శివానందస్వాములవారును, సర్వానందస్వాముల వారను కడపకు వేగించేయుట

“శ్రీరామకృష్ణసమాజము” వారిచే నాహ్వానింపబడి, అఖిలభారత రామకృష్ణసతాధ్యక్షులగు శివానందస్వాముల వారు, మైసూరు నుండివచ్చుటకు సర్వానందస్వాముల వారి తోను, ముగ్గురు సన్యాసులతోను కడప పురంబునకు రివ తేదీని వేంచేసిరి. సమాజముయొక్క అధ్యక్షుడును, కార్యనిర్వాహక సభ్యులును స్వాములవారిని రైలుస్టేషన్లో నెదుర్కొని తోడ్చిరి.

సుందరంబగు నలంకరింపబడిన సమాజమండపములో శ్రీ రామకృష్ణ సమాజముతరత్రైన సమాధ్యక్షుడగు శ్రీయుత కామయ్యగారు స్వాగతోపహ్వాసమును చదివిరి. భక్తితోనొసం గిన స్వాగతమును మెచ్చుకొనుచు, శివానందస్వాములవారు మృదుమాధుర్యవచనములతో స్వాగతమును ప్రత్యుత్తరమిచ్చి, రహస్యతత్వమును స్వానుభూతిచే తెలిసికొనుటయే నిక్కం పునుటగాని, ఏవియో కొన్నియభిప్రాయములను, నమ్మిక లను గల్గియుండుట మతము కానేరదని బోధించి శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసగారు తమజీవితముచే చూపించిన చెప్పి, పురవా నులందరు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసగారి యందు మిక్కిలి యనురాగము గల్గియుండుటనుచూచి, వారు మిక్కిలి సంతసిం చిరి. వీరిమీట సర్వానందస్వాముల వారు కొంతసేపు ప్రసంగిం చిరి. 8వ తేదీ 10 గంటలకు శివానందస్వాములవారు “వీరా స్వామయ్య పునకభండారగారు”ను పునుకభండార గారును తెలిచి, పరస్పరయోగమునకు జనుల కంకితముచేసిరి. ఊర నుండు పెద్దమునుష్యులందఱును, అనేక స్త్రీలు బాలకు స్వాము లవారి దర్శనార్థమువచ్చి, నమస్కరించి, దీవనలతోకూడ ప్ర సాదమును కైకొనిపోయిరి.

8వ తేదీ సాయంత్రము సర్వానంద స్వాములవారు “అధ్యాత్మజీవనము” అను విషయముపై ఉపన్యాసము నొసం గిరి. ఉపన్యాసమున జేతాంతసిద్ధాంతముల నన్నింటిని స్వా ములవారి అతిశయితో చర్చించిరి. ‘నేను’, ‘వాడి’, ‘నేనుజేసా మును’, అను భావములే మనకందు రుజువుకల్గ మూలకారణము లై యున్నవనియు, ఏతరులమున మనుజుడు తాను జేపేతర మైన చిహ్నముకలది యెందునో ఆత్మగమే మోక్షముచేయు ననియు, స్వాములవారు యంత్రయుక్తముగ జెప్పిరి. మరుసటి దినం సాయంత్రమున అధ్యాత్మజీవనమును ఆనుష్ఠానపూర్వ కభుగ మనుజు లెట్లు పొందవచ్చునను విషయముపై స్వాముల వారు ప్రసంగించిరి. ఈ యుపన్యాసము సభికుల మనంబుల మిక్కిలి యాకర్షించినది. ఈ యుపన్యాసమునకు జిల్లాకలెక్టర గు బజ్జీలలాసామెలుగారుకూడ వచ్చియుండిరి.

9వ తేదీ ఉదయం శివానందస్వాములవారు, సమాజము ఖద్వారముపైనుండు కొట్టులో శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసగారి (ప్రతిమను కాస్తో) క్షముగ స్థాపించి పూజగావించిరి.

స్వాములవారందఱు 9వ తేదీ రాత్రి రామవారు పాత్ర నెంజరులో బొంబాయికి కెల్గిరి. ఆచిత్రమర్కడలతో వారలను సాగనంపుటకు చాలమంది స్నేహను వెల్లియొండిరి.

సి. పి. రామచంద్రరావు.

భారత ప్రకృతి శాస్త్ర మావేశము

ఫిన్లో గారియధ్యక్షుకోపన్యాసము

వారణాసి జనవరి 15—వంగదేశపు వ్యవసాయకాఖాధి కారియగు ఆర్. యస్. ఫిన్లోగారు భారతప్రకృతిశాస్త్ర సభ యందలి వ్యవసాయకాఖా కధ్యక్షులుగనుండి తమయుపన్యాస మున, వ్యవసాయకాఖా తన ఉపనూనపత్నలములచే, ప్రభుత్వము వారు ప్రాందవాదాయమును ముఖ్యముగ చెల్వింపవలసిన కాఖా లులో నొకటియని నిరూపించుకొన్నది. కాఖాభివృద్ధికికను మార్గములున్నవి. త్వరలోనవియన్నియు నెరవేలుగాక. భారత దేశమున కైశ్వర్యదాయకముగ వృక్షులలో ముఖ్యమునది వ్యవ సాయముకాకతప్పదు ఈవృక్షియందు వ్యక్త వృద్ధివృద్ధివలన మొ త్రముమీద దేశాభివృద్ధికి మూలభూతము. ఈకాఖాభివృద్ధికుల ననే జేమదాయకములగునిద్య, వైద్యము, మొదలగుసంఘాభి వృద్ధికాయకములగు కార్యములన్నిటిని నెరవేర్చగలుగుదుము.

ఈవ్యవసాయ కాఖావిషయమై తగినప్రయత్నములు చాల కాలముక్రిందటనే పందొమ్మిదవ శతాబ్దముందే, జరిగియుండె నని గుర్తుపెట్టెను. ఇట్లు ప్రభుత్వప్రయత్నములన్నియు సత్ఫల ప్పట కాఖాభివృద్ధికి దోడ్పడినప్పటికి, పరిశోధకావిషయ మునకుపరిపకపోయెను. కావుననే యుత్సాహముపుట్టప్పట గల్గినను సరియగు ప్రోత్సహాపకపోవుటచే తాత్కాలికముయి చెంటనే తగ్గిపోవుచుండెడిది. పరిశోధనకార్య మత్యవసరమని యు, నట్టి పరిశోధనా ఫలితములను దేశమందు పెదజల్గిప్రబోధ ము గ వింపవలయుననియు గ్రహింపలేకపోయిరి. ఇట్టిసంస్క రణము యొక్క యత్యంతావసరమును యాకతాల్పముననే భా రతదేశము గ్రహింపగలిగెను. ఈ విషయము వెనుకటి వంగదేశ పు గవర్నరుగ కోనాల్డజే ప్రభువు విప్రులముగ వివరించెను. జనబాహుళ్యమునం దీ కాఖాయందుత్సాహము గలిగింపబడు తోడ్పడెను. కాని యాకాఖాయందుత్సాహమునజీవముగానుండు టకు పరిశోధనా విషయమున నెక్కుడు శ్రద్ధ బూనవలయు ను. సూతన పరిశోధనా ఫలితములను ప్రజలకు జూపి, యాఫలి తములను విరివిగా తెలియజేసి ప్రబోధముగావించిన గాని యామత్సాహము విరస్థాయగానేరదు ఈవిషయములన్ని టిని బాగుగా గ్రహించి, పరిశోధన విషయములందెక్కుడు శ్రద్ధబూనుటకు, తత్పరితములను దేశమునకు వ్యక్తపరచుటకు కర్తవ్య ప్రభువులాలనమున 1904-5 సంవత్సరములలో నొక ప్రాందవ వ్యవసాయసంఘ మేర్పఱుపఱచి, విశేషజ్ఞుల నన్ని విధములగు వ్యవసాయ కాఖాలందు నెలకొల్పిరి.

ప్రథమమున వ్యవసాయవిషయముయి చేసిన ప్రయత్న ములు నిష్ఫలములగుట సాధారణముగ భూమిపండితువాతే కాఖాధికారిల కన్న నెక్కుడు బుద్ధిమంతులగుటంజేసి యని కొందరి మతము. ఇట్టివాదమును బలపరచు వారు సన్యాసలము లకై యెదుగు చూచుచుండిరి. ఈసందర్భమునే కోనాల్డ జే ప్రభువి నిట్లుచెప్పెను.

“ప్రభుత్వమువారి కాఖాన్నిటిలో వ్యవసాయకాఖా యనాలోచితమును కఠినమునగు విమర్శలు సాలగుచు న్నవి. ఈకాఖాను స్థాపించిన ప్రథమ సంవత్సరములందు పరిశో ధనా విషయములందు శ్రద్ధవహించిరి. కాని ప్రజలు మాత్రము యీ ప్రథమ ప్రయత్నమును గుర్తింపజాలక పోయిరి. కొంద టు ప్రముఖు లీవిషయమున, కాఖాధికారు లధికాభివృద్ధి నూ చింపజాలనందులకు సంతోషమును గూడ నూచించిరి. కాని వ్యవసాయదారులు మాత్రమిట్టి సభ్యులమును చురుకుగనే గ్ర హింపగలిగిరి. 1910 వ సంవత్సరమున నీకాఖావారు తమ ప్రథమ ఫలితముల, నే గ్రహింపగలిగిరి. దానివలన కొన్ని పంటలు చాలాఅభివృద్ధి జెందినవి. నేడు ఆపరిశోధనవనమసరించిన యనేకపక్షలయికరముల భూమి యాఖండమందంతటను సాగు బడియగుచున్నది.” ఇట్టికాఖాధికారులచే గా విం ప డి న సూచనలను వ్యవసాయదారులు గ్రహింపగలిగిరి. ఈకాఖావారు స్థాపించిన సూతన విధమున చాల నేల సాగు బడియగుచున్నను, యింకనిట్టివిధమున పండవలసిన భూయమిత ముగనున్నది. కావలసినపని యింకచాలయున్నది. వ్యవసాయ దారులకు యావిషయమున పరిపూర్ణతనోందుట కింకను చాల కాలముపట్టును. వ్యవసాయకాఖా యనేకవిధములగు పనులను, తోటలనుజేయుట, పూలమొక్కలను పెంచుటమొదలగున వనే కముగా జేయవలసియున్నది. ఆందులో సాగుబడి యందు జేసిన సూచనలు చాలవఱకుపచరించు నట్టిదియు, ముఖ్యవసరమ యి నట్టిదియునగునొకటి.

ఫిన్లోగారికి పందనములర్పించుచు, మహాసభాధ్యక్షులగు భార్యగుగారు వ్యవసాయముయొక్క యత్యంతావశ్యకతను

గూర్చియు, తమఖమును భారతాభ్యుదయము చాలవఱకు రానైయున్నదనియుచెప్పిరి.

వారణాసి జనవరి 15—ఫిన్లోగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగిన వ్యవసాయసభయందు ఆనేకవ్యాసరాజములు చదువబడి నవి. ముక్తేశ్వరపుకాఖావారు యొడ్డెడ్డుగారిబ్వారా చాలవ్యాస ములను; వృక్షముల తరతునందు వ్యాధులనుగూర్చియు, పశు సంరక్షణము, మొదలగువాటినిగ గూర్చియుపంపిరి. నేనుగారు గూడ వృక్షములతరతునందు వ్యాధులనుగూర్చి చదివిరి బా లినగాట పాలవిషయముయి వ్యాసముజదివిరి. సివానుగారు భాన్యపుపంటకు గావలసిన యెరువులగుగూర్చియు, మదరాసు దేవూట్టిదైర్ఘ్యగుగారు నాకికము విషయమున్ను, జోషి గారు బంగాళాదుంపరి విషయమున్ను వ్రాసిరి.

ప్రకటన

నెల్లూరునవార్డినేటు జడ్జికోర్టులో

1917 సం॥ అనలు నె 52 రు

ఇందువల్ల నకలైనవారికి తెలియజేయడ మే మనగా:—

శ్రీజోన్నవాడ దేవస్థానం బ్రస్టీలలో ఒక బ్రస్టీపని ఖాళీయైనది గనుక నడరు బ్రస్టీపని కా వలయునని కోరు వారు నరఖాస్తులతో వారి వయస్సు గులము యోగ్యతలు వగైరాలు తె లియవరచుచు 1925 సంవత్సరం జనవరినెల 31వ తేదీలోపల నెల్లూరు నబ్ కోర్టువారికి పంపుతూ న దరు తేదీనాటికి కోర్టులో హాజరుగా పుంపినలెను.

1925 సం॥ జనవరి నెల 14వ తేది

ఏ. ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యరు

నవార్డినేటు జడ్జి.

మిష్టుకు నిరపాయకరమైన, పూచీలు

యైన, శాస్త్రసమ్మతమైన బొవధము

శుభ్రవ్యాధులలో అన్నివిధముల అనగా నాడుబర్ టూబర్ కులర్, యైన స్టటిక్, పారా లేక అన్నిరకముల కలసి నవి మొదలైనవి లోనికి వైపుకొను సాగవేయుటకు స్నానము చేయుటకు కావలసిన బొవధములు 45 దినములు ఉపయో గించుటచే అతివేగముగా కుదురును. నెట్టు 1 కి రు 15/- తపాలు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బూటకమైన అకాశ్రీయమైన చికిత్సలను విడుపుడు. డాక్టర్ సి. ఫర్నాన్డీస్ ఎం. డి. మేజర్ ఐ. ఎమ్ ఎస్. సా ఫెసర్ ఆఫ్ స్పర్ మటాలజి, గ్రాండు మెడికల్ కాలేజీ, బొంబాయి వీరు మిచిగిన్లోనున్న రోగిని పరీక్షించి యిట్లు తెలిసియున్నారు:—“మునుపటికంటె యిప్పుడు చాలా కుదిరినది, పూర్తిగా కుదురునను నమ్మకము గలదు”. మిస్టర్ సి. వీరాస్వామి సర్జేయర్, కాకినాడ:—“మీ బొవధముల వలననే నా వ్యాధి కుదిరినదని ధైర్యముగా చెప్పుచున్నాను.”

ల్యూకోడర్మా (తెల్లకమ్మ) దేహచ్ఛాయ తెల్లబడెతను, లేక రోక్తమునలదు వర్ణము తెల్లబడెతను లేకయే యితర కారణ ములచేతను గలగిన తెల్లమచ్చలలోనికి వైకి బొవధమును వాడుటచే తప్పక కుదురును. నెట్టు 1 కి రు 10 తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

డాక్టరు బి. ఎం. మిట్రా, ఎల్. ఎమ్. ఎస్. పోలీసు ఆప్రెసి, పూరి:—వీరు యిట్లు తెలిసియున్నారు “నేను మీ బొవధములను వాడితిని. మోచిగుముగలదు.” బి. సింగ్ ఎన్ట్రెప్రైజర్ పోర్టుబేర్ యిట్లు వ్రాసిరి “నాకొమిరునికి పూర్తి గా కుదిరినది” మిస్టర్ జె. ఎల్. ప్రాప్టర్, బొంబాయి— యిట్లు వ్రాసిరి “నానుచ్చలు పూర్తిగా కుదిరినవి” కాపెన్ ఏ. టి. షేక్, సి. కార్పూర్, సిండ్—యిట్లు వ్రాసిరి “మీల్యూ కోడర్మా చాలా ఉపయోగ కరముగా నున్నది”. మిస్టర్ మల్లిక్, కలకత్తా యిట్లు వ్రాసిరి “నాచికిత్సలో నున్న రోగికి పూర్తిగా కుదిరినది”.

Behar Chemical Works Bhagalpur & Mihijam. Tele. Add :—Chemists, Bhagalpore & obtain from Agents :—Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras. Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund.

రోమహారి డిబ్బె 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములమునా డునిమిషములలో మొదలంటు వారిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెక్కుడు, ముండుముండును. రోమములు రానిపోవును అమ్మతాంజనం దీనితో, మదరాసు బొంబాయి

గద్వాలసంస్థానము

నైజాముగారు స్వాధీనపరచుకొనుట

తిరుపతి ప్రజల మహాజరు

వివరీతమైనవారు

హైదరాబాదు బులెటినునందు 1925 జనవరి 2 తేదీన యాదిగువలిని ఆసాధారణము (జాండా) ప్రకటించినది:—

“గద్వాలసంస్థానాధీశుడు గతించినచో ఆరాజ్యము నధిష్టించుట కవ్వరకుదేర. రాజాగారు జీవితకాలమున ఎవ్వరిని దత్తతకేరీకొనలేదు. అయిన హైదరాబాదు నైజాముగారితో లోగడ నొకసారి ప్రసంగవశమున తన యదనంతరము తనకుమార్తెల కుమారుడగు దాహిర్జాన్ డౌడెన్ రాజ్యమునకు రావలెనని కోర్కెచెరిపియించెను. ఈవిషయము లన్నియు బాగుగ నాలోచించి నైజాముగారు కీర్తిశేషులైన మహారాజాగారి కోరికప్రకారము, అతని పూర్వీకుల హోదాను తగినట్లు గను సదరు సంస్థానపరిపాలనము యాదిగువలిగా నుండునట్లు ఉత్తరువువ్రాయించి వ్రాసెను. రాజాగారి కుమార్తెలు యాదువచ్చి వివాహముజరిగి పుత్రసంతానము కలిగి ఆపురుడు 21 ఏండ్లు పయస్సవచ్చి ప్రభుత్వమువారిచే విద్యనేర్పినవాడనగుట ముగిసినప్పుడు వారి కప్పగించబడెను. అనగాఈసంస్థాన పరిపాలనము దినుస్యాళివారి అధికారము క్రింద నైజాముగారి స్వాధీనమైయుండును. రాజాగారి భార్యయు యితరకుటుంబీకులకు కొద్దికొద్దిగా భుజ్యులకు కొంత భత్యమిచ్చుచుండుదురు. దాని లెక్కలను నైజాముగారు కార్యనిర్వాహక సంఘము ఆధీక్షకునకు ఆనుజ్ఞ బడయుటకై బంపుచుండుదురు.

సంస్థాన ప్రజల అయివృత్త

ఈసాధారణమును దక్షిణహిందూ ప్రజలపై పడునులె పడినది. గద్వాలరాజులువారల నెల్లప్పుడు పంరక్షించుచుండిరి. సంస్థానమును 80 ఏండ్లవరకు తేక కాళ్యణముగా నైజాముగారు ఆక్రమించుకొనదలచిరి కాబోలు. కీర్తిశేషులైన రాజాగారికుమార్తెల పుట్టిబోవు కుమారుడు 21 ఏండ్ల ప్రాయమువారైనచో సంస్థానాధికారమును బడయునని హామీనుండు తెలుపబడినది. హామీనుండు దేశేతరకులున్నవి. రాజుమార్తెల వివాహముకాలవలెను. పుత్రసంతతి కలగవలెను. వానికి ప్రభుత్వమువారు విద్యగలవలెను. మొదలగు వరలును సంస్థానాధీశుచో అతనికి 21 చక్రవర్తుల వయసు వచ్చినచో సంస్థానాధికారమియ్యబడును. నైజాముగారి యాహుతుము గద్వాలరాజవంశమునకు 800 ఏండ్లక్రితము మొగలాయిచక్రవర్తు లొసగినవియు, విదప హైదరాబాదు సంస్థానకర్తయగు నైజాముల్ముల్క్ గారు ఖాయపరచినవియు గుఫర్ఖానాలకు బానిసాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగ నున్నది.

గద్వాలచరిత్రసంగ్రహము

హైదరాబాదు నైజామునం దన్నిటిలో పెద్దదియగుసామంత ఆంధ్రరాజ్యము గద్వాలసంస్థానము. ఒరంగలు విజయంగరరాజ్యములు దక్షిణ దేశమున విజృంభించియ్యూర్పుటినండియు గద్వాల రెడ్లచే పరిపాలింపబడుచుండెడిది. ఈరాజులు ఆదిని ఒరంగలు రాజులకును, పిమ్మట విజయనగర రాజులకును కప్పము గట్టుచుండిరి. ఆయుక్త్యుత్తర హిందూనానూజ్య మంతరించిన పిదప గద్వాల బీజపూరు సుల్తానుల స్వాధీనమయ్యెను. గద్వాల రాజులు తమ స్వాతంత్ర్యమును నిలబెట్టుకొని బీజపూరు సుల్తానులకు విశ్వాసపాత్రులుగా నుండిరి. ఔరంగజేబు కాలమునాడు వీరు తమ సుల్తానులకు ప్రతిహేతులుగా నున్న యాగొప్పమగలాయి చక్రవర్తికి హోదాము జేసి, బీజపూరు నానిస్వాధీనమైన పిదప వారికి కప్పము చెల్లించుచుండిరి. ఆచక్రవర్తి కుమారులకు కట్టెడి గరికి 704 సం॥ సర్వాదగాడు, సార్వనాదగాడు అను బిరుదులు లొసంగెను. మొగలాయి చిచ్చిన్నవైనపుడు నైజాముల్ముల్క్ గారు దక్షిణమున స్వతంత్ర రాజ్యమును స్థాపించెను. అందుచే గద్వాల రాజులు హైదరాబాదు సంస్థాన స్థాపకుడగు యాతని అధికారముక్రింద నుండిరి. దక్కను దేశమునకు మహారాష్ట్ర అధికారముగా నున్నపుడు వారు గద్వాల రాజులపట్ల చాడు మనూల జేసెడివారు. పిమ్మట గతించినపిదప యీ మొత్తముకూడ, ఆదివరకే ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునకు చెల్లించుచుండిన రూ॥ 86,450 కేమృనుతో బాటు చెల్లించబడుచుండెడిది బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బహుశ రాయ మారు తో భాటు, యీ సంస్థానమును

నైజాముగారు స్వాధీనపరచుకొనుట. ఆ పుటినండియు గద్వాలరాజులు పాలనకు రూ॥ 1,15,000 కేమృ కను చెల్లించుచు తమసంస్థానపరిపాలనమునందు సామ్రాజ్యస్వాతంత్ర్య మునుభవించుచుండిరి. అట్టి స్వాతంత్ర్యస్థానము నేడు, వారసులులేరను కారణముచే గతించినరాజు నైజాముగారితో రహస్యసంభాషణయందు(?) తనదాహిర్జాన్ రాజ్యముధిష్టించవలెనను కోరికచెరిపియచ్చినను మిషన్వై. నైజాముగారిచే ఆక్రమింపబడెనున్నది.

ఈసందర్భమున తేకప్రభుత్వమిచ్చుచున్నది. స్త్రీలు రాజ్యపాలనకు తగరా? అట్టివిద్యనము లిదివరకులేనా? ఈసంస్థానముయొక్క పూర్వచరిత్రనే పరిశీలించుకొనినచో చాలసాదులు రాణులచే పరిపాలించబడినట్లు తెలియగలదు. కాణింగ్ మృగాడు, వెంకటలక్ష్మమ్మరాణిగారు పరిపాలించిరి. ఇట్టిసంస్థానమును మరీకొన్ని గూడ రాణులపాలనక్రింద నుండెను. వనపర్తి కంకరమ్మరాణిగారి తల్లిది. గోపాలపేటకు లక్ష్మీనరసాయాగారు రంగవాడకమ్మగారు రాణులుగా నుండిరి. గోరుగుంట రాజ్యమును గౌరమ్మగారు పాలించిరి. నైజాముగారి సంస్థానములలో స్త్రీలు తమసంస్థానపాలనాధికారములను వహించినవిద్యనము లిన్నియుండగా గద్వాలసంస్థానాధికారమును విద్యావతియు యావనవంతురాలగు రాజాగారి భార్య తేల బిష్టిగించరారు? ఈసంస్థానమేల కోర్కెకొనవచ్చునక్రింద నుండవలెనా? ఆమెకు తనజీవితాభిమానమైన నుండగా? గద్వాలసంస్థానము నేల ప్రత్యేకవిధముగా జూడవలెనా? నైజామురాష్ట్రములలో కల్లచెద్దదియు, సంపదాధికృత కలదియు నగుటచేతనా? పురాతన సాహిత్యకళా విజ్ఞానములు ప్రాతాన హిందువులేనా? అనేకుహిందూ పర్యవేక్షకుల హిందూదేవాలయములలోను ముఖ్యముగా తిరువలియందు గావించిన దానధర్మములు, మతములొసంగిన భూరి విరాళములువారి మతాభిమానమును వేనోళ్ల చాటుచున్నవి.

దక్షిణదేశ హిందువులు మేల్కొంచి నైజాముగారి సదరు హామీను మరగవలెనని రాణిగారి ఆమెధర్మగారి సంస్థానమును స్వాధీనపరచమని గోరుచు మహాజరులపుట విధియొచ్చును. తిరుపతి వాస్తవ్యులు చెసిడెంటుగారి ద్వారా యాదిగువ హామీను, తొలివార్తను నైజాముగారి కంపిరి. ఇతర చగరులవారుగూడ తిరుపతివారివలె ప్రయత్నించి పురాతన సంస్థానమును గద్వాల రాజ్యస్వాతంత్ర్యమును గాపాడెదరుగాక “ప్రభాభీను”

మహాజరు

తెగ్గలనెంటు జనరలు ఆసఫ్ జా, మజిలీముల్క్ వాలాయామలీకు, నైజాముల్ముల్క్, నైజాముద్దోల పర్ ఉస్మాను అలి, ఖాను బహదూరు, ఫెటిజి జంగు జి. సి. ఎస్. ఐ. జి. ఐ. ఐ, హైదరాబాదు నవాబుగారికి:— గా॥ చెసిడెంటుగారి ద్వారా:— తిరుపతిలోని (చిత్తూరుజిల్లా) హిందువులు వినయ పూర్వకముగా మనవి జేసికొను మహాజరు:—

1. గద్వాల సంస్థానాధికారమును తమరు స్వీకరించినట్లు ప్రకటించిన ఆసాధారణ హామీను హైదరాబాదు బులెటిను లో 2-1-25వ తేదీన ప్రకటించుట యామహాజరు చరలకును యానగరయనందలి యితర హిందూవాస్తవ్యులకును అమితాంశము మనోరేఖను కలిగించినది.

గద్వాల సంస్థానము పురాతన హిందూసంస్థానము. హిందూదేశ చరిత్రలో మహమ్మదీయ యుగమునకు పూర్వమే స్థాపించబడి హిందువుల పాలనా సాక్షాదక సామ్రాజ్యముల వెలిబుచ్చుచున్నది. గెందుచే యాసంస్థానపాలకులను డక్కను దక్షిణ దేశహిందువులెల్లరు అమితగౌరవముగా జూచెడివారు. సామనకు రెండుసార్లు యాదర్బారునకు అనేక మంది వేద, సంస్కృత సాహిత్య పండితులవచ్చి తమబుద్ధి కౌశలమును ప్రకటించి నామక: సంభాషనలను గ్రహించి వెడలుచుండుటయే సవాతన సంస్థానము యొక్క గౌరవాధికృతము నెల్లదేశీయ గలదు. ఈ సంస్థానాధీశుల పేరరాదక్షిణదేశ హిందూ దేవాలయములందు తిరుమలే, తిరుపతి దేవస్థానములందు అనేక ధర్మములు స్థాపింపబడి వారి కీర్తిని కాళ్యణిపరచినవి.అహో బాలం మతం,ఉత్తరాధిమతం,శంకరమతం మున్నగువాటికి వీరొసంగిన ధర్మములు వినిగా పేర్కొన నవసరములేదు.

వై. నెల్లపిన కౌముది, గూమూరి, పెట్టిగారు ను డక్కను దక్షిణ దేశములందులి యితర హిందువులను, గద్వాల సంస్థానముయొక్క గౌరవమును ఖ్యాతి ని పరపరిని కాపాడవలెనని చాలా యాతురబడుచున్నారు.

గద్వాల రాణిగారిని ఆమె భర్తయొక్క రాజ్యము నధిష్టించునాటంక పరచుటకు మీరు జూచిన హేతువులు వ్యాయము గనగు పడలేదనియు, సంస్థానీకరముగలేవనియు మేము తెలుపసాహించినందులకు క్షమింపజేడుచున్నాము.

ఆమె భర్త సంస్థానమునకు అతనిరాణిగారి నధిష్టించుటకుగలహక్కులు హిందూజాతి (హ్యుడెన్స్) వ్యానూత్రములను కరించుటగాక యావంత హిందూదామయలను ఆచారములను బట్టి వ్యాయముగా పహేతుకముగ నున్నవని మేము నమ్ముచున్నాము.

గద్వాల సంస్థానము మీ ప్రభుత్వములో (నెహ్యూ)కాబు యందొకఆంగముగా పరిపాలింపబడుటచే ఆసంస్థానముయొక్క స్వాతంత్ర్య స్వభావమునశించునని యొకముందట్లుండుట దుర్లభమనియు నిస్సందేహముగా తెలచుచున్నాము.

అందుచే హైదరాబాదు నవాబులయొడ ఉత్తరువుజేనూ గౌరవములగల అమితసంఖ్యాకులగు దక్షిణదేశ హిందూపుల కల్లంకు మనోరేఖముకలిగించుటయే దీనిఫలితమై యున్నది.

కావున సదరుహామీనును రద్దుపరచుటయే పరిపూర్ణమైన సంతోషమునొసంగి సంస్థానీకరములయేగాక, హిందూగుహమ్మడియల అన్యోన్యప్రేమ బంధమును దృఢపరచును. మీ ప్రభుత్వముయొక్క ప్రత్యేకాధికృతయిదియే.

ఉత్కృష్టప్రఖ్యాతిపడసిన దేవరవారి ప్రభుత్వమువైన తెలివిన హామీమరద్దుపరచి రాణిగారిని గద్వాలసంస్థానాధికారమునందుంచ మని తేకసారి ప్రార్థించుచున్నాము.

ఈమహాజరుదాము విధాయకముగా దేవరవారిని దీర్ఘయురారోగ్యములు బడయుగాతయని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఇట్లు
తమ సేవకులు

బహిరంగ సలములు

పంచముల హక్కులు

పాలనా మునిసిపాలిటీలో నొక భాగమైన కలపాతి ఆగ్రహారములో నొక యుత్సవము జరుగుచుండగా నరంబరు 18 తేదీని కొందరు యజ్ఞులు (అస్పృశ్యులలో ఒకతెగ) ఉత్సవములో పాల్గొనుటకు హామీగూడ హక్కుగలదని బహిరంగముగా విధులలో తిరుగజూచిరి. ఇందుచే కొంతకాలపుట్టినది. ఆయూరి మేజిస్ట్రేటు 144 సెక్షన్ క్రింద యజ్ఞులకు విధులలో తిరుగగూడ దని నిషేధించెను. ఈ ఉత్తర్వును మంకా కొంతకాలమువలననదనికోరగా “యిదికోర్టులో వైదలు చేసికోవలసిన విషయము. విధులలో తిరుగడానికి ప్రతివానికి హక్కున్నది కనుక ఉత్తర్వులు యింకా వుంచబడవు” అని మేజిస్ట్రేటు జవాబు చెప్పెను.

తర్వాత కలపాతి ఆగ్రహారంవారు, యజ్ఞులుగూడా ప్రభుత్వంవారికి వారివారికొన్ని ఘోరములు మనవి చేసికొన్నారు. తమకు బాతికులాలు విధులలో బాహులుగా తిరుగుట ఆచార విరుద్ధమని యొకపక్షము, ఈ మధ్య గవర్నమెంటువారు ప్రతి వారు బహిరంగ విధులలో తిరుగుట కధికారము వున్నదని ప్రకటించిన ఉత్తర్వు ప్రకారము బహిరంగస్థలలో తిరుగడానికి హక్కున్నదని ఒకపక్షమువారు వాదించిరి. ఈవాదన లెల్లండ మలబారులోని ఉద్యోగులు గూడా ప్రాతి ఉత్తర్వు ప్రకారము మేమేవిధముగా ప్రవర్తించవలెనో తెలుపవలెనని ప్రభుత్వము వారికి వ్రాసిరి

ప్రభుత్వమువారి విషయము నాలోచించి బహిరంగ స్థలముల నుపయోగించుటలో నందరికి సమానమైన హక్కుగలదని నొక్కి చెప్పుచూ ఏదీని బహిరంగమో ఏదీని ఎవరికో చెప్పుట తమ పనికాదనియూ యీ ప్రేతములో కొద్దు మునిసిపాలిటీ క్రింద నున్నది కాన మునిసిపాలిటీ నిర్ణయములబట్టి హక్కులుండుననియూ, కేసుయొక్క స్థితిగతులను బట్టి హక్కులు స్థిరపరుపబడుననియూ, ముఖ్యమైన బాటలకు కలిసి ఆగ్రహారం విధులలో పోవువారికి అటంక యుండగూడదనియూ, లేనిచో ప్రజల సౌకర్యముల కిబ్బాదియనియూ, పని పాటులేకుండ ఊరకే మేము నడువకూడదా యను హక్కుకొరకు పోవువారి కచటి అధికారము నాయుపడె నక్కరలేవనియూ పై చెప్పిన విధముగా చట్ట యధికారులు నడుమకొనవలసి యుండునని యూ కోర్టులో వ్యాజ్యం ముగిసి హక్కులు స్థిరపడువరకూ వైఫల్యత ఆగరణ నీయమనియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు చేసిరి.

బొంబాయిలో దారుణహత్య

మమతజబేగంస్థితి

వజీరుజేగం అమృతనరమండి బయలుదేరలేదు.

మమతజబేగం సోదరి లేఖ

రైల్వే ఉద్యోగి కృష్ణారావును అరెస్టుచేయుట

పత్రికల విమర్శనలు — పోలీసు కమిషనరు ప్రకటన

కృష్ణారావు నారాయణవోరుగారు

రటంములో 15 వ తేదీని అరెస్టుచేసిరి

బొంబాయిలో కొలకాలో బి. బి. సి. వి. రైల్వే కంపెనీలో ధీపు మెడికల్ స్టోర్ కీపరుగానుండి కృష్ణారావు నారాయణవోరు అనునతడు బావలాగారి హత్యజరిగిన వెంటనే రెండురోజులు నెలపుకోరి రట్టుముకువెళ్లెను. పోలీసువారు తన్ను అరెస్టు చేయగోరుచున్నారను సంగతి అతనికి తెలిసినందుననే అతడు రట్టుముకు వెళ్లెను. అతడు వెళ్లగానే సి.బి.డి. ఇన్ స్పెక్టరు ఫెరెనాగారును మరయొక పోలీసుఉద్యోగి (భారతీయుడు)యును బొంబాయిలో కృష్ణారావుగారి యింటి కేగిరి. అతడు రట్టుముకు పోయెనని తెలిసినందున వారుగూడ రైలులో రట్టుముకు వెళ్లిరి. అతడు దారిలో నూరతులో దిగెనని అచట తెలియగా అచటవారుగూడ దిగి వాకబు చేసిరి. అతడు రట్టుముకు వెళ్లెనని రూఢిగా తెలిసినది. వారు వెంటనే రట్టుముకుల్ని ఆకస్మికముగా కృష్ణారావుగారిని అరెస్టుచేసిరి. అతనిపట్ల కొన్నిపత్రములు గూడ దొరికెనని తెలిసినది. అతనిని త్వరలో బొంబాయి తీసికొని వచ్చెదరు.

వజీరుజేగము

వజీరు జేగము బొంబాయికి రావలెనని 15 వ తేదీ రాత్రి అమృతనరమండి రైలుస్టేషనుకు వచ్చెనుగాని దారిలో విరోధులు ఆహ్వానమును కలిగింపవచ్చునని తెలియుటచే ఆమె మరల యింటికి పోయినది. ఆమెను భద్రముగా బొంబాయి తీసికొని వచ్చుటకు బొంబాయినుండి పోలీసుభటులు అమృతనరమండి దరి తెలియుచున్నది.

మమతజబేగం సంగతులు

మమతజబేగమును పోలీసువైద్యశాలలో నుంచి, డాక్టరు నూననుగారు చికిత్స చేయుచున్నారు. ఆమెకు బలోధులు (పాదాపాయము) కలిగించుచుండను ఆమెను హరింపకుండను చాల కట్టుబట్టుముకుచేసిరి. ఆమె గదిగుమ్మము నద్దరిట్టించిన తుపాకిని పట్టుకొని ఒక పోలీసు భటుడు నిలచి యున్నాడు. అటులే తుపాకినిబూని యింకొక పోలీసుభటుడు విధివైపున ఆమెగది ముందుకు వసారాలో నిలచియున్నాడు. ఉద్యోగులకు గట్టినమ్మము గలిగినగాని ఆమెను చూచుటకెవ్వరిని లోనికి పోనిచ్చుటలేదు. ఆమె గదినివిడచి వచ్చుటలేదు. చాలనేపు మంచముమీద మాటాడుకుండ కూర్చుండును. భయము వలన ఆమెకు గండె చెదలినది. ఇంకను మడుటబడలేదు. అప్పుడప్పుడుకొవారికలతో మాటలాడుచుండును. లేనిచో ఉరుడుభావలోనున్న కథలపుస్తకములను చదువుచుండును. ఎవరైన విషముపై దైవరేమోయని బయటనుండి ఆహారమును రానిచ్చుటలేదు. నేను (16 వ తేదీ) ఉదయమున మా విలేఖరి వెల్లి చూచునదికి ఆమె రైలుముఖిని దుస్తులను ధరించియున్నది. ఆమెముగమున కట్టు విప్పలేదు. హంతకు లామెముక్కు కోసి ఆమెను మర్రూపినిచేయుటకు ప్రయత్నించిరిగాని వారి ప్రయత్నము సాగలేదుగాని ముక్కుపైని ఒకనరుకు ఆనమాలున్నది. (అ.ప్రె)

ముద్దాయి పశ్చి అహమదు

ఇతడు యిందూరు ఆశ్విక పోలీసు దళమున రిఫర్లు అని తెలియుటయేగాక యిందూలో పోలీసు యిన్ స్పెక్టరు జనరలుగానున్న గులాం మహమదుఖాను గారికి బంధువు అని కూడ తెలిసినది.

పోలీసువారి ట్టికమి

అపరాధులను పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు గట్టి కృషి చేయుచున్నారు గాని వారు వానిని వెల్లడించుటలేదు. కృష్ణారావు కట్టుముకుకు పారిపోవుటలో అని యదృశ సస్థానముగాన జంటనే అరెస్టుచేయ నిలబడవలెనని అతడటుల ప్రేమితుగాని

పోలీసువారు ఎకస్ట్రాడిటును చర్యను చురుకుగానే జరుపుచున్నారు. ఆ కృష్ణారావు దీనికంతకును కారకుడని పోలీసు వారు తలచుచున్నారు. మమతజబేగమును హరించుటయే ముఖ్యదేశముని గూడ స్పష్టమైనది. ఈకుట్రలో చాలమంది చేరి యున్నారని పోలీసువారు నిర్ధారణ చేసిరిగాని వారినిందరిని త్వరలోనే అరెస్టుచేయగలమని పోలీసువారు నమ్ముచున్నారు. సుప్రసిద్ధులగు గూఢచారులు యీ విషయమున గట్టి కృషి చేయుచున్నారు.

బావలాగారి మరణశాసనము

ఈ మరణ శాసనమునుగూర్చి పలువురు పలువిధముల చెప్పుచున్నారు. మమతజబే పదిలత్తు నిమ్మనెనని కొందరు ఒకలత్తు తప్ప యావదాస్తిని ఆమెకే యిచ్చెనని కొందరు తెలిపిరి. ఒక లత్తురూపాయలను మాత్రమే మమతజా కిచ్చి తక్కిన అస్తివంతను తనతల్లి కిచ్చునట్లు పిలువ్రాసెనని బావలాగారి కుటుంబమువారు తెలిపిరి.

“100,000 రూపాయలు మాత్రము మమతజబేగము కిచ్చి తక్కిన యావదాస్తిని నాతల్లికే వదలుచున్నాను.

అనుచుంటే పిలులోనున్నది. ఒకనున్న అంతలలో పారబాటుగా పడినందున పలువిధములగు వదంతుల కవకాశ మేర్పడినది. క్లోరోఫారము ఇచ్చుచరకును బావలాగారికి జ్వప్తి పూర్తిగా నుండెను. మమతజబే బావలాగారు లత్తురూపాయలను మాత్రము ఇచ్చిరని వైద్యశాలలో ఆయనదగ్గరనున్నవారు గూడ ధృవపరచిరి.

మమతజబే సోదరి

మమతజబే సోదరి పేరు అతీపు జేగము. “బావలాగారిని చంపుటకును నిన్ను ఎత్తుకొని పోవుటకును మిక్కిలి గొప్పవారి ప్రేరణవలన చాల కృషి పలుపుచున్నారు. జాగ్రత్తగా నుండవలెను” అని డిశంబరునెలలో అతీపు జేగము అమృతనరమండి మమతజబేగము కొక లేఖ వ్రాసెను. బావలాగారిని చంపి తన్ను హరించుటకు వచ్చినవారు, చాల ధనవంతులును పగదీర్చు కొనువారు నగు స్థలాంతుల ప్రేరణవలననే వచ్చిరిగాని తనతల్లి సంతతి తండ్రి మున్నగు బంధువుల ప్రేరణవలన వచ్చియుండలేదని మమతజబేగూడ తలచుచున్నది.

10 వేలు బహుమానము

పోలీసుదళమునకు చేరినవా రెవరైన అపరాధులను అరెస్టు చేయుటకు తగినవిషయములను తెలిపినచో వారికి 10 వేల రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును. అందరును జౌరకకపోయినను ఒక్కడు దొరికినను ఒక్కనికి యియ్యదగినవంతు సొమ్ము తప్పక బహుమానముగా నీయబడును. హంతకులలో నొకనికి ఎడమభుజము మీద కత్తిపొటు తగిలినది అని బొంబాయి పోలీసుకమిషనరు ప్రకటించెను.

మాతూగారి సంగతి

బావలాగారి కార్యదర్శి యగు కే. యి. మాతూగారు వెనుక బొంబాయి క్రానికలుపత్రికా కార్యాలయమున సహాయసంపాదకుడుగా నుండిరి.

అదివరకు బావలాగారికి చాల ఆకాశరామున్న వృత్తములువచ్చియున్నను ఆనా డిట్టి ఘోరము జరుగునని ఆయన తలపోయనందున విస్తోయి ఆయన తీసుకొనిరా లేదు. మాడు నెలలనుండి మమతజబే బావలాగారి యింటనున్నది అని మాతూగారు నుడిచిరి. 18 వ తేదీరాత్రి ఎత్తురేపరీక్షచేసి రెప్పనెంట్లు సీగర్లు గారి కరీరమునుండి తొలయొక గుండునుగూడ తీసిరి అని 15 వతేదీని వెలువడిన బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. ఇందూరు మహారాజాశుభమును బావలాగారి కుటుంబము

గూడ క్రానికలుపత్రికలో ప్రకటింపబడెను. పోలీసు కమిషనరు ప్రకటన పెద్ద అక్షరములతో అరపేజీనిండ బొంబాయి క్రానికలుపత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

పశ్చిమ మహమ్మదు

ఈ ముద్దాయి వయసు 35 ఏండ్లు. కయిజరుమీసముల నంటి మీసములున్నవి. నుంచి వడ్డు పొడుగు మనిషి. మంచిబలమైనవాడు. చాల అందగాడు. బుగ్గల మీద చాల మొటిమెలున్నవి. ఇందూరు మహారాజాతోగూడ ఐరోపాఖండమునకు వెళ్ళవలెనని ఆశించుచున్నాడు. ఇందూరు పోలీసు యిన్ స్పెక్టరు జనరలు గులాం మహమ్మదుఖానుచరిత్ర యిందూరు ప్రజలకందరికిని బాగుగా తెలియును. అతనికిముద్దాయి బంధువు. తనకేమియును తెలియవనియు దానిని పోవుచుండగా తా నాకొట్టాటలో చిక్కుకొనుట తటస్థించినదనియును యితడు తెలుపుచున్నాడు.

మమతజబేగం పూర్వచరిత్ర

16 వ తేదీ బొంబాయి క్రానికలుపత్రికలో మమతజబేగంపతము ప్రకటింపబడెను.

1924 ఏప్రిలు నెలలో ఆమె తల్లితోగూడ పంజాబ్ నివసించుచున్న పుడు ఆమెగంగతి బావలాగారికి తెలియవచ్చెను. బావలాగారును ఒకమిత్రుడును ఆమెయింటికి వెళ్లిరి. మమతజబేగం పాటకచ్చేరిలవలన ధనార్జనముచేయుచు స్వతంత్రజీవనము చేయుచుండవలెను గాని ఒకరి అండనుండ గూడనని ఆమెతల్లి వజీరుజేగం అభిప్రాయము. దానికి మమతజబే అంగీకరింపలేదు. అందువలననే ఆమె తల్లి యింటినివదలి బావలాగారిగృహమున నివసింపసాగెను. ఆమె సోదరి మమతజబే వ్రాసిన లేఖ యిప్పుడు పోలీసువారి వశమునందున్నది.

మమతజబే పలాయనము

మమతజబేగము ఒక సంస్థానాధిపతికి ప్రాణాధికగా నుండెను. ఆమె సొన్నిధ్యమే ఆతనికి మహదానందకరముగా నుండెను. కొంతకాలమైన పిమ్మట ఆమెకు రాజమందిరాంత్య పుర నివాసము కష్టముగా తోచినది. ఒకసారి రాజపరివారముతో ఆమె మహారాజుకి వెళ్ళుచుండెను. అప్పుడు రాజు మహారాజులో నుండెను. ఆతనికిడకే ఆమెను కొనిపోవుచుండిరి. ఒక పన్నాగము పన్ని దారిలో ఢిల్లీవైపునలో ఆమె బ్రిటిషు పోలీసువారికడకేగి తన్ను కాపాడవలెనని కోరెను. వారామెకు రక్షణ యొసంగిరి. రాజు ఆమెకిచ్చిన లత్తురూపాయల వెలగల జనపాదీగూడ ఆమెకే దక్కినది. కాని తరువాత ఆమె శాఖ్యమునకు చాలభంగముకలిగెనని బొంబాయిలో కొన్ని పత్రికలు ప్రకటించెను. బొంబాయినగరమున చాలసంతోషము కలిగినది. పత్రికలు నిస్సంకోయముగా పూర్వకథలను ప్రకటించుచున్నవి.

బెదరింపు ఉత్తరములు

బావలాగారికి చాలధనమొసంగెదమనియు మమతజబేను వశపరచవలెననియు యిందూరునుండి సందేశములు వచ్చినవి. బావలాగారు లత్తురూపాయల పిమ్మట బెదరింపు లేఖలు వచ్చినవి. అటుపైని బావలాగారు మమతజబేను మేతూగారిని వెంటబెట్టుకొని పంజాబ్ లోను వెళ్లి ఆచటనే యుండిరి. వారుచుండి 10వ తేదీకి కార్పొరేషను అధ్యక్షుని ఎన్నిక నిమిత్తముననే బొంబాయివచ్చిరి. 12 వ తేదీని యీఘోరము జరిగినది కాన హంతకులాయనరాకకొరకు నిరీక్షించుచుండి రని దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది. “బావలాగారిని చంపవలెను. మమతజబేను మర్రూపిని చెయ్యవలెను” అని యే ప్రోత్సాహములహంతకుల కాజ్ఞాపించి వారి కమితముగు ధనమొసగిరి. వెనుక మమతజబేను వెతకి పట్టి తెచ్చుటకు కేంభదయాలువ్వారా 50 వేల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టించి చివర కతనికి కఠినశిక్ష చేసిరి. అత డిప్పుడు యిందూరు చెరసాలలో నున్నాడు అని యిండి టును డెయిలీమెయిలుపత్రిక వ్రాసినది.

“పోలీసువారు సంగతులను బొత్తిగా పత్రికలకు తెలియజేయుటలేదు. హంతకు లేమెరి? ఒకమోటారుబండిలో పెక్కి పారిపోయిరి. వారింకను బొంబాయిలోనే నక్కిరా న్నారేమో పోలీసువారికి ఆచోకి ఏమై దొరికినదా లేదా? అని టైముస్ అఫ్ ఇండియాపత్రిక వ్రాసినది.

మాతూగారి చరిత్ర

“ఇతడు దేశీయ క్రైస్తవుడు. తిరువాన్కూరు వాస్తవ్యుడు. ఆరేండ్లనుండి బొంబాయి నగరమున నివసించుచున్నాడు. ఈయన మొదట బొంబాయి క్రానికలుపత్రికా కార్యాలయమున సహాయసంపాదకుడుగా నుండెను. అప్పుడే బావలాగారితో స్నేహము కలిగినది. పిమ్మట బావలాగారియింటనే నివసింపసాగెను. బావలాగారితో స్నేహము కలిగినపిమ్మటగూడ మూ

జేండ్లగూడెం మాతాగారు బొంబాయి కౌన్సిలపత్రికా కార్యాలయమునందే పనిచేయుచుండెను. "పిమ్మట ఆపనిని మానివేసెను. బావలాగారికి పెద్ద ఎత్తున ఉన్నది. ఆ ఎత్తుకు మాతాగారు మేనేజరుగానున్నారు.

బావలాగారు విలువైన వాడుక అనుచరులను పెట్టి ఆతనిచే వ్రాయించెను. ముతతజాబేగమును లక్షరూపాయ లియ్యవలెను అని బావలాగారు చెప్పగా తొందరలో ఆలేఖరి 10 లక్షలని ఒకనున్న హెచ్చుగా చేర్చెను. ముతతజాబేగం వేళ్ళిగాదు. ఆమె గాయని. మొదట హిందువు. తరువాత మహమ్మదీయమతము నవలించెను.

బావలాగారుగూడ పిస్తాల్లుకాల్చిరి

11 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము బావలాగారు మోటారులో వచ్చుచుండగా మునుపడు వాత్యజరిగిన తోటవద్దనే 11 వ తేదీనిగూడ కొందరు బండి నావహారికం గాని వారి ప్రయత్నము సాగలేదు. బావలాగారు చంటనే ఒక సార్లెంటును బండిలో కూర్చుండబెట్టుకొని ఆ నాడు యిల్లుచేరిరి. కొంతకాలమునుండి బావలాగారుచెప్పుదును రివాల్యరును దగ్గర నుంచుకొనుచు నే యుండిరి. 12 వ తేదీనిగూడ ఆయన ఆర్మరక్షణార్థము రివాల్యరును ప్రేల్చెననియును అందుపైనే వారతనిని చంపుటకు నిశ్చయించిరిగాని మొదట నట్టి ఉద్దేశముతో వారు రాలేదనియును తెలియుచున్నదని ప్రెమ్మ అఫ్ యిండియా పత్రిక వ్రాసెను.

వంగరాష్ట్ర ముస్లింలీగు

16-వ తేదీని కార్యసంఘసభ జరిగినది

నిన్న 16 వ తేదీ సాయంకాలము కలకత్తా నగరమున వంగరాష్ట్ర ముస్లింలీగు కార్యసంఘసభ జరిగినది. 1921 నుండి లీగు సభగా పనిచేయుటలేదు. దానిని తిరిగి వృద్ధిచేసిరి. ఒక సెలవోజులలో సభను జరిపి ఉద్వేగముల నెక్కుకొన వలసియున్నది. కాన అటుల సభను జరుపుటకు కార్యదర్శి మజీబుర్రహమానుగారి కధికార మియ్యబడెను అను తీర్మానము ఆసభలో ఆమోదింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బాలభారతీ సమాజ వార్షికోత్సవము

అనంతపురం (దత్తమండలం)

వైసమాజము వారి ప్రథమ వార్షికోత్సవము ఈనెల 11 వ తేదీకి సరియగు పువ్య బహుళ విదియ భానువారమున జ. యం. హుల్లం జోలలో శ్రీమతి మనోరమగారి ఆధిపత్యముక్రింద జయప్రథముగా జరుపబడెను.

కొలదికాలములోనే ముగియునటుల కార్యక్రమము జక్రగా ఏర్పరపడెను. వైప్రార్థన, బాలికలసంవాదము, పాటలుగాక, స్త్రీవిద్య, ఆవశ్యకత, స్త్రీలహక్కులు, విద్యుత్ దర్శకులగు దైవభక్తి, పతిభక్తి, దేవసేవను నూచించు ఉపన్యాసములు గావింపబడెను.

సభనుచేసినవారి హెచ్చు సంఖ్యబట్టి, ఈపట్టణము లోనిస్త్రీలు, ఇట్టిలాభముల గురైతిగి, విద్యయం దాసక్తిగల వారని కనుబడుచున్నది.

ఈసమాజస్థాపనకు, వృద్ధికి, కారణభూతుకాలగు, శ్రీమతి సుందరమ్మగారు (జిల్లావిద్యా సంఘసభ్యురాలు) ఈసమాజమువారి కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. మరియు సమాజఅధ్యక్షురాలు శ్రీమతి జగదీశ్వరమ్మగారును, శైక్రబరీవిమలాదేవి గారును, వయస్సున చిన్న వారయ్యును శ్రద్ధతో, ఆభిమానముతో నిర్వహించుకొన్నందులకు క్లాసుతీయులు.

సభ్యురాలండ్రు పోటోషివప తాంబూలములు అల్ప హారములతో సభయింపబడెను. ముందుసంవత్సరములో ఈ బాలికాసమాజము మొత్తం ద్రవ్యసహాయమును హెచ్చుగా బొంది వృద్ధిలోనికి రాగలదని నమ్ముచున్నాము.

పురవాసి.

కృష్ణా నందానబ్బు

(1)

దీనినివాడుటచే యోటిబాధ మంటలేకనే దేహమునం దేభాగమునందైనను యుండువెల్లుకలను తక్షణమే తీసివేయును.

8 బిళ్లలుగల పెట్టు 1 కి ధర రు 1-4-0.

8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనువారికి ఒక పాంట్లెన్ పేనా యినాముగా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో.,

5 భద్రకర్ణానగరి, పార్కురౌండు, మద్రాసు.

వంజూబు శాసనసభ

అధ్యక్షుని ఎన్నిక

షేకు అబ్దుల్ కాదరుగా రెన్నుకొనబడిరి

లాహోరు, జనవరి 16:— షేకు షహ్లాన్నయ రెండు గంటలకు శాసనసభా మహాసభకు పంజాబు శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. శాసనసభాధ్యక్ష పదవినుండి విముక్తులగుచున్న కనూను గారాఖరుపర్యాయము నేడు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. శాసనసభ్యులెల్లరును సమావేశమునకు హాజరైరి. ప్రేక్షకులతో గేలరీలు క్రిక్కిరిసిపోయెను. ప్రథమపర్యాయ మనధికార శాసనసభ్యు నెన్నుకొనుటచే కొంత హడావిడియు ఆవేశమును సమావేశమందు కన్పడెను. అధ్యక్షుని ఎన్నికవిషయమున కొన్ని వారములనుండి వార్తాపత్రికలందు ప్రచురింపబడుచు తీవ్రవాదము గల్గుచుండెను. శాసనసభ్యులగు సరదారు సంఘటనలనుగారి మరణమునకు సానుభూతినిజాపుచు తీర్మానముగా వింపబడినవిషయముల అధ్యక్షు నెన్నుకొనుటకు శాసనసభ ప్రారంభించెను. నిన్నను దెల్పబడినట్లు సభాధ్యక్షత పదవికి యిద్దరభ్యర్థులు మాత్రమే నియోగింపబడిరి. ప్రస్తుతపు శాసనసభ ఉపాధ్యక్షుడైన షేకు అబ్దుల్ కాదరు, శాసనసభయందలి స్వరాజ్యపక్ష నాయకులగు డాక్టరు గోకులచంద్ర నారంగుగార్లు, అభ్యర్థులుగ నియోగింపబడిరి.

సంశయము

శాసనసభాధ్యక్షుని ఎన్నిక ఉపక్రమించుటకు పూర్వము లాహోరింగు గారు ఒకసందేహము నివృత్తిచేయుటకు అధ్యక్షుడగు కనూనుగారిని ప్రశ్నించిరి. షేకు అబ్దుల్ కాదరుగారి నిరూపనప్రకారము ప్రభుత్వమంతయు ప్రతిపాదించి, అనువాదించుట పార్లమెంటు నందు జరుగు కార్యక్రమము ప్రకారము విరుద్ధము గాదాయ నియు యిది సరియైన పద్ధతీయ యనియు లాహోరింగుగారు అభ్యర్థుని ప్రశ్నించిరి.

అధ్యక్షుని తీర్పు

ఈపద్ధతి పార్లమెంటునందు ఆవలంబించుపద్ధతికి వ్యతిరేకమైనదనియు, అగ్రాసనాధిపతిషేరు పార్లమెంటునందు ప్రభుత్వపునుత్రులు ఉపపాదించుటగాని అనువదించుటగాని ఆచారముగాదని, అధ్యక్షుడగు కనూనుగారు తీర్మానము చేసిరి. కాని యిదియొక ఆచారమనియు, పంజాబు శాసనసభ యొక్క శాస్త్రతత్వ నిబంధనలందు యిట్టినిబంధన గానరాదనియు, అందుచే నిరూపనప్రకారము సరియైనదిగాదని చెప్పుటకు హితవేదనియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

అధికారసభ్యులు వోటు చేయలేదు

ఇట్టితరీ సర్జాన్ మేనాల్లుగారు లేచి అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు అధికారసభ్యులు పాల్గొనరని చెప్పి, ఓట్లు వేయుటకు తేట్టుకాగితములు పంచిపెట్టబడెను. భానుబహదూరు షేకుఅబ్దుల్ కాదరుగారికి 41 వోట్లును గోకుల చంద్రనారాంగు గారికి 82 వోట్లును వేయబడెను.

జయజయధ్వనులు చెలరేగుచుండ షేకుఅబ్దుల్ కాదరు గారు పంజాబు శాసన సభాధ్యక్షులుగ నొన్నుకొనబడిరి కనూనుగారు ప్రకటించిరి.

విరమించుచున్న అధ్యక్షుని ఏడ్వోలుపుట

అనధికార శాసనసభాధ్యక్షుని ఎన్నికయనంతరము సభ్యుడు తరువాత సభ్యుడు లేచి విరమించుచున్న అధ్యక్షునిగురించి ప్రశంసించిరి. శాసనసభా నాయకుడగు సర్జాన్ మేనాల్లు గారు అగ్రాసనాధిపతియొక్క న్యాయ శీలమునకును, నిష్పక్షపాత బుద్ధికిని ఓర్పునకును, యొక్కిరిసి ఆభినందించెను. మేనాల్లుగారి క్లాసునమంతుల ప్రతి అంశమును నొప్పకొనుచు ప్రతిపక్ష నాయకుడగు రాజా నరేంద్రనాథుగారు యిట్లనిరి. తిరిగి శాసనసభాధ్యక్షత పదవి వహింపవలసినదని వారు గోరుటయొ కనూనుగారియం తెంతవిశ్వాసము తమకు గలదో వ్యక్తము చేయుచున్నదని రాజాగారు చెప్పిరి.

నిష్పక్షపాతబుద్ధితో కనూనుగారెప్పుడును తీర్మానించుచుండెడి వారని మంత్రుల పక్షమున సర్ ఫజాత్ హుస్సేను గారు చెప్పిరి, హుస్సేగారు చిక్కిన ప్రతిమాటయు సభ్యుని స్వరాజ్యవాదపక్ష నాయకుడగు గోకులచంద్ర నారంగుగారు ఒప్పుకొనిరి.

గ్రామములందలి మహమ్మదీయ శాసనసభ సభ్యుల తరపున చాదరీ మహబుద్దీనుగారు విరమించుచున్న అధ్యక్షుని నుగుణసంపదకును, ప్రకాంతచిత్రమునకును, సమయానుకూల పరిపాలనకును ప్రస్తుతించిరి.

కనూనుగారి సమాధానము

శాసనసభ్యులు దెల్పిన విషయములకు నందనములు కనూనుగారు అర్పించిరి. ఒకశాసనసభాధ్యక్షునికి మూడుసం రిత్సరముండుటకు తాముగర్హించుచున్నామని ము, కథ్యులకు తమయందుగల గౌరవములు విశ్వాసమును తనబుద్ధుక్తధర్మభారమును చలకనగ జేసెననియుకనూనుగారు బట్టి. ఇప్పుడున్న కొనబడిన శాసనసభ్యుడు ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనబడుటకు వివాదకరమని నాయభిప్రాయము ఎల్లరును తేజగ్రీవముగ నొకరిని నెన్నుకొనుట మంచిదనియె వానారాజ్ కియు కాఖిలభ్యర్థులును నన్ను శాసనసభాధ్యక్షత కొరకు అభ్యర్థినిగ నియమలసినదని గోరిరి. కాని వారు అభిప్రాయములు నమయించెను. ప్రశంసార్హమైన కొంత నెరవేరలేదు. ఇప్పుడు శాసనసభయందు నీయుబడినతీర్పు ఎల్లరులు విశ్వాసముతో నంగీకరించి నాయందు జూపిన విశ్వాసమును నూతన అధ్యక్షునకు జూపెదరని నేను విశ్వసించుచున్నాను. సదభిప్రాయముతోను పరిస్పర్ విశ్వాసముతోను మాత్రమే అధ్యక్షయం నొందగలమని నాగట్టిపప్పుము. ఈ రాష్ట్రము బహుపురాతనమైనది. రాష్ట్రముయొక్క భావ్యాభివృద్ధి మాహాత్మ్యమునకును యిది తన్నుగారించి శాసనసభయందును వెలుపలను ఆదించి విశ్వాసజనకముగు భావములను వ్యక్తపరచినందులకు సభ్యులెల్ల బహుళాకరించిరి. అయిదు నిమిషములవరకును శాసనసభ నిల్చి కనూనుగారు శాసనసభ మంత్రిరమును విడిచిరి. శాసనసభ పునస్సమావేశమైనవిషయము నూతన అధ్యక్షుని ఎన్నిక గవర్నరుగా రామోడించినని కార్యదర్శి దెల్పెను. షేకుఅబ్దుల్ కాదరుగారు అధ్యక్ష స్థానము నలంకరించిరి. అన్ని మూలలనుండి నూతన అధ్యక్షుడభిసందింపబడెను. అధికారుల తరపున సర్ జానుమేనాల్లుగారు నూతన అధ్యక్షుని అభినందించిరి. ఆభినందనములందుకొని తన్ను ఎన్నుకొనినందుల కెల్లరకు నువందనము లర్పించెను. తరువాత కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడి తర్జితముగ పరిష్కరింపబడెను. పంజాబు నునిసిపలు సవరణచట్ట, పంజాబు చిన్నపట్టణముల సవరణ బిల్లుప్రవేశబెట్టబడి నెలెత్తు మిట్టి విచారణ నిమిత్తమంపబడెను. అదనపు ప్రధానములు గవర్న మెంటువారిచే గోరబడెను. విశేషము చర్చలేకయె ధనముయాయ వోటుచేయుబడెను. రేపటివరకును శాసనసభ నిల్చి చేయబడెను. ఆ. ప్రె.

మరియొక మోటారు

దొంగతనము

ఈనెల 15 తేదీని కలకత్తాలో జరిగినది

ఈనెల 15-వ తేదీ రాత్రి ముగ్గురు మనుష్యులు కలకత్తాలో ఒక మోటారుబండిని అడ్డకు తుడుచుకొని హఠాతానంకకు పోయిరి. బండి నిర్జనప్రదేశమునకు పోయినవిషయము బండి నాపి వారు ముగ్గురును క్రిందదిగి పిస్తాళ్లనుతీసి ద్రోవరును శంపెదమని బెడరించి వానివద్దనున్న ధనమునంతను తీసికొని వాని నచట దింపివేసి తామబండి నెచటికో తీసుకొనిపోయిష్టి బండిజాడగాని వారిజాడగాని ఏమియును తెలియరాలేదు. (ఆ. ప్రె.)

రివిజియను ఎండో మెంటు చట్టము

ఉడిపి పర్యాయస్వాములవారి తంతివార్త

"ఈచట్టమునకు రాజప్రతినిధి అనుమతి నిచ్చుట అనుచితము. దీని నామోడించినవో మంత్రులు హిందూ మత సరస్థులకు పాలకులగుట తటస్థింనును. దీనిని రద్దుపరచుకోవలదు" అని ఉడిపి పర్యాయస్వాములవారు యిండియామంత్రికి తంతి వార్త నంపిరి ఒకవిలేఖరి వ్రాసెను.

మెషినరిఅమకము

సెకండు హిందుహిరన్న బై ఆయర్ ఎజెంటులు 12-82 గుట్టుముల కేక్కిలది. అన్ని కొలతలలో చైనీహల్లులు అందుకు సంబంధించిన పరికరములు, క్రొత్తది, సెకండుహిందులూటీలు, షేపింగమెషిను, స్ప్రింగ్ డింగుమిల్లులు, చాఫ్టర్లు, నిప్పు తగులుటచే అపాయము లేనట్టి, దొంగలకు సాధ్యము లేనట్టి ఆప్టియన్ మేక్ క్రొత్త ఇనుప పెట్టెలు, అన్ని రకముల మెషిను. వివరములకు దయచేసి ఈదిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు. Telegrams "Endeavour, Madras." B. D. Bery & Co., 8, Sembudoss Street. G. T. MADRAS.

శనివారము

చెన్నరాజధానియందు 1923-24 సంవత్సరములో విద్యాభివృద్ధి యెట్లు జరిగినదీయు వివరించుచు విద్యాశాఖాధికారి ప్రచురించిన నివేదికనుజూడ గతవత్సరములో బోల్చిన యీ నివేదిక వత్సరమున విద్యాభివృద్ధి యెక్కువగనే గాన్పించును. ప్రాథమికపాఠశాలలు 35106 నుండి 37708కి పెరిగెను. దీనిలో బాలు అందు విద్య నభ్యసించు బాలురసంఖ్యగూడ 1459,170 నుండి 1579147కు పెరిగెను. సెకండరీవిద్యాలయములు 485 నుండి 494కు పెరిగెను. ఫస్టుగ్రేడు కళాశాల లెక్కువగాకున్నను రెండవగ్రేడు కళాశాలలుమాత్రము 20 నుండి 22 కు పెరిగెను. అందు విద్య నభ్యసించు వారుగూడ 2208 నుండి 2269 కి యెక్కువైరి. ఈ విధముగ భారతవిద్యార్థులు చదువుకొనువారు కొద్దియో గొప్పయో యెక్కువగుచున్నను యీ దేశావసరమునకును జనసంఖ్యకును తగినయభివృద్ధి గలుగలేదనిమాత్రము నిస్సంశయముగ జెప్పవచ్చును. ఈ రాష్ట్రమునందున్న జనసంఖ్యయందు నూటికి 4.9 మందిమాత్రము విద్యనభ్యసించుటయేమాత్రమును ప్రోత్సాహకరముగ నుండవలదు. ప్రాథమికవిద్యాలయములు చాలయభివృద్ధి గావలయును. ఈసంవత్సరాంతమునకు 70 తాలూకాబోర్డులును 16 మ్యునిసిపాలిటీలును మాత్రము విద్యాభివృద్ధికై సెన్సును విధించుచుండెను. కాని ప్రాథమికవిద్య అనుకొనినంత యెక్కువగ వ్యాపించినటుల గాన్పించదు. నిర్బంధవిభాన మింకను చాలచోట్ల ప్రవేశబెట్టలేదు. అందులకు తగినవసతులను మ్యునిసిపాలిటీలును స్థానికసంఘములును జేయవలసిన బాధ్యతగలదు. శరీరవ్యాయామశిక్ష కొన్నిచోట్ల ప్రవేశబెట్టుట కంగీకరింపబడెను. మరికొన్ని విద్యాలయములందు తివాసీనేత, టేపులల్లిక మున్నగు వృత్తివిద్యలు ప్రవేశబెట్టబడెను. ఔషధీకలు విద్యను నేర్చు చెన్నపురి ప్రభుత్వపాఠశాలయందు విద్యా

రులసంఖ్య 228 నుండి 201 కి తగ్గిపోయెను. కల్లికోట పాతశాలలోగూడ 239 నుండి 213 కు విద్యార్థుల సంఖ్య తగ్గెను. ఇందులకు కారణము పాతశాలకువచ్చుట నిర్బంధము గాకపోవుటచేత జన వరి, ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలలలో మానుకొనుట గా వచ్చునని తెలుపబడినది. 1924 మార్చి 31 నాటికి 13765 మందివిద్యార్థులు తెక్సికలవిద్యను బొందుచుండిరి. గతవత్సరము 8367 మందిమాత్ర ముట్టి విద్యను బొందిరి. సంస్కృతకళాశాలలయందు భివృద్ధి గానించుటలేదు. ఇది యెంతయు శోచనీయము. ఇందు ప్రభుత్వసహాయమును బొందుచున్న వనే కము గలవు. కాని ధనవంతులగువారు ప్రతియూరను సంస్కృతపాఠశాలను స్థాపించుటయందు దవసరమెంతేని గలదు. పండితకోటి యీదేశమునకు గావలసియున్నది. ప్రాచ్యవిద్యార్థులదములను ప్రభుత్వమువారిచున్నవాని నాశించక పండితులు స్వయముగ పూర్వపురితిని సంస్కృతము నభ్యసించిన యెడల దేశమున కెంతయో మేలనగుదుటయగును. స్త్రీవిద్యయందు దీనివత్సరము ఆభివృద్ధి గానించుటకు కారణము స్త్రీలలో విద్యాసక్తి గలుగుటయు, తమకును పురుషులతోబాటు ప్రాముఖ్యము గలదని గ్రహించుటయు గావచ్చును. భారత బాలికాపాఠశాలలు 2919 నుండి 3050 కి పెరిగినవి. ఇందు బాలికలసంఖ్యయు 198916 నుండి 208727 కు పెరిగినది. ఇందు అన్నితరగతులవిద్యను స్త్రీ లభ్యసించుచున్నారు. కళాశాలలయందు 367 నుండి 390 కి విద్యార్థిను లెక్కువైరి. పురుషులకళాశాలలందు స్త్రీలు చదువువారు తగ్గిపోయిరి. వైద్య కళాశాలలయందు స్త్రీలు 38 మంది చదువుచున్నారు. ఈసంఖ్య యొకను యెక్కువ గావలయును. స్త్రీలు వైద్యరాండ్రు గావలసిన యవసరము దేశమున కెంతేని గలదు. పెకెండరీ, ప్రాథమికపాఠశాలలందును బాలికలసంఖ్య యెక్కువగుచున్నటుల గానించుచునే యున్నది. మహమ్మదీయ విద్యార్థులసంఖ్య కళాశాలలందు 184 నుండి 215 కు పెరిగినది. ఇందు ఒక స్త్రీవిద్యార్థిగూడ నుండుట ప్రశంసనీయము. వృత్తివిద్యాలయములుగూడ మహమ్మదీయసంఖ్య 44 నుండి 49 కి పెరిగినది. అన్నిటికన్న ముఖ్యమైనది నిమ్నజాతి విద్యయైయున్నది. దీనియొక్క యావశ్యకమును ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును గ్రహించిరిని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు అస్పృశ్యులను ద్వేషభావము ప్రజలలో బోపుచున్నదనియే చెప్పవచ్చును. ఆదిద్రావిడ, ఆదిఅంధ్రుల విద్యాలయములు 8045 నుండి 8575 కు పెరిగెను. ఇందు విద్యార్థులసంఖ్య గూడ 222511 నుండి 238796 కు పెచ్చెను. వీరలకు ప్రత్యేకముగ నిర్మింపబడిన పాఠశాలలలోనే గాక యితరత్రాగూడ వీరిసంఖ్య పెచ్చినటులనే నివేదికయందు గానించుచున్నది. కాని కొన్నిచోట్ల విద్యార్థులు బీదలనముచేతను, హిందువులందరికను జాతిద్వేషము లుండుటచేతను యీసంఖ్య తగ్గినటుల గానించుచున్నది. ఆదిద్రావిడులకును ఆదిఅంధ్రులకును కోయలకును బహుమతులనిచ్చుట కంగీకరింపబడిన 16 ఉచితవేతనములును 16 జీతముల రెమిషనులును యీ సంవత్సరమే వినియోగింపబడినవి. ఈ సంవత్సరము తెక్కుబుక్కు కమిటీవారు పరిశీలించిన 522 పుస్తకములలోను

345 పాఠశాలలోపయోగమునకు అంగీకరింపబడెను. వ్రాతప్రతు లీసంవత్సరము చాల లెక్కువగ లభించెను. ఇందుకు కారణము యీ సంవత్సరము ప్రయాణములు జేయుటకు పిలుగాకపోయెననియు చాలవర క్షదివరకే కొనివేయబడెననియు చెలువబడినది. ఆంధ్ర, తమిళగ్రంథములే యెక్కువగ ప్రకటింపబడినవి. విశ్వవిద్యాలయ పటాలపు అభివృద్ధినిగూర్చి చాలదూర మీనివేదికయందు చెలువబడినది. ఈ సంవత్సరమునందు విద్యాభివృద్ధి కై మొత్తముమీద 370.01 లక్షలు ఖర్చయ్యెను. గతవత్సరముకన్న 24.24 లక్ష లెక్కువయ్యెను. ఈయెక్కువను ప్రజానిధియే భరించెను. ప్రాథమికవిద్యకై 127.40 లక్షల రూపాయలయ్యెను. ఇందు యెక్కువైనదబ్బును ప్రజలే నూటికి 75 వరకు నొనంగిరి. కొడగు, బెంగుళూరులలోని విద్యా విషయములపై పరిశోధికారము 1923 ఏప్రిలు నుండియు డైరెక్టరుగారికి లేకుండ జేయబడినది. గ్రామములందు కొన్నిచోట్ల విద్యాభివృద్ధి పరిస్థితులు అచటివాటికి దెలిసినంత పరిశోధికారులకు దెలియదు. అందువలన యీ శాఖోద్యోగులు గాకున్నను ఆ పరిస్థితులు బాగుగ దెలిసినవారిని గ్రామపంచాయతీదారులను అచటి ప్రాథమికపాఠశాలలను పరిశీలించి నివేదించుట కధికారమియబడినది. ఇయ్యది ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధికి కొంత వరకు దోడ్పడవచ్చును.

అగ్రహారములు- అస్పృశ్యత
పాలఘాటులో బ్రాహ్మణాగ్రహారముకు కల పాతిలోనికి నిమ్నజాతులగు ఎజవాలను రాకుండ నిషేధించినమీద తగాదాలు జరుగగా దానిపై ప్రభుత్వమువారు జేసినయుత్తరువు అటుయిటు గాకుండనున్నది. రహదారి రస్తామీదుగా అన్ని జాతులవారును నడువవచ్చును. ఆ అగ్రహారం ఏథులలో ఒక్క బ్రాహ్మణులకే హక్కుగలదట. ఇట్టిది పూర్వమునుండియు ఆచారముగ వచ్చుచుండినయెడల ప్రభుత్వమువారు యేమియుజేయుట కవకాశము లేదనుచున్నారు. కాని రహదారిలోడు గాకుండ ప్రత్యేకమువీధిగాని రస్తాగాని అందరు సుపయోగించుకొనవచ్చునా యను విషయమును సివిలుకోర్టులలోనికి బోయి పరిష్కారము జేసికొను మనుచున్నారు. ఇంకను పూర్వాచారపరాయణులు మూఢత్వమున నుండి తోటిసోదరులను గుండలోనికిగాదు ఏథులలోనికిగూడ రానీయకుండ గాలి సోకిన యెక్కడ మెలబడుదుమో యని తలంచుచుండుట శోచనీయము. ఇట్టిస్థితి లోలగింపవలయునని దేశీయమహాసభ జేయుప్రయత్నములను వీరాలింపకున్నారు. అస్పృశ్యతను నివారించుభారము హిందువులమీదనే గలదు. పంక్తిభోజనములు గాని, అంతర్వివాహములుగాని జేసికొనుమని కోరుటలేదు. భగవదారాధనకు ఉత్సవసమయమున ఎజవాలను రాకుండ జేయుట మానవవిరుద్ధమును క్రూరము ననవలయును. ఇట్టిపనుల జేయుటవలన భగవంతుడు ప్రీతిగాంచునని జాలిహిందువులు దలంతురేమో! ఎంతమూఢత్వము. సర్వసమానభావమును, సర్వసమానప్రేమయుగల భగవంతుని జంతుకోటిలో కొంత

భాగము నిట్లు నిషేధించి అస్పృశ్యులుగ పరిగణించుట ఆయన కేమాత్రమును యిష్టముండదు. ఈ విషయమును జాతిహిందువులు ఆలోచింపవలయును. శాస్త్రమాధ్యమునువదలి మానవకారుణ్యభావము నలవరచుకొనవలయును. ఇందులకు జ్ఞాననేత్రము వికసింపవలయును. అస్పృశ్యతానివారణమే దేశమోక్షమునకు ప్రధానమని గమనించి, గుర్తించి యిందుల కాటంకముగ హిందువులు ప్రవర్తించకుండదరు గాక!

లాలా జవహర్లాలుగారు
రావల్పిండి వెళ్ళిరి
కొనాటుకా ప్రత్యులగు హిందువులకు మహమ్మదీయలకు సఖ్యమును కలిగించు నిమిత్తము లజపతిరాణుగారు లాహోరునుండి రావల్పిండి వెళ్ళిరి. (ఆ.ప్రె.)

కలకత్తాలో కొత్తపక్షము
బెంగాలీ పత్రికను కొనదలచుట
సర్ ప్రావాసశంకర్మిత్ర, బెహిచంద్రపాలు ఎం. ఎల్. ఏ. గార్లు కలకత్తాలో అన్ని పక్షములవాటికిని తావుగల కొత్త పక్షము నేర్పరుచుటకు, యీ కొత్తపక్షమువారికొరకు బెంగాలీపత్రికను కొనటకును ప్రయత్నించు చున్నారని యిది యను డెయిలీ మెయిన్ ప్రకటించెను.

నేలములో స్పిన్నింగు కట్టు
15వ తేదీని ప్రారంభింపబడెను
మొదట పతాకములతోను భజనలతోను వూరేగింపు జరిగినది. పిమ్మట రామస్వామి నాయకరుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. దాక్కు వరదరాజులనాయకుడు గారును ఆది నారాయణచెట్టిగారును బెల్లం సభలకు గూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొంగునూలు సంఘము అను పేరుతో నొక స్పిన్నింగు కట్టు నేర్పరచిరి. పెద్దవర్తకులుగూడ సభ్యులుగా చేరిరి ఒక విలేజరి వ్రాసెను.

బర్మాజాతీయసంఘము
బహిష్కరణపక్షము
వార్షికసభ

బర్మాజాతీయవాదులలో బహిష్కరణ పక్షమువారు యీ నెల 12, 13, 14, తేదీలలో రంగూనులో వార్షికసభను జరిపిరి. జాతీయవాదులను అరెస్టుచేయుటయు శిక్షలు వేయుటయు వారు కాపిలేక్షనుపన్ను చెల్లించనందుటకు వారి ఆస్తిని వశపరుచుకొనుటయు అక్రమము. జనవరి 15 తేదీవరకును పన్ను చెల్లింపనక్కరలేదని రాష్ట్రీయ దొరకనమువారు ప్రకటించి యుండగా ఆలోగానే పన్నుచెల్లింపలేదని చాలమందిని అరెస్టు చేసిరి. స్వేచ్ఛలకనిస్తేబులకు నియమించుట అక్రమము. వాంఛి నసంఘములుఅక్రమసంఘములనిప్రకటించుటయును శ్వాసము కాదు. సంఘసభ్యులు మూలవడకవలెను. ముందు వార్షికసభలో పడకిన నూలును చూపించవలెను. భారతకాంగ్రెసు మహాసభ వారు జర్మా జాతీయవాదుల విషయమున సానుభూతినితెలిపినందులకీసభ వారు కృతజ్ఞులు. గ్రామసంఘముల ఎన్నికలలో సంఘమువారు పాలుగొనుటనుగూర్చి త్వరలో గ్రామవాసుల అభిప్రాయములు తెలిసికొనవలెను అను తీర్మానములు ఆ సభలో ఆమోదింపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
సంఘ సభ
లాహోరులో 18వ తేదీని జరుగును
రాష్ట్రీయసభ యీ నెల 18వ తేదీని లాహోరులో జరుగును. స్వరాజ్యపక్షము వారికిగూడ ఆహ్వానములు పంపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

నిదేశ వార్తలు

నష్ట పరిహారములు

ఇంగ్లండు వంతు

బ్రిటన్-అంతర్జాత్రమండలి ఋణములు

లండన్, జనవరి 15:—డాన్ విధానము ప్రకారము మొదట ఇవ్వబడు సొమ్ములో బ్రిటనుకు 8000000 పానులు ఇవ్వబడునని అంచనా వేయబడును. ప్యారిసు ఒడంబడిక తృప్తికరముగ నున్నదని ప్రతికటించుచున్నది.

ప్రెంచిపత్రికలత్పత్తి

ప్యారిస్, జనవరి 15:—అధికపథ జయప్రదముగ జరుగుటచే ప్రెంచిపత్రిక లన్నియు సంతోషమును జూపుచున్నవి. నిన్నటిదినము పర్యవసానము. మిత్రమండలి సంఘభావముతో నుండుటచే జర్మనులు తమధర్మములను ఉల్లంఘించి ప్రవర్తించుటకు ఘోరపడెదరు. ఈ ఒడంబడికను అమలు జరుపుటలో ఆమెరికాగూడ క్రష్ట వహించె ననుచున్నారు.

అంతర్జాత్రమండలి ఋణములు

లండన్, జనవరి 15:—ప్యారిసులో క్లెమెంటు చర్చిలుగార్లకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నేడు ప్రకటింపబడెను. అంతర్జాత్రమండలి ఋణవిషయమై తాము పరిష్కారము చేసికొనగోరుచున్నారను గాన బ్రిటిషువారి యభిప్రాయములను దెలియజేయువలెనని క్లెమెంటులుగారు మొదట చర్చిలుగారి నడిగిరి. ఈ విషయమై లండనులో మంత్రివర్గముతో ప్రస్తావించి అంతయు ఆలోచించెదమని చర్చిలుగారు ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. ఈలోపుగ బాల్బారు లేఖయే ఆధారముగ నుండుననిరి. ప్రాంసు స్వప్రభుత్వము ఏర్పాటులను తెలియజేయుటకు ప్రత్యుత్తరము నంపెదమనిరి.

నేటికభిలో చాలవరకు చర్చించినపిదప ఇంకను వివరములను చర్చించుటవరకునని రినియూ కోన్ని వారముల వరకు ఏమియు జెప్పటకు వీలులేదని అనుచున్నారని తెలియచున్నది. ఆమెరికనుల కీయవలసిన మొత్తముకంటె ఎక్కువసొమ్మును మిత్రమండలి జర్మనీ నుండి గ్రేటుబ్రిటను గోరదని బాల్బారు లేఖలో తెలియజేసినది జ్ఞాపకము చేయుచున్నారు.

అమెరికనుల నిరాకరణము

వాషింగ్టన్, జనవరి 15:—ప్యారిసునభిలో అమెరికనులు పాల్గొనుటచే తాము యూరపువ్యవహారములందు జోక్యము గలుగజేసికొనెదమని జెప్పటకు వీలులేదనియు అంగ్లో ప్రెంచిపత్రికల యభిప్రాయములతో అంగీకరించమనియు ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు.

తేకుయాధరలు

ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొనవచ్చును

లండన్, జనవరి 15:—చిల్లరధరలు తగ్గిపోవినా ఎవరి దగ్గర ఎంత సరుకున్నదో తెలియజేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరెదరు.

ఈధరలవిషయమై ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొనెదరనుచున్నారు.

మిడ్లండుబ్యాంకుయభియోగము

హాబ్సుగారిపై నేరము

లండన్, జనవరి 15:—హారిసింగుగారిని నష్టబెట్టి హాసము చేసిననియు, భయపెట్టి దొంగిలించెననియు దొంగచెక్కులని తెలిసియు 150000 పానులకు రైసు ఇక్కులను దీసికొనెననియు హాబ్సుగారిపై నేరములను ఫిర్యాదీ తరఫైన మోపబడెను.

విచారణకు హాబ్సుగారిని బంపిరి. జామీను నిరాకరించబడెను. న్యాయునిగారి సాక్ష్యము ఉత్తర సర్వాబధమనియు తాను నిర్దోషినియు ఉత్తరసాక్ష్యమును ముందు దెచ్చుకొనెననియు అసాధ్యముగ నుండుటచే వాదించుటకు అవకాశములేదనియు వాబ్సులమును హాబ్సుగారిచ్చిరి.

దెబ్బపైకనమై

అశాభంగము

లండన్, జనవరి 15:—దెబ్బపైక బొగ్గు పనివాండ్రు సమ్మెగట్టు నోటీసులు నాశుకులకు ఆశాభంగముగ నున్నవట. నూటికి 40 మందికంటె ఎక్కువ సంతకమును జేయలేదట.

సెర్బియాలో క్రొత్త బంగారుగని

లండన్, జనవరి 15:—సెర్బియాలో క్రొత్త బంగారుగని కనిపెట్టెదమని సోవియటుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఒక్కక్కాదిక గజము ఇనుకలో నాలుగు టన్నుల బంగారు జొరుకునట. స్థలనిర్ణయము గాలేదు. కాని ఇది నిజమనే జెప్పవచ్చునని ప్రవాదపత్రిక తెలుపుచున్నది.

బ్రిటిషు సామాజ్య వస్తు

ప్రదర్శనము

మోటారుబండపై ఆంక్ష

కనడావారిఆక్షేపణ

లండన్, జనవరి 15:—బ్రిటిషువస్తు ప్రదర్శనమునకు మోటారుబండను బంపువారు ఒలింపియా ప్రదర్శనమునకు బండను బంపుటకు వీలులేదని ఉత్తరప్రదేశ్కులచే వర్తకపరి నిధులు కనడాప్రభుత్వముతో జెప్పకొనిరి. ఈవిషయమై కనడా ప్రదర్శనాధికారికి దెలియజేయుచున్నారమనియు తృప్తికరముగ వ్యవహారము తేలినచో వెంటిప్రదర్శనమునుండి కనడావారు తొలగవలసినవచ్చునని తెలియజేసిరి.

లండన్, జనవరి 15:—అయినప్పటికిని ఆయా కంపెనీవారు ప్రదర్శనమునకు మోటారుబండను బంపవచ్చుననుకొనుచున్నారు. విదేశ మోటారుబండను దిగుమతిజేయుటలో వీరికి లాభముండుటచే ఇట్టి ఆంక్షలను విధించిరనుకొనుచున్నారు. ఇది నిజమైనను గాకున్నను బ్రిటిషు కంపెనీలు ఈ ఆంక్షలను తొలగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

సీసీరు ముస్సోలిని ప్రభుత్వము

ప్రతిపక్షుల ఎత్తు

రోము, జనవరి 15:—ప్రతిపక్షులు సీసీరుగారిట్టి ఆర్థాంజో, సలండ్రాగార్ల నాయకత్వమున ఎన్నికచట్టమునుగూర్చి చర్చించువిషయమై ప్రభుత్వమువారు ప్రజల సత్వములకు అభ్యంతరమును గలుగజేయుట చాల హానికరమని తీవ్రముగ తీర్మానములను పార్లమెంటువారికి బంపిరి.

ఈ తీర్మానము ఓడిపోవునని దెలిసియు తమపక్షము న్యాయమైనవగుటచే ప్రాతిపదికలనున్న నాయకులు నేయాత నోసగవరని ప్రతిపక్షులు తెలంచుచున్నారు.

రషియా యుపాధ్యాయుల

సమావేశము

ట్రాక్టీగారు అసాధ్యముగ నుండుట

రైకావుగారి యభిప్రాయము

మాస్కో, జనవరి 15:—ప్రథమ అఖిల రషియా యుపాధ్యాయుల సభలో రైకావుగారిట్లు నుడిచిరి. ట్రాక్టీగారు అసాధ్యముచే ప్రక్కమీదనుండి లేచుటలేదు. వ్యాధినయముగాగలదు. కాని ఆస్వపుకుచున్నది. త్వరలో రోగనివారణార్థము దక్షిణదేశమునకు బోయెదరు. సోవియటు రషియా విధానములో రైకుల ప్రాముఖ్యమును ట్రాక్టీగారు అలక్ష్యము జేసిరి. సరిగా గ్రహించలేదు. బోలిషివిష్టు సాంప్రదాయములన్నిటిని కమ్యూనిష్టు పక్షమువారు నిలబెట్టు సమకట్టిరి. ట్రాక్టీగారు తెనికసాంప్రదాయములకు ప్రతికూలముగ కొన్ని మార్పులను ప్రవేశపెట్టి దలంచిరి. ఇదియే వీరికిని వారికిని గల భేదము.

వేక్యరు జిల్లాలలోనున్న రైతులకు 2500000 టన్నుల ధాన్యమును కాపులకు, వచ్చేవసంత ఋతువుకు బంచిపెట్టుటకు సోవియటు ప్రభుత్వమువారుద్దేశించిరి ధాన్యపుధరలను సర్దుటకు తలంచిరి. సోవియటు రషియాలో ఎక్కడను తక్షణము ధాన్యము అవసరములేదు.

వెచి జ్యాంగసభ

ఇందు విశ్వాసముగలదని 280 అనుమతులుగను, 206 ప్రతికూలముగను తెలియజేసిరి. చాల చర్చజరిగెను.

నాకావైమానిక కంట్రాక్టు

సముద్రముమీద పోవు నాకావిమానమును నిర్మించుటకు బ్రిటిషు కంపెనీకి కంట్రాక్టు నిచ్చిరి. డెచ్చి ప్రభుత్వమువారి కంట్రాక్టును బ్రిటిషు కంపెనీ కేప్పుట ఎంతయు గొప్ప విజయమని జెప్పవచ్చు ననుచున్నారు.

జనీవా ఒడంబడిక

గ్రీకుల నిరాకరణము

ఆక్షేపణ కారణములు

ఏథెస్సు, జనవరి 15:—జనీవా ఒడంబడికకు సంతకము చేసిన గ్రీకుప్రభుత్వమువారు ఇపుడు వారిని మృతప్రాయముగ జూచుచున్నారు. ఒడంబడిక జాతి చిచ్చేవములను గలుగజేయు నను కారణములచే నిరాకరించిన స్థానిక ప్రజలను చున్నారు.

మ్యాసిడోనియా ప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ

సోవియటులతో జేర్చిన్న ఒడంబడికను పార్లమెంటువారికి బాల్బారు ప్రభుత్వమువారు అందజేసిన నిరాకరించుచే తాముగూడ జనీవా ఒడంబడికను నిరాకరించితిమని మ్యాసిడోనియా ప్రభుత్వమువారు సమర్థించుకొను చున్నారు.

ఈజిప్టు రాచకీయములు

జగలుల పక్షమువారు చీలీపోవుట

కెయిరో, జనవరి 15:—సెడ్ పాషాగారి సజసరించి ఇంకొక ముగ్గురు జగలులు పక్షమువారు పూర్వము మంత్రులుగ నున్నవారు విడిపోయి ఇండి పెండెంటు యభ్యర్థులుగ ఎన్నికలకు ప్రయత్నించు చున్నారు.

పోర్చుగీస్ అధినివేశపుఅధికారి

పోర్చుగీసు ఇండియా గవర్నరును అంగోలా హైకమిషనరుగ నియమించిరి. ఇతని స్థానే పూర్వము మంత్రిగనున్న జోవో క్యామోజాన్ గారు నియమింపబడెదరు.

ఆస్ట్రేలియా నావికులతగవు

సిబ్బందిలొంగుట లేదు

మెల్బోర్న్, జనవరి 15:—ఒడయజమని ఉత్తరపు సుల్లంఘించినందులకు 34 గురు సిబ్బందిని ఆరెస్టు జేసిరి.

ఫెడరలు ప్రభుత్వచర్య

అవసరముగ నాకలను నడుపుటకు ఇబ్బందిలేకుండ ప్రభుత్వమువారు రేర్పాటుజేయ నిశ్చయించిరి.

నాకాసమ్మెలను పెట్టలో పంచదారకు టాముముబట్టెను. అహారపదార్థములు చాలటలేదు.

వాటర్స్కు పనివాండ్రును సమ్మెగట్టుదని ప్రోత్సహించినందులకు నావికుల నాయకుడైన వామగారిని ఆరెస్టు జేసిరి.

ఫుజానాక అంటుకొనుటచే జనపనార, చర్మములు, మున్నగునవి చాలవరకు పొడైనవి.

బార్బరీ నాక అంటుకొనెనుగాని చల్లారెను.

కలకత్తా నుండి వచ్చుచున్న బ్రిటిషు పొగయొడ అంటుకొని గోనబస్తాలు, జనపదారబస్తాములు పొడైనవిపప్పుచల్లారెను.

వార్షికు ప్రతికాభిప్రాయము

క్రొత్త ప్రభుత్వములో బహిరంగ రహస్యపు కేత్రపులున్నారు. రిచిస్ట్రాలోనే గాక పారిశ్రామిక జీవితప్రపంచములో ప్రభుత్వముతో పోరాడుచున్న పనివాండ్రు ఇది శృంగభంగము. చాల పరాభవముగ నున్నదని వార్షికుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

మాంటుఫర్డు సంస్కారములు

1929 లోపుగనే అంతరింపజేయుట

ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 16:—సాబర్బరీ ప్రభుత్వ ఇట్లు దిలుపుచున్నది:—1929 లోపుగనే మాంటుఫర్డు సంస్కరణములను అంతరింపజేయుటకు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారని ఇండియానుండి వదంతులు ప్రబలుచున్నవి. ప్రాయశః ఇట్లు జరుగవలెనని ఇచ్చగించువారే ఇటీవల కనుగొనబడినవారు. ఈ వదంతుల కెట్టి యాధారమును లేవన, ప్రస్తుతము ఇండియాలో జరుగుచున్న పరిణామములను జూడఁ గొనవలసియున్నది. తప్పక రద్దుజేయుట ప్రసంగము. తోచుచున్నది. కొద్ది (నాగపూర్వ) సంస్కరణములను ఆపవలసివచ్చును. భారతీయులు సహకారముతో సంస్కరణములను వినియోగించుకొన్నచో 1929 వరకు సాగించుటకు అదిని పూనుకొనినది. కాని అదంతమాత్రము ఆపవలసివేరలేదు. ఈ సంస్కరణమును నిలుపుజేయుచున్నచో ఎంత ఆలస్యమునో అంత కష్టములు ఎక్కువగును. ఇంతకంటె ఎక్కువ ప్రతిఫలము వచ్చును.

భారతదేశ పరిస్థితులు

బెంగాలు ఆర్థిక నెన్ను అవసరమును

స్వాస్థ్యమున యభిప్రాయము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

భారతదేశ పరిస్థితులు చాల ఆందోళనముగ నున్నవి. విప్లవములను అడంచుటకు బెంగాలు శాసనములు అవసరముని లెట్టు ప్రభువు తలంచుచున్నది. రాజప్రతినిధినుండి ప్రత్యేక ఆధికారమును బొందుట కవసరమాయెను. ఆ శాసనములు అవసరమే. ఉండవలసినదే. బెంగాలు శాసనములను ప్రత్యేక బెటీసనిషముచే లెట్టు ప్రభుని వ్యక్తి ఆధికారము ఇచ్చుచున్నది. లెట్టు ప్రభు తయారుజేసిన కామన్వెల్లు ప్రభుత్వవిధానము ప్రబోధకరమైనది. చాలమంది. సమంజసమైనది. సరియైనది. కాన ప్రస్తుత పరిస్థితుల కేసి స్వరాజ్య వాదులు ప్రబలుచుండుటచేతను వాతావరణమునుండి గర్భియందుటచేతను వారి నాయకులగు జానుగానికి ఈ విధానమున అభ్యుచితేకపోవుటచేతను ఇది లాభకరముగ పరిణమించుచున్నది.

జర్మను మంత్రవర్తము

జాతీయవాదుల వైఖరిని కల్గియుండుట

బెర్లిన్, జనవరి 15:—డాక్టరు లూథరు గారేర్పాటు చేసిన మంత్రవర్తము అంతర్జాతీయ రిపబ్లికనులు లేరు. డాక్టరు ఫ్రైస్టాక్ హెర్ న్యూహౌస్ గార్లునుగూడ చేర్చిరి.

దేశీయమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్ ఇతడు జాతీయపక్ష నాయకుడు.

ప్రొటెస్టంతుల మంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్. ఇతడు బహిర్య ప్రజాపక్ష నాయకుడు.

రక్షకమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్.

కార్యకమంత్రి:—హెర్ న్యూహౌస్.

క్రొత్త ఆర్థికమంత్రి హెర్ న్యూహౌస్ గారు రిపబ్లిక రాజ్యాంగ విధానమునకు ఒప్పుకొనక పోవుటచే ప్రభుత్వ కొలుపును ముగిసిరి. ఫ్రైస్టాక్ గారు విదేశాంగ మంత్రిగ నుండుటచే విదేశాంగవిధానము మరగూడదమకొనుచున్నారని. రిపబ్లికలో మంత్రవర్తమును సాంఘికవాదులు ఆక్షేపించెదరు. ప్రజాస్వామ్యవాదులు ఉపేక్ష చేసెదరు.

ఈజిప్టు ఎన్నికలు

ప్రజలలో ఉత్సాహముగనించదు

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి

కయో, జనవరి 16:—కయోలో వార్త లెట్లు తెలుపుచున్నది:—ఎన్నికలు ఉత్సాహముగ జరుగుచున్నవి. ప్రజలలో ఉత్సాహము గనించదు. దేశీయవదంతులను అన్ని పక్షములవారును

పథలను జరుపుచున్నారు. పథలు పత్రములుగ ఆర్థికములకుండ జరుగుచున్నవి. ఉత్సాహములవారును సైన్యముని విశ్వసించుచున్నారు. వాస్తవమునుండి చాలమంది వీడిపోవుటచే ప్రతిపక్షముల కొండంతగ జేయుచున్నారముఖ్యముగ సైన్యమువారు గారుతోలిపోవుటచే ముఖ్యముగ జేయుచున్నారు. వాస్తవము ఉపాధ్యక్షునకును జనులు పాపాగారిని భిన్న భిన్న ప్రాయములుగ గెనెను. 1922 లో బ్రిటిష్ న్యాయస్థానముచే ఉరిశిక్ష విధించబడిన వాస్తవమువారిలో ప్రముఖులగువారిలో 7 గురిని ఎన్నికలకు నిలుపుట కర్తవ్యమని ప్రభుత్వము వారు అభిప్రాయించెదరు. ఈ 7 గురిలో ప్రాతమంత్రులు ముగ్గిమనా, హాసీన లీహుమడిలా సెలూగార్లు గలరు. అయినప్పటికిని తప్పక తాను ఆఖండ విజయమును గాంచెదనని ఘంటాపథముగ జేయుచున్నాడు. తాను మరల ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన ప్రస్తుత ప్రభుత్వ అక్రమచర్యలను ఖండించెదనని జనులుగా రనిరి.

గెజెట్ ఆఫ్ ఇండియా

శాసనసభావిభాగము

ఢిల్లీ, జనవరి 16:—పార్లమెంటు ప్రభుత్వమున సర్ భూషేంద్రనాథ్ మిత్రగారును, శాసనసభా కార్యదర్శియగు యల్. గ్రాహామ గారును, పథకు సభ్యులుగా నియమించబడిరి. విద్యాశాఖాసభ్యుడగు సర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారు స్టేటు కాన్సిలుకు సభ్యుడగు నియమించబడిరి. రైలుసభకు బుల్ శ్రీనివాసరామయ్య అయ్యలకరిమ్ గార్లుయొక్క స్టేటు కాన్సిలు సభ్యత్వములున్నవి. సి. నాగుగారి శాసనసభాసభ్యత్వమును రాజీనామా రిచ్చినందులకు భారీయయినవని తెలియజేసిరి. స్టేటు కాన్సిలు సభ్యులనెన్నుకొనుట కనుజ్ఞ యాయా నియోజక వర్గములకిచ్చబడినది.

ఇ. హెచ్. యువ్వర్లు, కె. మహమద్ అలీగారుని కే గార్లు భారత శాసనసభలో ప్రభుత్వ సభ్యులుగనియమించబడిరి.

పాపాము డిపార్టుమెంటు

హెచ్. యల్. సర్ ప్రాంతపై గారికి యింగ్లండు ప్రభుత్వమువారు తమస్థానమునుదానిన వారికి పనినిప్ప జేప్పినది మొదలు ఆరునెలల వరకు నెలవు నిచ్చిరి.

జె. డి. వి. హెడ్జి. వి. సి. యల్. గారిని స్వేచ్ఛలుదూర్చి టేపు నియమించిరి.

సర్. డి. యల్. మిత్ర సర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారు సై ప్రాంతపై యొక్కట్టివు సభలో కార్యకర్తముగ నాటి నుండియే (9 వ జనవరి 1925) ను వ్యోగము నుండురని ప్రమరింపబడినది.

విదేశ రాజ్యాంగ శాఖ

రాజ్యాంగ కార్యదర్శిగనుండిన కర్నూలుకుండున, ఆస్థానాధీశుల సజ్జనునకు కార్యదర్శి, భాష్యునుగారి బదులు నియమించిరి.

ఆర్థిక శాఖ

ఇదివరకు సైన్యప్రధానస్థానమున డెప్యూటీ ఆడిటరు జనరల్ పదవిని, సైన్యప్రతినిధి డైరెక్టరు పదవికింద మార్చిరి.

బొంబాయి ప్రభుత్వపు గెజెటు

బొంబాయి, జనవరి 16:—నేటికి మహారాష్ట్ర యెటి క్రింద తయారు చేయబడిన యంత్రపుని సుములు నేడనేక పల హాసననసరించి మార్చి ప్రచురింపబడినవి. ఆనియములలో యంత్రమును పరిశీలించుట మొనలగు వాటికందరు, యెవోకొన్ని నూన్సొంతములందు దిక్కు యెప్పికొనిరి. కాని యంత్రములను మంతన పరిశీలించు విషయము చాలమంది యెప్పికొనలేదు.

దరిమిలను విధివిధముల నియంత్రములలో పంబంప మున్నవాటిలో సంతరించి కొన్ని మార్పుల కంగీకరించిరి. బొంబాయి, ఆహారదాదారు, గుజరాతు మెకానికల్ యంజనీయరు పంభుమహారీక్రొత్త విధానములను కార్యరూపమున బెట్టుట దుస్తరమనియు, యిదివరలో నుండిన నియమముల నలన యంత్రవిద్య సేయింనుట కక్కరం వియంజేసినయొ జెప్పి, యావిధానమునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు క్లగ్గర్లగా నీయభిప్రాయములను పరిశీలించి చాలము కాయద్దంతులను త్రోసివైచిరి. క్రొత్తగావచ్చిన ప్రభుత్వపు గెజెటు, ప్రభుత్వమువారు పన్నెండుగురు కంటె నెక్కునవంది మనుష్యుల నెక్కించుకొనుటకయి కట్టిన యొడల విషయమును నూతనచట్టముల ప్రమరించినది. ఆచట్టము లోడల గట్టుటకును నాటిని పరిశోధకారులచే పరిశీలించుటకు సంబంధించుచున్నది.

మదరాసు వార్తలు

తెలంగాణ వార్త:—కొలంబోమారుగా దక్షిణాఫ్రికాకు పోయేతెలంగాణ జనరల్ పోస్టునువద్ద 20 తేదీ నాడుం కాంము 6-25 గంటలకు మూయబడును.

కృష్ణగౌరవసభ:—రియల్ ఎస్టేట్ సెక్షన్ 81 నంబరు గృహమును కారదాహు) అవరబిల్ జస్టిసు వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారి సమక్షమున “బస్నీ బాయి” గారు నీతా కార్యకర్తల కాలక్షేపమును జరిపెదరు.

నిరసనసభ:—ఆదివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు బ్రిటిష్ కేబిల్ లో దేవాలయముల చిలును పరిశ్రమచేసిన గవర్నరుజనరలుచర్యను నిరసించుటకై బహిరంగసభజరుగును. అందు కల్యమాన్తి, డా॥ యు. రామకావు, వి. రామదాసు, మొదలగు ప్రముఖులు బహుస్వగీతురని తెలియుచున్నది.

నిన్న జరిగిన సభ:—ఓ. కందస్వామిశెట్టిగారు ఇంగ్లాండులోని సామాన్యజనులు ఎట్లుండునదీ వారికిగల రాచకీయ విజ్ఞానములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. తుదకు మనదేశములో ప్రతివారికి విద్య నేర్పించవలయుననియు నిర్బంధోచిత ప్రాథమిక విద్య యవసరమనియు చెప్పిరి. ఇందులకు భాగ్యనంతులు తోడ్పడవలయునని చెప్పిరి. అప్పుడుగాని కృపాజ్యము రాదని యుపన్యసించిరి.

రాకపోకలు:—ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు తమిళనాడు కాంగ్రెసు కమిటీ సభకు యాకోడువెళ్లిరి. అచటనుండి సోమవారం రాత్రి ఢిల్లీలో జరుగబోవు విశ్వకల్యాణమునకు వెళ్లెదరు.

బంగుటూరి ప్రకాశం, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరకావు వంతులుగార్లు బెజవాడ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుకమిటీ సభకు వెళ్లిరి.

జి. ఎల్. కార్పెట్టు (యండియా ప్రభుత్వ సంయుక్త కార్యదర్శి) కొలంబోనుంచి వచ్చిరి. ఈ రాత్రి బొంబాయి వెళ్లెదరు.

మంచిసిల్లను శుభవరము

యూ॥ డి॥ జావెలు

దాహముపుచ్చుకొనుటకును వంటకును వాడుకకును ఉపయోగపడునీటిలో యూ॥ డి॥ జావెలు (Eau de Javel) అను నావధమును ఒకగంటగూము నీటికి ఒకచిన్న చిందువు వంటకు నుపేసినచో ఆనీటియం దుండు క్రిములన్నియును నశించును. నీరు రుచిగానే యుండును. పరాసుదేశమున ఘనవైద్యుడగు కల్పలు. ఓ. బునేసువల్లాగారు దీనిని కనిపెట్టిరి. తెలుము నగరమున అరోగ్యశాలవారు దీనిని వాడితైఫాయిడు క్రిములను నశింప జేయగలిగిన లండనులైచ్చు పత్రిక వ్రాసెను.

గవర్నరుగారికి విందు

నాగపూరు, జనవరి 16:—యస్. యల్. ఆర్. మలక్ గారు రాష్ట్రాధికారియగు సర్ ప్రాంతపై గారికి సాయంకాలపు విందునొసంగిరి.

సోలరులదొంగతనము

కలకత్తా, జనవరి 16:—ఫిఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు నేడేద్దరు యూరపియన్ సేపాయిలను దారిదోపిడిచేసినర సేరముక్రింద విచారించిరి. మేకరీసు, పాస్పాయను నీ సేరగురువు రును టి. అర్వింగను నాయకముగైలు యాపురును హోటలున ద్వకలసికొని, త్రాగుటకు సారాదుమెక్కుడ దొజుననియడిగి ఇటులడిగి, యూరపియన్ గారిలో కూడ కొంత దవ్యవలక్షణ భోయి, యొకానొక మైదానముచేరగా నవలవాని నెదుర్కొని బలాత్కారముగ 881 రూపాయలను తేలులోనుండి తప్పిరించిరినీసము మోపబడినది. కేసువాసుదా జేయబడినది.

ఓ. డ. లు

బొంబాయి, జనవరి 16:—బొంబాయినుండి 8 వ తేదీ యుత్తరములగని లండనునగరమునకు బోవుచు మార్చుల్ 16 వ తేదీయందయును 6-30 గంటలకు చేరును.

మనుష్యుల నెక్కించుకొనిపోవు యొడ కనీవారపు సాయంకాలము లండనునగరము చేరును.

తెలంగాణ ఆధిపత్య ప్రాధులు ఖలువాదాచేయబడును.

డాక్టరు అనిబిసెంటుగారి ఉపన్యాసము

ఇండియా మహారాజ్యచటము

కలకత్తా, జనవరి 15:— సర్ దేశేంద్ర ప్రసాదసర్వధి కారిగారి యధ్యక్షత క్రింద ఆల్బర్ట్ హాల్లో సర్వాజ్య రాజకీయ విధానముపై (Swaraj Constitution) ప్రబోధకమున నొక ఉపన్యాసమును నేడు డాక్టరు అనిబిసెంటుగారు యిచ్చిరి. పెక్కుమంది ఉపన్యాసము వినుటకు హాజరైరి. 1917 ఆగష్టునందలి ప్రకటనను, విమర్శనా మంత్రిగారి రాకమును, మంత్రిగారి జలమ్మపర్వల పర్యటనమునకును, వారిపోయిన నాధారమై యున్న 1919 సంవత్సరపు సంస్కరణములకును పూర్వపునః త్రమ సంక్రమముగ దెల్పి ప్రసాదించబడిన 1919 వ సంవత్సరపు సంస్కరణచట్టము పెక్కుకారణములచే నసంపూర్ణ కరముగ నున్నదని విమర్శించుటగాదు నుడివిరి. ఈసంవత్సరమైన సంస్కరణ కాసమును ఉపయోగించుకొన వలయునని కాంగ్రెసు కాసింపెను. కాని ఆకాంగ్రెసున యీ 1919-వ సంస్కరణ ములతోటి బోగూడదని కొందరు అభిప్రాయమిచ్చిరి. సంస్కరణకాసము అసంపూర్ణమని (Partial Measure) విమర్శించుచు దెల్పెను. భారతదేశముందు స్వపరిపాలన స్థాపించుట కి కాసము బాగు కొనలేదు. స్వపరిపాలనను భారతదేశముందు స్థాపించుట కది యొక పానము. అది భారతదేశముందు తయరై గాబడక నీమహా ద్వేషిని పురుగుదు యేర్పాటుగాబడెను. ఇంగ్లాండుదేశముందు దయారు కాబడిన రాజకీయ విధానమెన్నిటికైన భారతదేశముల నాకూడన నొందునాయని ఆమెను చెక్కెడబ్రచ్చించిరి. అట్టి విధానము భారతీయుల హృదయపూర్వకమున సంగీకారమెన్నటికి బడదనని విమర్శించుటగాదు సమాధానమిడి. భారతదేశము కాజకీయ విధానమును తయారుచేసికొనవలయును. అనాది నుండియు సభ్యత్వముగల భారతదేశము నెలకొలిపి సంవత్సరములందుండి ప్రసిద్ధమైన నాగరికతగల దీ దేశము పాశ్చాత్యులు పాశ్చాత్యపార్లమెంటరీ కాన్ఫరెన్సులందు దయారు చేసిన రాజకీయ విధానమెన్నటికి భారతదేశమును సంతృప్తిబరచజాలదు, అని విమర్శించుటగాదు నిరాశాటముగ దెల్పిరి. “నేను యీ దేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి భారతదేశీయుల నందరిని జేరదీసి, వారిని సంప్రదించి, నొక రాజకీయ ప్రణాళికను నిర్మించి, వానిని మార్పులుగావించి పార్లమెంటునందు స్థాపించుట జేయకుండ పార్లమెంటునందు ఆమోదింపబడుటకు బంపదలచితిని. పార్లమెంటునకు బంపదలచినట్లుయొక్క చిత్తుప్రతినిధుని ఇది మీకు చెల్పుచున్నాను. మూడుసంవత్సరములందుండి గావించబడిన కృషియొక్క ఫలితము” అని డాక్టరు అనిబిసెంటుగారు వక్కాణించిరి.

సంపూర్ణచట్టము

చిత్తుచట్టనిర్మాణము గావించుటకు రెండు నేపథ్యములు సమాజకీయములు గావించిన యత్నములను తెల్పి, భారతదేశాంతరంగిక వ్యవహారములను గురించి భారతీయులెన్నటికిని నీయందున్న పెక్కుమినిష్యులు గుహ్యముల వద్ద యాచించకుండ సంపూర్ణచట్ట నిర్మాణమునకు గావలసియున్న ముఖ్యాంశములను నొక ప్రణాళిక రూపమున తయారుజేయబడినది విమర్శించుటగాదు దెల్పిరి. చిల్లరకాసములు చాల నిదివరకు నిర్మింపబడిన. గమ్యస్థాన సన్నిధానమును జేర్చుటకై కాసముల ఆవశ్యకతలేదు. “మనకొక బిల్లుగావలయును. ఒక హోంరూలు బిల్లు! సామ్రాజ్యస్వపరిపాలనాధికారమిచ్చునట్టియు, అధినివేళ స్వపరిపాలన రాజ్యములతో తులనానుకూలకావకమున్న నట్టియు స్వపరిపాలన కారణము నందు గ్రేటు బ్రిటను, జామినియనుగల యట్టి మహాసామ్రాజ్యములందు సమాన సత్వములు గలవాటియు బిల్లుగావలయునని మేము దలచితిమి” అంగ్లాదేశీ యభిప్రాయపూర్వకమున రాజకీయ సంఘములకును వ్యాఖ్య గావించుటకును, విమర్శనజేయుటకును, ఆవసరమైన మార్పులు మూచించుటకును చిత్తుచట్టము అవకాశములతో బంపబడును. వారు మొదటివివాదకు కారణమైన విషయములను, మంచి కార్యక్రమము గాధని ఎరిగినను ప్రారంభించ దలచిరి. ఈబిల్లును “కామన్స్ బిల్లు ఆఫ్ మండియేటిల్స్” అని చేరిడిరి. మరి విమర్శించుచు దెల్పెను. భారతదేశ చరిత్రను, ప్రాచీన భారతదేశ రాజకీయ విధానమును బహుశాగ్రతతో, క్రద్ధతో, భక్తితో బరించుచి, జిర్జించుకొని, వలయునా

ధనసామగ్రిల స్వీకరించి యీబిల్లునిర్మాణము చేయబడినందున నది యీపేరునబిలువబడుటకుడు అర్హముగనున్నదని ఆమె అభిప్రాయము. పరిశీలనముగను భద్రముగ నీబిల్లుదయారు చేయబడెను. భారతదేశమొక్కకంటముతో నీబిల్లును ఆమోదించిన గాని సామ్రాజ్యపు పార్లమెంటు అంగీకరించినదనియు నామె నుడివెను. మీరుల్లరిందుల కియ్యకొనుగాకయని దేవదేవుని ప్రార్థించుచున్నాను. మీరొకప్పుడు మిక్కిలి సాత్వికత్వ మునుభవించిన నైతికజాతి సంతతివారు, గడచినశతాబ్దములందు ప్రతీది గోల్పోయిన మహత్ముడు మీరుపాశ్చాత్యులకు తిరిగిప్రసాదించు గాత అని ప్రేరేపించు ఉపసంహార వాక్యములతో ఉపన్యాసము విరమించి ఎల్లభారతీయులను సమ్మేళనము గావలయునని డాక్టరు అనిబిసెంటు డి. యల్. గారు ఉద్ఘోషించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

వైద్యవిషయమున బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి పరిశ్రమ

బొంబాయి, జనవరి 16:— బొంబాయి ప్రభుత్వము వారిచే నూతనముగ నేర్పఱుపబడిన పద్ధతిననుసరించి మూడు యిరువది లక్షల జనాభా గలిగిన కొక కేయ గ్రామములు వైద్యసహాయమును ప్రభుత్వమువారి నూతనపద్ధతియే నెగ్గినచో, బొంబాయిగనును. ఈపద్ధతిననుసరించి పెద్దపట్టణములకు చాలమంది వచ్చుట తగ్గించి, వైద్యుల నేకులను పల్లెలయందు నివసించు నట్లు ప్రోత్సహించుట, తరువాత మరియొకపద్ధతి గ్రామములందు ప్రభుత్వపాఠశాలలను నేకులను తయారుచేసి వారిచే గ్రామమునకు వైద్యసహాయము జేయించుట గ్రామములందలి ప్రాథమికపాఠశాల లిందులకు తగినవారనియు వారి నెలకొక పది రూపాయల వేతనము దీనికయి యిచ్చి పనిచేయించుటకును, గ్రామముయొక్క యాలోగ్యమును రక్షించుటకును యూహించుచున్నాడు.

ఈయభిప్రాయముతో పేరు ప్రభుత్వప్రయత్నములుగా పూనాలోను, బీజుపూరులోను వైద్యవిద్యాదయములను స్థాపించి చెరియొగురును, నాయువిద్యాలయములందు తయారు జేయుచున్నారు. ఇట్లు ప్రభుత్వపాఠశాలలు తయారగుటకు రెండున్నరమాసములు పట్టును. ఇక రెండవపద్ధతి. వైద్యులను గ్రామములకు పంపుటనుగూర్చి యాలోచించుచున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు వారికి తొలుత యనుపత్రి నెలకొల్పకొనుటకు కొంతధనమును, నెలకొక కొంతదీరము నిచ్చి ప్రోత్సహించి పంప జూచుచున్నాడు.

వారణాసి, జనవరి 16:— వ్యవసాయకారుల కెక్కుడు ముఖ్యమున నొక యుపన్యాసము రసాయనశాస్త్రజ్ఞులపక్షలో జే. యన్. ముఖర్జీ, కె. కృష్ణమూర్తిగార్లు చే జరుపబడినది.

భారత బొగ్గు విచారణ సంఘము

ఆంధ్రాయూలు కంపెనీతత్వసాక్ష్యము బొగ్గు ఎగుమతిపై “బాంటీ” నియమలమును

కలకత్తా, జనవరి 16:— ఆంధ్రాయూలు కంపెనీ తరపున యి. జి. జూడ, పి. యస్. కెల్లాన్, జి. వి. వార్డ్లూ గారు భారత బొగ్గు విచారణ సంఘము నెదుట నేడు సాక్ష్యమిచ్చిరి. నేటాలునుండిగాని మిమిత్రానుండిగాని దిగువతియగుచున్న రాక్షసి బొగ్గు నాణ్యమైన బెంగాలు రాక్షసి బొగ్గునకు సరిరావని దెల్పిరి. రైలుమోటూరి, దిగుమతిమోటూరి, నిల్వయించుటకీయవలసినదగుము మొదలగు పట్టుబడి ఖర్చులు తగ్గించి నేటాలుబొగ్గుపై నాదేశపు ప్రభుత్వమిచ్చు “బాంటీ” సామ్యువంతు దిగుమతి పన్నువిధించిగాని లేక భారతదేశపు బొగ్గులగు మతిపై బాంటీగాని నిమ్ముటచే యీదేశపుబొగ్గు విదేశపుబొగ్గుతో పోటీచేయగలుగునని సాక్షులు చెప్పిరి. బొగ్గు తరగతివారిగా భజింపబడువిధాన వలంబించినయెడ భారతదేశ బొగ్గుయొక్క గౌరవముపోవునని సాక్షులునుడివిరి. బొగ్గును యేకముఖము గావించుట కష్టమనియు అనవ్యసీయము గాదనియుదెల్పిరి. ప్రమాణికరణము గావించబడి తెలుపబడిన వేగములు సరిగా బొగ్గుగనులకు సరఫరా చేయబడవలయును. బొగ్గు ఎగుమతియెట్లుకు నవీనసామిగ్రులు యేర్పాటుచేయవలయును. బొగ్గుగవానాధికారి సరకును రవానాచేయించుట సౌకర్యములను గావించెనని యిండియను మైనింగు ఫెడరేషనువారి అభిప్రాయముతో సాక్షులు యేకీభవించిరి. అనేక సంవత్సరములనుండి బొగ్గులగుమతిచేయుటకు కష్టముగనుండుటచే రవానాధికారి నియమింపబడిన సాక్షులు చెప్పిరి.

(ఆ. ప్రె.)

బర్మా గవర్నరుగారి పర్యటనము

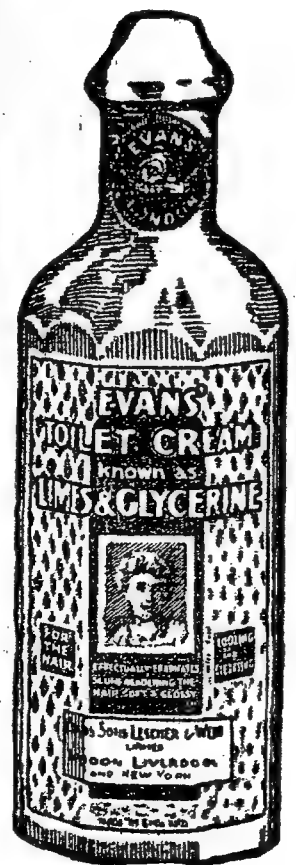
రంగూను, జనవరి 16:— గవర్నరుగారు రంగూను నేడు మధ్యాహ్నము 12.45 గంటలకు వచ్చి మాండలేమీదుగా హూ కాంగులోయకు సంచారార్థము వెళ్లెదరు. వారంతరంగిక కార్యదర్శియగు కెప్టెను గేంబెలు, కెప్టెను మాయరు, కెప్టెను క్రేష్టరు. (ఏడికాంగు), ప్రధానకార్యదర్శి యగు రీవిషను, లుడోవిక్ పార్సరుగార్లు చే ననుసరింపబడిరి.

కాశీమహారాజావారి దీర్ఘ పర్యటనము

వారణాసి, జనవరి 16:— కాశీమహారాజాగారు వచ్చే నెలలో, బొంబాయి రాజధానియందు; ముఖ్యముగా కథియవాడు, గుజరాతు, మొదలగు స్థలములందు ఆయా సంస్థానాధీశులగు జనాగజ్, భావానగరము, బరోడా, గైక్వాడు ప్రభువును, మొదలగు వారిని సందర్శించుచు దీర్ఘమున పర్యటనమును సల్పెదరు. బరోడాలోని ద్వారకా తేరమును గూడ సందర్శించి వత్తురు.

EVANS

ఇవాన్సు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్

దాని పరిశుద్ధమునకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. పుష్టకు ఉష్ణముగలకుండను, వెంట్రుకలు నన్న గిల్లకుండను కాపాడును. మీ వెంట్రుకలు నిగనిగలాడుచుండును.

నేడే ఒకబుడ్డిని కొనుడు; అయితే ఇవాన్సునే గమనించితీయుడు. ప్రతిబుడ్డిని అంటించియుండు ఎట్టై నీలును గమనించి తీసిన అదియే మీకు పూచి.

ఇవాన్సు సన్స్. లెక్కర్ అండ్ పెర్, లిమిటెడ్., లండన్, లివర్ పూల్

ఇండియాకు గల ప్రెజిడెంట్ షిప్ విలాసము పోస్టుబాక్సు నెం 313 బొంబాయి.

వృత్తాంతలేఖలు

విలారు

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

గానాల రామమూర్తిగారు

జనవరి, 15:—శ్రీయుత గానాల రామమూర్తిగారు మాపురమునకు విచ్చేసి ది 18, 14 తేదీలందు పురమండీరమున పాఠశాలలో పాఠ్యాసనములను గావించిరి.

ఆరోగ్యవారము

ప్రొగ్రాము ప్రకారము ఆరోగ్యవారమును మామ్యునిసిపల్ డివిజన్ చేర్చుటగాను జరుపుచున్నారు. ప్రజారోగ్యాభివృద్ధికి కేవలములందు ప్రార్థనలు సలపబడినవి. బడిపిల్లలకు ఆరోగ్యపద్ధతులను ప్రబోధింపుచున్నారు. పురమునందలి ప్రాముఖ్య ప్రదేశములందు ప్రజలకు యువస్వాస్థ్యము లాసంగ బడుచున్నది. మేజిస్ట్రేటులంతయులద్వారా ప్రబోధము గావించ బడుచున్నది. స్త్రీలకు ప్రత్యేక సమావేశముల నేర్పరచి వారలకు ప్రబోధమును కలిగింపుచున్నారు. ఈ యేర్పాట్లను నన్నిటిని స్వయముగ జరిగించుటకై శ్రద్ధబూని పాటుపడుచున్న వేర్వేరుగారు మిగుల ఎందరియును.

పబ్లికేషన్ య్యగారు

వైశ్యకులౌద్యపు లగు శ్రీయుత పబ్లికేషన్ య్యగారు శ్రీశ్రీగారు శ్రీజనార్దనస్వామివారికి పాన్నవాసమును రమాతలమిరు 700 ఖర్చుపరచి చేయించి యీనెల 14 వ తేదీని తమ స్వంతభర్తతో గొప్ప యూరేగింపు టుల్నివహించి గావించిరి.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉద్యోగపు సంగతులు

జనవరి 15:—మాగ్రామములో అడివనల్ సర్కార్ కేటు జడ్జిగానున్న బి.భుజంగరావు ఎమ్ యె.బి.యల్ గారిని బట్టాక్సి బడలాయించిరి. ప్రిన్సిపల్ సర్కార్ కేటు జడ్జిగారైన పాలూరి రామారావు బియో బియల్ గారు మాడుమాసములు కలపు పెట్టిరి. పిరికి టైఫాయిడ్ జ్వరము నచ్చినది. అందులకు శిలపు తీసుకొనిరి. మాగ్రామములో టైఫాయిడ్ జ్వరములు చాలా హెచ్చుగా నున్నవి. చలిగాలి తిరిగినదిమొదలు యీజ్వరములు మాగ్రామములో ఆరంభించినవి. రామారావుగారి పెద్దకుమారుడు యీజ్వరమురాగా ఆయనను కనిపెట్టుచుండగా రామారావుగారికికూడా కనబడినది. శ్రీరామారావుగారు సత్పురుషులు. దైవభక్తి పరాయణులు. పిరివిషయమై ప్రజలకేగాక ప్రిడ్డలోనుకూడా మిక్కిలి గౌరవముగలదు. పిరికి తక్షణమే స్వస్థతగలిగి శిలవాపురున పీరిచ్చటనే తిరిగి ఉద్యోగియు. గా నుండునట్లు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆరోగ్యవారప్రదర్శనములు

ఈ ప్రదర్శనములు 12 వ తేదీని బహుళసముగా ప్రారంభింపబడినవి. శిశువులకు స్నానముచేయించు పద్ధతులు ప్రదర్శించుట, అసారోగ్యమైన ఒక బ్లాకును తీసుకొని యూనియన్ వాక్రలేత బాగుజేయించి ప్రదర్శించుట బాల బాలికలచే ఆరోగ్యమును బోధజేయు వాటకములు ప్రదర్శింపబడుట వైద్యులకు ఖద్దరు వస్త్రధానము ఉపస్వాస్థ్యములు మొదలగు విశేషములచేత ప్రజలదృష్టి ఆకర్షింపబడుచున్నది. ఇవిగాక మిషను వారి ఆడ అనుపత్రిలో ప్రసవస్త్రీలకు అనశ్యక్తమైన గది యెటులుండవలెనో అందు ఉపకరణములనెట్లు అమర్చవలయునో వీరిని తమ అనుపత్రిలో పేరుగు దొరసానిగారు స్త్రీల ఉపయోగము కొరకు యేర్పాటుచేసి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాట్రులైరి. మొవ్విటిరోజున టైలోన్నర్ పాణకాలహాలులో డ్రేపరు డాక్టరుగారు ట్యూబుల్స్ లో సెన్ సుగూన్స్ చక్కటి ఉపస్వాస్థ్యమును గావించిరి. మాసలు రిజిస్ట్రారుగారైన నాగభూషణం జేవరగారు ఈసందర్భమున తీసుకొనిన శ్రద్ధ ప్రశంసార్హము.

ప్రార్థన సమాజము

శ్రీపాలానెట్టి లక్ష్మీవారాయణగారు తిరిగి మాగ్రామము చేరుటచేత ప్రార్థన సమాజము తిరిగి స్థాపింపబడినది. ఎంతయు పీరియంటివద్దనే సమావేశములు జరుగుచున్నవి.

నరసాపురం

(ఒకవిలేఖరి)

జాతీయ ఆరోగ్యశిశువారము

జనవరి 12:—ఈవారమునకు పంపించిన ఏర్పాట్లులు కార్యక్రమముప్రకారము 12-1-25 తేదీన సక్రమముగా ఇచ్చుట ప్రారంభింపబడినది. ఉదయం 7 గంటలగాయకు 10 గంటల వరకు సగరసంకీర్తనము అత్యంతజయప్రదము గాను మిక్కిలి వైభవముగాను జరపబడినది. ఈపట్టణముందుగల ప్రభుత్వోద్యోగియును, ఇతర పురప్రముఖులును, ముఖ్యము 400 బాలురు “ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యము” మున్నగు ఆరోగ్యమాత్రములగుల పతాకములను టైగారి ముగిరాల్ శ్రీ భీమరాజ్ కి వెంకటప్పారాజ్ గారిచే ప్రాయశః 2 డి న ఆరోగ్యపాటలకు బాడుచు సగరసంకీర్తనమును గావించిరి.

అలంకారములు

తాలూకా బోర్డువారి ఆవరణములో ఒక వికాలమైన “ఆరోగ్యమందిరము”ను పేరుగల ఒక వికాలమైన పండితవేయబడి పూలమాలతో పతాకములతో అలంకరింపబడెను. తొలిరోజున ఈ గ్రామముంతటయందు ముఖ్య ప్రదేశములందుగల కుడ్యములవిూడ ఆరోగ్యకాఖవారిచే పుష్పకాబడిన చిత్రపులతో కూడుకొనిన పటములు, మాత్రములు అంటింపబడెను. గ్రామ పీఠులన్నియుగదుర్మ్యముగా రంగుకాగితములు, పతాక మాత్రములు, మున్నగువాటితో నలంకరింపబడినవారలకు సేత్ర పర్వమై యొప్పారుచున్నవి.

సాయంత్రము ముఖ్య నాలుగు గంటలకు తాలూకా బోర్డు ఆవరణముందు ముగిరాల్ శ్రీ పాతూరి లక్ష్మయ్యపంతులు గారి యాజమాన్యముక్రింద ఒక బహిరంగసభ గావించబడెను. ఆసభ ముఖ్యము 400 ప్రేక్షకులతో క్రిక్కిరిసియుండెను. ప్రథమమున శ్రీయుత పాటిపండ్ల రాధాకృష్ణమూర్తిగారు వారి సహజాత్రి మాధుర్యముతో కొన్ని శ్రీ కృష్ణకథావృతాంతరత్నోక్తరాజులను కొన్నింటి ప్రార్థన పూర్వకముగా గుడివి సభ్యులను ఆనంద భరితులగావించిరి. తర్వాతజాతీయ ఆరోగ్య శిశువారముయొక్క ప్రాముఖ్యతను గురించి తెలియజేయు ఒక సంభాషణము ఇద్దరు బాలురచే జరుపబడెను. పిమ్మట శ్రీయుత యం. కంకరయ్యపంతులు బి. ఏ. యల్. టి. గారు ఆరోగ్యప్రదమైన గృహము దానికేవలయు వసతులను గురించి ముఖ్యముగా పరిశుభ్రమైనవారి, నీరు, ఆహారమును గురించి ఒక గంభీరపాఠ్యాసనము గావించిరి. తదుపరి మాయూరి వైద్యకాఖాధికారియగు శ్రీయుత ముక్కామల నుబ్బారావు పంతులు గారు పై విషయమును గురించి ఒక భాషణితును సుపస్వాస్థ్యమును గావించిరి. అటుపై అధ్యక్షులు తమ ఆంత్యోపస్వాస్థ్యమును కడు హృద్యముగాను జనాప్లాదకరముగాను నుండినట్లు జేసిరి. సాయంత్రము యేడుగంటల లగాయకు 8 గంటలవరకు మ్యాజికులాంతరు సహాయమున కలరారోగమును గురించి ప్రదర్శనము మా పాల్కు ఇన్ స్పెక్టరుగారగు బి. జి. కుమార్స్వామి నాయుడుగారివల్ల గావించబడెను. అంతటితో నాటి కార్యక్రమము ముగిసెను.

13-1-1925 రెండవదినచరిత్ర

ఈ దినమునగూడ సగరసంకీర్తనము గావించబడెను. బాలురకు రెండురోజులు ఫలములు వగైరాలు పంచిపెట్టబడెను. మధ్యాహ్నము 5 గంటల లగాయకు 8 గంటలవరకు గ్రామ చాకనందు ఒక బహిరంగసభ జరుపబడెను. ముగిరాల్ శ్రీ వెంకటప్రకాశ రామయ్యపంతులుగారు (సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఆగ్రామకాధిపత్యము ఎహించిరి. ప్రారంభమున శ్రీయుత అద్దంకి యజ్ఞ నారాయణ శర్మగారు ప్రాధాన్యమును భక్తిభావము వెల్లివిరియునట్లు చేయుచు పద్యములనుఁబడిరి. తర్వాత శ్రీయుత మునిపల్లి కేశవరావుగారు గ్రామ పారిశుధ్యము గురించి ఒక మృదుమధురయతనును సుపస్వాస్థ్యమును గావించిరి. తర్వాత వారి కురుపును గురించి బాలురచే ఒక సంభాషణ జరుపబడెను. పిమ్మట అధ్యక్షులు పటములద్వారా వివిధరోగములు వ్యాపించు మార్గములు సూచించు తమ ఆంత్యోపస్వాస్థ్యమును గావించిరి. నిన్నటివలెనే మ్యాజికులాంతరు సహాయముచే గ్రామ పారిశుభ్రతను గురించి డాక్టరు నుబ్బారావు పంతులుగారు రుపన్యసించిరి. అధ్యక్షులకు వందనములతో ఈ సభ ముగిసెను.

భీమవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకా బోర్డు

జనవరి 14:—ఈసంఘముయొక్క సభ 11-1-25 వ తేదీని భీమవరము తాలూకాబోర్డు భవనములో ఉదయము గ 11-30 ముదలు జరిగినది. ఈసభలో ముఖ్యముగా గవర్న మెంటు వారు వైద్య సహాయమును గాను ఈతాలూకాలో రెండు అవసరమైన గ్రామములు తెలియపర్చు నలసినదనియు ఆ గ్రామములలో ఇద్దరు ఆంగ్లవైద్య శిక్షకులందీ పరీక్షలలో ను తీర్చులెనవారిని వైద్యసహాయము నిమిత్తము సంవత్సరమునకు సర్కారువారు రు 400/- నిచ్చుటకును, మందుఖర్చు నిమిత్తమై సంవత్సరమునకు రు 860/- తాలూకా బోర్డువారు యిచ్చుటకును ప్రయత్న చేయబడిన గవర్న మెంటు సర్క్యులరును గురించి ఆలోచించిరి. గణపవరము ఉండి గ్రామములు అవసరమైనవిగా తీర్మానించిరి. దరఖాస్తుదారులు యల్. యమ్. పిలు చాలామంది యున్నారు. ఈరెండు ఫలములూ గాక కాల్ గ్రామములో కూడ మరెయ్యిటి స్థాపించ వలసినదనియు దాని కగు మందు ఖర్చులకూడా తామే భరించుచుమరియు గవర్న మెంటుకు వ్రాయవలసినదిగా సీసలిరేంజీ ప్రతినిధులు నాగ భూషణముగారు వగైరాలు బలవంతముచేయుగా మూడవ ప్రదేశమునకూడా అవసరమని వ్రాసిరి.

ధర్మచెరువులు

ఈతాలూకాలో, చాలా ధర్మచెరువులున్నవి. అవి ఎప్పుడు ఎవరిచేత త్రవ్వించబడినవో తెలియదుకాని అవి అన్నియు ఇప్పుడు లెక్కలలో పారంభోకులక్రింద వ్రాయబడియున్నవి. అట్టి చెరువులలో ముఖ్యముగనట్టిది పాలకొల్లుభీమవరము రోడుమీద కనబేవుని చిక్కాల గ్రామము నంటియున్నది. ఇప్పుడు తాలూకాబోర్డుకు సర్కారుచే నియోజితసభ్యులగ వడ్డి అయ్యిన్న నాయుడుగారు ఆ చెరువు తమపూర్వపుచే త్రవ్వించబడినదనియు అందులోనీరు తమ ఆకు ఎల్ల కుపయోగించుచుంటి మనియు అట్టి ఉపయోగమున కిప్పుడు అభ్యంతర పెట్టుచున్నారని ఫణి సంవత్సరములకు పూర్వము నర్సాపురము తాలూకాబోర్డువారికి అర్జి ఇచ్చుకొనియుండిరి. ఇప్పటి బోర్డువారు భూచందు రిజిస్టరులు వగైరా తదితరచేసి చెరువుగ్రామములవనియు అందులోని నీరు ఆకుమళ్లకు ఉపయోగించుటకు పిలులేదనియు ఉత్తరువులు జారీచేసిరి. నాయుడుగారు తిరిగి ఆర్డర్ నే భీమవరము తాలూకాబోర్డువారికి పెట్టుకొనిరి. అందుపైని బోర్డువారు నాయుడుగారికి దానిలోనీరు తమ ఆకుమళ్లకు (ఆకుమళ్ల వైపుననున్న నీరు) ఉపయోగించు కొనుటకును, మిగిలిన నీరు ప్రజలు దావాతీర్థముల కుపయోగించుకొనుటకును ఉత్తరువులు మంజూరు చేసిరి. ఈతీర్పున కనంతరము విన్నాకోడేరులోకూడా నిట్లే అర్జినిచ్చిరి. ఆక్రడ 4 ఆడుగులనీరు దావాతీర్థములకువదిలి మిగిలినది ఆకుమళ్ల కు వాడుకో వచ్చుననియు త్రవ్వలనిచ్చిరి. ఇంతలో నపుడూరు గ్రామములో రాజులచే త్రవ్వించబడి, వారివలననే మరాఠుకుగైరా చేయబడుచు చేపలు గిట్టుమీదనుండు వృక్షముల ఫలము వారిచే నశభవింపబడుచున్న చెరువు ధర్మచెరువనియు అందులోనిచేపల్లు నేలంవేయించవలసినదనియు ఆక్రడ 4 కాపులచే అర్జిలు ఇవ్వబడినవి. వేంటనే బోర్డువారు మొదలు భోగరాజు మానుమంతరావుగారిని ఆచెరువులో చేపలను నేలమువేయించుటకు పంపిరి. వారు రాజు లభ్యంతరముపెట్టుచున్నను వినక ఏలము నేయించి సొమ్ము విమూలుచేసి తాలూకాబోర్డుకు జమకట్టిరి. అందుపై రాజుల అర్జిలు రాగా తిరిగి విచర్చచేసి రాజులకు పూర్వపు ఉద్యోగములచే పుట్టుబడిన ఆర్డరు తనిఖీచేసి రాజులదేయని ధృవపడినవిట్లు, ఆచెరువుకు మరాఠుకుగైరా చేయుచు, ఒకవైపున చీడిలకట్టపద్ధతిని చెరువులోని చేపలను గట్టుమీదనుండు చెట్లఫలములను అనుభవించుట రాజుల కనుజ్ఞనిచ్చిరి.

కడచినమీటింగులో శిక్షాపురము ఆగ్రహారములోని ధర్మచెరువులో నీరు ఆకుమళ్ల కుపయోగించుటవిషయమై అర్జి రాగా కభ్యులలో విచర్చచేసి ఆచెరువులో నీరు 1½ అడుగులపై గానున్నపుడు ఆకుమళ్ల కుపయోగించవచ్చునని తీర్మానించిరి. ఇట్లు మంచితీర్పుచెరువులు, అందులోను రహదారిలోనుండి వేసవికాలములో రోడ్డుమీదనడచు జనులకు దావాతీర్థములనిచ్చు ముఖ్యమైన చెరువులలో నీరు ఆకుమళ్ల కుపయోగించుటకు అధికారమిచ్చుట మిక్కిలి శోచనీయును. కొంతనీరు ఆకుమళ్లకు తీసుకొనుట కధికారమిచ్చిన ప్రజలు కావలసినచెరువులలో నీరు పాడుచేయక నుంచుదురా!

ఆరోగ్యవారము

ఇందు విషయమై 12-1-25 ఉదయమున అల్పపీడ పీడ రాఘవరావుగారు, హెల్తు ఇన్ స్పెక్టరు విశ్వనాథరావుగారు, ముప్పి లక్ష్మీనారాయణగారు, భోగరాజు హనుమంతరావుగారు, మాంచాల జగన్నాథరావుగారు వైద్య ప్రముఖులు, మాంపల్లెలోనికిని, తూర్పుగూడెములలోనికిని స్వయముగ వెళ్లి బీదపిల్లలకు తలంటుటకుగాను నూనె కుంకుడుకాయలు పంచి పెట్టిరి. సాయంకాలము బడిపిల్లలతో ఆరోగ్యవిషయమైన ఆదానిక ప్రకటనలను పట్టుకొని ఊరంతయు ఊరేగిరి. మంగళ వార ముదయము గ్రామమంతయు పరిశుభ్రముగా యూనియను నాయకులచే తుడిపించిరి. రాత్రి మాలవల్లివద్ద పరిశుభ్రతను గురించి శ్రీయ్యతులు శిఖామణిగారు, లక్ష్మీనారాయణగారు, పీడరాఘవరావుగారును ఉపన్యసించిరి. ఆరోగ్యకాఖి ఇన్ స్పెక్టరు తటనర్వి విశ్వనాథరావుగారు మిక్కిలి శ్రమపడి పనిచేయుచున్నారు.

భీమవరము క్లబ్బు

వర్ష కాలములో మూసివేయబడిన మాక్లబ్బులో సంబంధించిన ఆటలభాగము తిరిగి సంక్రాంతిపండుగకు ముందు తెరువబడినది. టెన్నిసుకోర్టు తిరిగి బాగా చేయించబడినది.

కాంగ్రెసు

కాంగ్రెసునకు ఇక్కడనుండి ప్రతినిధులుగా వెళ్లిన అల్పపీడ పీడ రాఘవరావుగారు, ముప్పి లక్ష్మీనారాయణగారు, సత్యవాడ సోమేశ్వరరావుగారు, పాపి, విరూపాక్షం మొదలగునవి సేవించి తిరిగివచ్చిరి. సోమేశ్వరరావుగారు మాత్రము ఇంటికి ఎచ్చులతోడనే జ్వరపడిరి. కొంచెము నెంపాడిగా నున్నది.

పాలకొల్లు

(ఒకవిశేషం)

ముక్కోటి వైభవం

మాగ్రామమున పువ్వు కుంగులు లగాయతు పువ్వు కుంగులు వరకు అయిదురోజులను విడివిగా దానధర్మములు జరిగెను. ఏకాదశిరోజునకు అంగవైకల్యులసహా బీదలు మూడు 3.4 వేలమంది వచ్చిరి. గ్రామమున ధనికులగు వైశ్య శిఖామణులును, రైతుమిల్లు వారున్నా, అంగవైకల్యులగు బీదలకు వస్త్రముల దానముచేసిరి. ఈ అయిదు దినములను పురమున వర్షాలు బహువిధముల బీదలకు ఆదరించి అన్నప్రదానమును చేసిరి. ఈపురంబున వేంచేయున్న శ్రీ క్షీరారామ రామలింగేశ్వరస్వామివారి యాలయంబున గత మూడుసం॥రములనుండి పండిత సభలు జరుగుచుండెను. అందు వేదము, వ్యాకరణము, తర్కము, మొదలగు శాస్త్రములందు పరీక్షించి అధ్యక్షులగా సుప్రసిద్ధులవానికి తరగతివారిని పట్టాలిచ్చి పండితులను బహువిధముల గౌరవముగా సత్కరించిరి. ముఖ్యముగా యాసభల సందర్భమున పరిష్కాధికారులుగా పాల్గొనిన బ్రహ్మశ్రీ నోరి కుబ్రహ్మకాశ్రి, శ్రీపాద లక్ష్మీ సృశిం హాశాశ్రీ, ధూళిపాళరామ గోవిందశాశ్రీ, కడియాల పేరా వధానులగార్లను, ఈ సభ యేర్పడిన కమిటీ వ్యాపారంలో శ్రమపడి ధనమును సమకూర్చి బహువిధముల పాటుపడిన శ్రీ సందుల జగన్నాథం, గరిమేశ్వ సత్యనారాయణ, కలగనూరయ్య, చక్కా శేషయ్య గార్లు వైద్యులను యింకా యాసభకు విశేషముగా తోడ్పడి అయిదురోజులలోనూ బ్రాహ్మణ సంతర్షణలుగావించిన శ్రీబంగారు మాణిక్యం, సోల్య వెంకట్రామయ్య, శ్రీ ఖాకొల్లు కామయ్యగార్లు వగైరాలకు భగవంతుడు ఆయురారోగ్యము లాసంగుగాలియని పురవాసులు కోరుచున్నారు. ఈపురమున అన్నదానవిషయమై ప్రతి సం॥రము వృద్ధిప పుద్దేశములు గ్రామముపందకి గలవని చెప్పటకు చాలా సంతోషము కలుగుచున్నది

మాంక్యం వీరాస్వామి హైస్కూలు

ఈ పురమున ఈ హైస్కూలు మూడు 3 సం॥ ముల క్రితము స్థాపింపబడి కమిటీవారిచే పోషింపబడుచుండెను. అంతకుముందు వే హైస్కూలు కమిటీ పేర నిలబెట్టుకొనక మా మునిసిపాలిటీవారి కర్పించిరి.

మునిసిపాలిటీ

12 వ తేదీని జరిగిన మున్సిపలు మీటింగులో మాణిక్యం వీరాస్వామి హైస్కూలు 3 మున్సిపాలిటీ వారు పోషింపగలం గ్జలకు తీర్మానము హెచ్చువంతిచే సంగీకరింపబడెను.

మద్రాసుజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు

1924 సం॥ అక్టోబరు 1 వ తేదీనుండి

దేశంబరు 31 వ తేదీవరకు అయిన జమాఖర్చులు

జ మ	
గతమాసపునిల్వ	187-6-5
ఖద్దరువిక్రయం	4980-8-6
ఖాతాదారులపల్ల	4478-1-2
బాకీపన్నులు	284-7-9
ఇండియన్ బ్యాంకునుండి	2058-1-4
ప్రతి	8-8-0
కడుపు	7-7-6
చలనఖాతా	5-0-0
జమ మొత్తం	11858-18-8

ఖర్చు

ఖద్దరుకొనుగోలు	4848-11-8
ఖాతాదారులకు	8224-12-1
రాజులినబాకీలు	2248-7-6
ఇండియన్ బ్యాంకుకు	991-5-9
ప్రతి	88-14-0
కడుపు	14-15-0
చలనము	58-0-7
అద్దకపు చార్జి	58-4-0
మట్టుపూలి	4-11-0
రైలుఖర్చులు	82-9-9
ప్రేమనరి	8-6-0
సాదరుఖర్చులు	86-2-0
జీతములు	170-0-0
పోస్టేజీ	7-18-6
ఆంధ్రఖద్దరు బ్యాంకువారికి వడ్డీ	108-1-4
ఖద్దరుపావులో నిల్వ	25-11-5
మొత్తం	11858-18-8

గంటి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, మేనేజరు.

Get a copy of manufacture of Syrups

ప్రతిసంవత్సరమున ఆయాముతువులలో లభించునట్టి ఫలములనుండి, కెమికల్స్ నుండి మధురమైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు మరబత్తులను తయారుచేయువిధము ఆతిసులభమైతిలో ఆంగ్ల భాషయందు రచింపబడినది. వాటిలో కొన్నివిలువగల ఔషధ సంబంధమైన సుగుణములు ఉండుటమాత్రమే కాక ఎక్కువగా తయారుచేసిన మంచిలాభము గలదు.

(ప్రతి 1.కి ధర రూ 1.8-0, ఐ. పి. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.)

ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను

Industry Office (Book Depot),
Shambaza Bridger Road, Culcatta

ASiatic Government Security Life Assurance Co., Ltd.,
(Incorporated in India)

Invests All Available Funds In Granting Loans to Policy Holders.

After 2 yearly premiums are paid, to the extent of sum, assured repayable in 200 monthly instalments, on joint security of their Life Policies and Immoveable properties.

PREMIUM LOWEST-ABSOLUTE SECURITY.

LOANS GRANTED IN 1923 and 1924 TO THE EXTENT OF ONE LAKH OF RUPEES.

For particulars apply to :-

V. Rangaswamy B.A., B.L., Esq.
Secretary, Asiatic Buildings,
MYSORE.

D. Rodgers Esq.,
Chief Agent, Mysore Province,
MYSORE.

Messrs. P. K. Rau & Sons.,
Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty St., Madras.

హరికథా కాలక్షేపము

మకరసంక్రాంతి భోగిపండుగ రోజున రాజమండ్రివాస్తవ్యులగు ముంజులూరి తరుణీరావు భాగవతారాధన వై. యన్. కె.వి నాటకభవనముందు నారాయణహాసవిరచితం బగు "రక్తిజీకల్పాణము" కాలక్షేపమునరించిరి. పురమందలి విద్యాధికులు పండితులు వుద్యోగులు మొదలగునా రందరితోను నాటకభవనము నిండిపోయినది. చానుగారు మొట్టమొదట హాస్యవియమ్ మీద కొన్ని ప్రాధాన్యతములను చూపరుల హృదయాకర్షణముగ వాయించి కథ ప్రారంభించిరి. మొదటినుంచి చివరవరకు కథ రక్తిగా నున్నది. పండిత పామరు లందరికిని తృప్తి కలిగించునట్టి నవనాగరిక పద్ధతులతో కాళిదాసు షేక్స్పియర్ కవుల స్వభావవర్ణనాచమత్కృతులతో, మితి దప్పని పరిహాసాలతో, స్పష్టమై నిర్దుష్టమై వాచకముతో, మనోహరగానముతో హాసభావ చేష్టలతో ప్రేక్షకులను రంజింపజేసి మధ్యమధ్య సభ్యుల హర్ష క్షయలను విషయవిశేషాలతో నండుకొనుచు శ్రోతలను ఆనందసాగరమున నోలలాడించిరి. నారాయణదాసుగారి ఆటవివర్ణనమును గ్రుక్క (దిప్పకుండ సమయోచిత భింయముతో) మీ ప్రదర్శించువపుడు సభ్యులు నిశ్చేష్టులై రనుటలో నతిశయోక్తి లేదు.

ఆంధ్రదేశమందలి గానసభా మార్దంగికులలో నొకరగు భాస్కర రత్నయ్యగారు వీరికి తోడ్పడుటచే సభ్యులు కథా తమువరకును కదలకుండ కూర్చొరిరి. దేశకాల పాత్రానుసానుగ శ్రీహరికథాకాలక్షేప మొనర్చు యిట్టి బుద్ధిరుంతులగు ఆంధ్రులు ప్రాత్యహాపరచినయెడల దేశమునకు మతమునకి నేవచేసినవా రగుదురు.

బొమ్మకంటి కృష్ణమూర్తి.

పెల్లింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

17-1-25 శనివారమునుండి 28-1-25 శుక్రవారమువరకు శని, ఆదివారములందు 3-15 గంటలకు మ్యాటినిగలదు

యానికర్నల్ డెవ్లాస్టికల్ సీరియలు

ది "హోస్టల్ సిటీ" 3వ వారము

సీటి మారిజన్ అడు మార్గరేటు మోరిస్ అన్న కార్లు ములు చూడలేనివి. న్యూను, కామిక్ కూడ చూపబడును.

నిష్పక్ష పాతయగు ఇంగ్లీషు వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము

డాక్టర్ అన్నతామస్ అమ్మగారు తిరునల్ వేలి:-

ఇంగ్లీషు ఔషధములపల్ల గుణములేనందున తమ "లోడ్" ను నా సోదరికివాడితిని. ఆమెకు ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను. ఇకమిదట ఈ ఔషధమును నాతోగులకువాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందిఅడనుకు వ్రాయవలెనది.

"కేసరీ కుటీరం"

ఆయుర్వేద ఓషధిఔషధశాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు

రాత్నము - ఖద్దరు

పరిత్రాణానుసాధనాం వివాశాయచ దుష్కృతాం
ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంధవామి యుగేయుగే.

అన భగవద్గీతావాక్యరీతి శ్రీగాంధీమహాత్ములు అనత
రించి దుష్కృతివృత్తియగు దాస్యవృత్తి వివాశమునకు,
సద్వృత్తి అభివృద్ధియగుటకు మహాత్ములు స్థిరపర్వ ఖద్దరు
అభివృద్ధికి రాత్న పునఃపర్యాయ ప్రాత్యహము హిందూజను
లకు బ్రహ్మస్త్రము దొరకునట్లున్నది. సదరు బ్రహ్మస్త్రాభి
వృద్ధికి బెల్గాంలాజరిగిన కాంగ్రెసుమహాసభలో నూలువకుకు
వారికియిచ్చియున్న బహుమానములు బహుశా త్యాగకరములు.
మహాత్ముని ప్రాత్యహముచే వారి శిష్యులు శ్రీయుత శేనా
శంకరు జగజ్జీవను గారు రాత్నము, ఖద్దరు పరిశ్రమ ప్రయోజన
ములనువర్ణించి యాపవ్యాసములను వ్రాయవారికి రు. 1000.0-0
బహుమాన మీయబడునని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 2.1.25 తేదీ ప్రక
టించిన ప్రకటన జగజ్జీవము. రాత్న పునః జరపు యింటి
వారికి, మూలుగుచూ కూర్పు ముసలములకు, యింట పని
లేక యిరుగు పొరుగిండ్లకు తిరుగుచూ జట్టిలుతేచ్చే విధవాం
గలకు, నగలను కోకా కోకా మోస్తరు పురమాయించి యెంటుగల
నగలను చెడగొట్టియున్నందున తమకు కల్పించే వస్తుములు కలుగ
జేసి రు. 10 ల నగ 10 దమ్ములకై నా పనికిరాకుండజేయు
పుణ్యాంగలకు పనులు కలుగజేసి, సోమరితనము, జట్టిలు,
లేకుండ జేయుటయేగాక యింట లక్ష్మిని నెలకొల్పి యింటి
యావన్నుందిని రక్షించునది రాత్న పు పరిశ్రమ. ఎట్లగుగా ప్రతి
యెండవేములు అందుల తొక్కుచేయుట గింజలు తీయుటకు
ఏర్పర్చిన రాత్నంపయిని గింజలు తీయుట, ఏములు,
చేయూ, వడుకులు మొదలగు పనులను ప్రోత్సహింపజేయును.

ఖద్దరవలంబనముచే, మాడు మానుములకు చికిగే నుల్లు
తానులు నాలుగుదినముల కోకసారి యింటిలో గంజిలో
వేయుటకు వుప్పులేక పోయినను అనాచార సంధాతముగు యి
స్తిరచేయించుటకు పంచ 1 కి అర్థజా చొప్పున కల్లు త్రాగు
చాకళ్లపాలగును. చాకలి యిస్తిర చేయవలయునని నాలుగైదు
దినములు మూలపారజేయను. అందుచే చెనపురుగులచేతను
యి సిరి కాకలచేతను త్వరలో చినిగి యెందుకు పనికిరాక
పోవును. ఒకనికి సంవత్సరముకు 40 జతలయిండు చాలక దాను
దాస్య సంపాదనచే సంపాదించిన సఃపాదన కుటుంబసంరక్షణ
కు చాలక చాల కష్టపడవలసివచ్చును. ఇంటి యజమానుని,
యింటనున్న సోమరులు వగైరాలు అప్రయోజకుడని నిందిం
తురు. సదరు కారణములచే యింటియజమానుడు మనోవ్యధలచే
త్వరలో పంలొకగతుడగును. అపుడు యింటగల సోమరుల
వగైరాలు యే పునామముతోచక గూఢమాత్నాదులచే
గులలగుదురు. ఇట్టి వ్యధలను కట్టించునది ఖద్దరు. ఎట్లగుగా
ఖద్దరు బట్టలు పచ్చి నీటను వులికి తక్షణం యెండబెట్టినను
బట్ట కరకరిలాడి పరిమళముగానుండును. రెండుజతలు రెండు
సంవత్సరములు వాడుకకు పనికివచ్చును. తదుపరి కొంచెము చిరు
గుచ్చాపినను యింట పనిచేయు మనుష్యులు వగైరాలు తిరుగ
కట్టుకొనుటకు పనికివచ్చుటయేగాక తిరుపరి పక్కలకు వుప
యోగించుకొనే బొంతలెన్ను కట్టించుకొనవచ్చును. ఇందునల్ల
అనాచారాభివృద్ధి తగ్గును. ఖర్చులును తక్కువ అగును. ఇదియు
నంగాక మన రాత్నములు మూలబడి, మన ఖద్దరు నాశనమగు
టచే మనదేశపు, దూడకులవాళ్లు, సాలె, దోవర, కైకాలవగై
రా శేజాతులనాళ్లకు వృత్తులలేక పండేకులకేగే అచట
కష్టములకు ఓర్వలేక తిరుగ మనదేశమునకు వచ్చి యింకర వృత్తు
లు చేతగాక దాస్యవృత్తి దొరకకనుమలమల మాడుచు, బాద
ములు, చోరత్వములు మరగి ఆగౌరవముల పాలగుచున్న మన
దేశ సోమరులకు వృత్తులను పురికొల్పి జీవనాధారములను కలుగ
జేయుట యెంతపరమార్థ దాయకము. గాన దేశాభిమానులారా
తమ మనోభావములను వెచ్చపరచి రాత్న పరిశ్రమ, ఖద్దరు
ధారణము అలవచ్చుకొని దాస్యవృత్తి తొలగ చేసుకొని
స్వచ్ఛత జీవనోపాయములగుటకు స్వరాజ్యోదయమును బడసి
మహాత్ముని ఆశీర్వాదమును బడయుదురుగా యని కోరు
చున్నాను.

గండ్లటి నరహనరసింహము - జయపురం.

వల సినా 1-కి వేలకు మించు రు. 0.4-0
ఈనూనెను తలపురాచిన పేలు ఈపి నగింను. పర్య
మును వెండ్రుకలకు పని యుండక వెండ్రుకల పెరుగును.
అమ్మకొండనం దిసో, మదరాసు - బొంబాయి.

నమ్మకముగు ప్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము
ది ఆంధ్రజ్యోతిషులరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని.

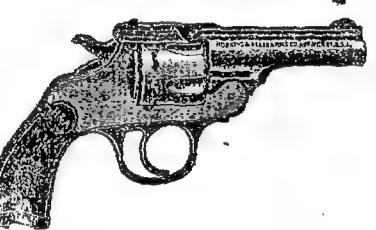
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారుకోడ్డు, మదరాసు.
మావద్ద అనేకరకములు ప్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుమలనుఅడ్డగ చైకొలు మొదలు బంగారు నగలు
న్నునవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డగలు, జడవిళ్ళులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకము
లు, మొదలగునవన్ని చెండి రైలుకూజాలు, టంగుబ్బు, పేలాగిన్నెలు కాపి నెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను అనేక
రకములు కాళ్ళగొలుసులు, మెడలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న
చాదికేండికిని రత్నములు మొలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపను తీసుకొనబడును.
పాతైబడ్లు - కాకుమాను లక్షయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్సు.

ఇ స నా ఫె లి ని నే వించి మలేరియను
కుదుర్చుకొనుయా

ప్రస్తుత కాలములందు ఇది మిక్కిలి వ్యాపకమైన సిద్ధాంతము.
వీర్య కాలమునుండి జ్వరగర్భ సహా గలవారికిపూర్తిగా నూన మిచ్చును.
మలేరియా రావండుటకై ఉదయము, సానంకాలములందు ఒకమాత్రము పుచ్చుకొనిన చాలును.
మలేరియాకుదురుటకు 15 దినములు నేపించినచాలును.
మలేరియా తిరిగి ఎప్పుడును రాను. భయములేనిది. వైద్యసిఫులులచే సిపార్సు చేయబడినది.
పసిబిడ్డలకు ద్రవరూపము నున్న "ఇసనాఫెలిన్"ను వాడుడు.

(1521) ఇంజీనూ, బర్మా, సిలోనుకు హాల్ ఓజంట్లు, (5)
GORIO Ltd., Post Box 159, Fort, BOMBY.

హిందీ హాల్ హాల్ లో తుటాకి ను ప్రవేశింపుడు
కంపెనివారిచే చేయబడ్డది. (8068)
నానాభద్రులగు రివాల్వర్లు ఆరుతో
ఇటలీ లోటులు టెక్స్ నుండి ప్రాపిలను ౧౦౬౩ సం॥

ధ ర లు
చరనము.
క్యేటకాగు
జీవితము

నాళము 32, 38, 42 అంగుళములలో దొరకును చిన్నవి. వేటలో పెట్టుకో గలిగినవి కూడ దొరకును.
యూ. వి. రామానుజం శేట్టి అండు కింపెని. నెం. ౧౨, గాడ్డె, మద్రాసు.

విద్యార్థులు కావలెను.

వాలాబా రోడ్డులో నెం 57/58 రు కల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకు,
మెకానిజము నేర్చుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.
15000 చదరపు అడుగులు విస్తీర్ణముగల స్థలములందు.
తక్షణమే తెలుగు, ఇంగ్ల ప్రాస్ఫెక్టునునకు వ్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తంజివిలాసము:—మోటోస్కూల్ } శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,
తెలిఫాను:—నెం 1444 } మద్రాసు.

ది ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి			(1)
మొత్తం ఆస్తి	...	...	రూ. 2,29,00,000 లకు పైగానేగలదు.
1922—24 సం॥రములలో జరిగిన బుసి నెస్ మొత్తము రు.	80,00,000 లకు	...	..
వార్షిక ఆదాయము	...	...	రు 43,00,000 లకు ..
బాగుగా సిరక్షణ కంపెని. దానిలో మీరు భీమాచేయుట మంచిది.			
వెంసకూరు బ్రాంచి		మద్రాసు బ్రాంచి	
152 కమ్మర్ల యల్ వీధి.		9 & 10 సెకండులైను వీధి.	

గుంటూరు

(ఒకవిలేఖరి)

ఆరోగ్యవారము

జనవరి 18:-వైద్యమును చురుకుగా గణపట్టుకొని పట్టణము లోని వైద్యులకొరకు శ్రీ నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీకృష్ణారావుగారును ఇతర ఆరోగ్యకాఖ్యాధికారియు పనిజేయుచున్నారు. మనసివల్ సంఘము తరఫున వైద్యులకొరకు ఆరోగ్య వాసర కార్యక్రమ సూచికలను విరివిగా పంచివేట్టిండుచున్నారు. కొన్నిరోగములు ఆవిగలుగు కారణములు వాటి నివారణో పాయములు వ్రాసబడిన కాగితములు ముఖ్య ప్రదేశములందు గోడలకంటించబడినవి. వైద్యకాస్త్ర నిపుణులగు భిషగ్యులచే రెండు ప్రదేశములందు పరీక్షాసము నిర్వహింపబడుట కేర్పాటులు జేయబడినవి. నన్నటిరోజున కుర్చీపాడులో శ్రీయంత పాలపత్రి నరసింహంగారు మధ్యపాన నిషేధమునుగూర్చి చక్కగ సాక్షాత్తయిరి. త్రాగుడు మన కరీరములను ఎట్లు గుల్ల చేయుచున్నదో వారు విస్తృతముగ చెప్పిరి. త్రాగుడు కరీర హానియేగాక యశోహానికని వాన ప్రాణముల హానికీ, ధనహానికీ మూలమని వారు బోధించిరి. అమెరికాదేశమున మద్యపానము నిషేధింపబడుటచే ప్రజలు ననూనూలై వారి సంతాద్యముల పరపతిసంఘములయందు దామకొనుచున్నారనియు ఆ సామ్య నానాటికి నృద్యులగుచున్నదనియు తూటికే మనకు జాలని ద్రవ్యసంపాదనయన్న మనదేశమున త్రాగుడు దేశవ్రోహకరముగాని వేరుగాదనియు అందుచే వాదురభ్యాసమునుండి మరలుట మనవిధియని హెచ్చరించిరి. ఈదినమున మనసివల్ పాత కాలలోని బాలబాలికలు, గురువులు వెంటరాగాపట్టామంతము బారులుదీరి దిరిగిరి. మా పురపాలకాధ్యక్షులు దీనికి యేల తన సమ్యుతిని యిచ్చెనో చెలియదు. పసిపిల్లలు దుమ్ములలో పట్టణము తియు స్రుమ్యురినమ్మటాలోగ్యసంపాదనకని జెప్పనసరములేదు. ఏల యీ బాలబాలికల ప్రదర్శనాత్పాటము ఆరోగ్య వాసర విట్టి ప్రదర్శనములకా యేర్పడినది. 2 గంటలు బాలబాలికలు దిరిగివచ్చిన యెంతదస్సిపోతురో మనముహించ వలసియున్నది. గొర్రెలవోలు కాపతివలె యీచిరుతల క్రమముగా నడుపు యా యుపాధ్యాయుల దృశ్య మతివిచిత్రము. వారలస్థితి విసాదకరము. ఈవాసరమందు మేజిక్ లాంతరు ప్రసంగములు, బ్రయినింగునూలు విద్యార్థులచే సంజీవనమును ఆరోగ్యప్రకరణము నాడబడునట్లు చెలియుచున్నది.

ఈనాటియంత్రము పురమందిరమునందు వి. పి. రాజుగారిచే ఆయుర్వేదప్రాశస్త్యమును గూర్చి యుపన్యాసము జరుపబడినది. ప్రజల నాకర్షించుటకు ఏ హాళియో, సంగీతమో, నాటకమో చెట్టి అట్టిసమయములందు ఉపన్యాసములు జరుపబడుచుండిన ప్రజానామస్యమునకు ఆయుర్వేద కాస్త్రము యెడ నభిరుచిగలిగియుండును. రాజుగారు బహుపరిశ్రమజేసి, చరక, సుశ్రుతముల ప్రాథమము, హైందవ విజ్ఞానమే ప్రపంచమున కంతకు భిక్షునిడినదని చక్కగ నిరూపించిరి. పాశ్చాత్యభిషగ్యులు భారతవర్షవైద్యకాస్త్ర యశస్సును వేనోళ్లజాటిన విషయములను వారు యింపీరియల్ గజెటులు 4 వ సంపుటనుండి యెత్తి జదివిరి. వారి యుపన్యాసములు భావనిలసితిమిలై, విశేషవిషయబోధకములై, రాజుగారు పడిన శ్రమను చెలియజేయుచున్నది.

యువజనసాహితీసమాజము - తిలకుపేట

వై సంఘము చాలకాలము క్రింద స్థాపితము గాబడినది. సంవత్సరము క్రిందటివరకు కొత్తకేటలోనుండి యిప్పుడే యీ పేటకు దీసికొనిరాబడి శ్రీయంత రాయశం వెంకటేశ్వరుగారి ప్రార్థనమందొరంబున నెలకొల్పబడినది. డాక్టరు చలపతిరావు, పత్రికాంజయులు, శ్రీయంత నరసింహాచార్యులుగారు డీనియభివృద్ధికై చాలకృషిజేయుచున్నారు. గో॥ వెం. క్రేష్ణరావుగారు వారిపత్రికలన్ని నీగ్రంథాలయమున కుచితముగ నొసంగుచున్నారు. ఈసంఘము మొన్ననే రిజిస్టరుకాబడినది.

విద్యాధికులు చాలచుండి దీనియందు సాంఘికముగా జేరిరి. శ్రీ వెంకట శివుడుగారు దయతోవారు ధర్మార్థమై నొసంగదలచి నిర్మించిన యానుందర భవనమును యీ కారదానిలయమున కొసంగి కారదను యాగృహమున కాశ్వతముగా ప్రతిష్ఠింప ప్రార్థించుచున్నాడను. ప్రతి దినము చాలమంది వచ్చి పత్రికావతన మొనర్చుచున్నారు. త్వరలో నిడియొక గొప్పగ్రంథాలయమొకటూరుజిల్లాకు కేంద్రస్థానముకాగల నూచనలు గన్నట్లుచున్నది.

యల్. వి. ఆర్. ఆంధ్రసన్మ్యుగాజు పెన్ని సుపంచెములు:- ఈకట్టువారు వారిలోవారు పంచెముల వైచుకొని పెన్ని సు అనుచున్నారు. పెన్ని సు అంటుండుదత్తులైనవారలు కొలదియంది వివీలోగలరు. శ్రీనంబూరి క్రేష్ణయ్యగారు ఆంధ్రమ్యనాయుడు మా. హనుమంతరావు ప్రసాదురావు, వి. సి. హజాన్ గార్లు ముఖ్యులు. వీరూటలు శ్రేతానందికాజుకములై చూపరుల మన్ననల పడసెను.

మోతేవారి నాటకములు

వీరినాటకము లాంధ్రభాషా ప్రసిద్ధములు. మాపురము లో వీరుసావిత్రి రెండుపర్యామములును ప్రమిళ మృచ్చకటిక ములను ప్రదర్శించిరి. వీరిప్రదర్శనములన్నియు ప్రజలకు హృదయ రంజకములై నాట్యకళను పోషించెను. వీరి మృచ్చకటిక ప్రదర్శనము ప్రత్యేకముగా నెన్నదగినది. మాగుంటూరు పౌరు లీ యువూర్వ దృశ్యమును వీక్షించి ధన్యులైరి సంస్కృత నాటకానుకరణములు మన వాడు ప్రవర్తించుటలేదు. మృచ్చకటికా ప్రకరణము అధునిక నాట్యరంగముల కుపకరించి వివిధ రసములచే వొప్పమున్నది. మోతేవారు దానిని మంచిట్లు బాట్టతో జదివి మళ్ళీ బొంది ప్రదర్శించిరి. దృశ్యమంతయు నిమగ్నోపారముగా నుండెను. శకారూతి తెలివి తక్కువ మూటలకు ప్రేక్షకుల కడుపుబ్బనవ్వెరి. వసంతసేనయొక్క వైదువ్యమున కచ్చరు వందిరి. చారు దత్తుని దండ్ర స్థితికేకన్నీరు గార్పిరి. వసంతసేన గణికాసంతతి కొక యలంకారము. పాత్ర పోషణయందును, భావ ప్రదర్శన మందును, గద్యమును జెప్పటయందును నటుకులందరు చక్కని శిక్షకులనయ్యిరి. శకారభూమికను దాల్చిన శ్రీ కొచ్చర్లకొటి రంగరావుగారి భావ ప్రదర్శనము హృద్యముగా నున్నది. వసంతసేన పాత్ర ధారణయందు నవరసావనాంగి తుండవలసిన కొమల సుకుమారవదనము మున్నగు నతి కొంచము లోటు పడి యుండినను హాని భావ

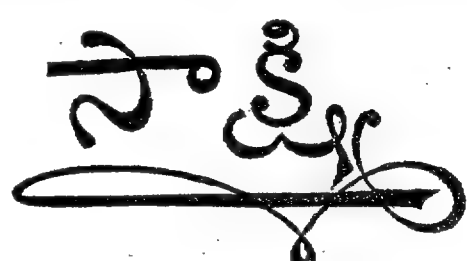
ములందు శ్రీ సత్యనాథాయగారు తనపాత్రమును చక్కగ నిర్వహించిరి. దొంగవేషమును ధరించిన శ్రీ ముంజులూరి క్రేష్ణ రావుగారు మదనికతో మాట్లాడునపు డాయన తనపాత్రమును జక్కగ నిర్వహించుకొనెను. నాటకదృశ్యమంతయు బహు శేర్వరితనముతో నిర్వహింపబడినది. ప్రతిపాటకు తనబాధ్యతను గుర్రెటిగి తనపాత్రమును పోషించుకొనుటచేతనే యీనాటక మంత మనోహరముగ నుండినది. రంగస్థలియంతయు విచిత్ర సీనులచే చిత్రింపబడినది. సీత సీతను మధ్యకాలమును వ్యర్థబయ్యక త్వరితగమనమున నాటకమాపబడి నందులకు చాల సంతోషముగా నున్నది.

ఇట్టి యువూర్వక దృశ్యలభమును మా పాఠకులకు లభింపజేసిన శ్రీ జమీందారు నారాయణరావుగారికి మా కృతజ్ఞతను చెల్పుచున్నాము.

శివవారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. నహా రూ 1-0-0
ఇట్లు క్యాపకోకములందు విలీనతమన విర్రుడును. ఇది ఆంధ్రవిభములై ల్యములన విర్రుడిన దగ్గు. శివశాలమున నుపయోగము దగ్గు. క్యాపకోకములు నూట్టి నాళములందు విర్రుడుదగ్గు. పొబ్బనము, తుయదగ్గు దగ్గుడు నేంబిచుపడిన నుండు దగ్గు విధమును బట్టి యెలలదను అమ్మతాండనము దీనిలో లొంగిపోయి, ముద్రాన.

శ్రీయంత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

మొదటిభాగము	2-0-0
రెండవభాగము	2-0-0
మూడవభాగము	1-8-0
నాల్గవభాగము	1-12-0

ఇదియొక యువూర్వ మైన గ్రంథరాజము. కథ గాదు. కల్పనముగాదు. పృ బంధ మంతకన్నగాదు. పు రాణేతిహాసనసంబంధములే గాదు. చిత్రముగ గ్రంథముల చదువుడు! చదివి యానం దించుడు! తెలుగుభాషలో నిదివఱకున్న డిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలకాస్త్ర, కాలాచార్యులు బొడ్డుయ్యకెట్టి, వాణీదాసుడు, సాక్షి అను విడుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపబడు విషయములు బహు చమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కలగునటులు నవ్వు వచ్చుచుండును. పర్యాణము చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండ నవ్వుడు - అనేకవిషయములు చెలిసికొనగోరునవ్వుడు - బాలరకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువుట కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివినవారి గ్రంథమును వదలరు. మనోహరమును పాఠ్యాగంధీరము నగు శైలి మధుర్యకానుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న సువయోగకరముగ గ్రంథము లేదు. జంఘాలకాస్త్ర యుపన్యాసభారణి, కాలాచార్యుల రచనానైపుణి, వాణీదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి విషయ నివేదనానైపుణి, అభిప్రాయసమంజసత చూడదగినవి. పత్రికయాంధ్రుడు, పత్రికాత్మరామ్యుడును ఈగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణచాతుర్యము - ఇంకొకయెడ పాత్రవిలసనైపుణి - మరియొకయెడ అపూర్వవర్ణనా గాంధీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును.

పానుగంటి రాజారావు పితాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

జర్నలివారిచే శాస్త్ర ప్రకారము నూతనముగా కనిపెట్టబడినది. బర్లినులోనున్న డాక్టరు వాన్ గ్రాస్ అండు పై యఫ్ గారిచే కామశాస్త్రమునందు కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పనలు.

సర్ వాన్ యాన్:- అంటువ్యాధులు రానియక ఆటంకపరచును. లిబిడిన్:- నపునకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది యిది యొక్కటియే.

ఆన్ టెక్సు:- స్వభావ విరుద్ధములే గర్భమును అవును.

ఓవలైన్:- స్త్రీలకు గలుగు నకల వ్యాధులను కుదుర్చు బోషధము.

అన్ని పట్టములలోను ఏజంట్లు కావలెను. పూర్తి వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Genz Wheeler & Co., (F. DEpt)

3, Commercial Buildings, Clive Street, CAICUTTA.

"Madras Representatives, R. A. AGENCY (రా. ఆ. ఏజెన్సీ)

8, Broadway (Upstairs) Madras.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల
శ్రీ మదాంధ్ర హాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-12-0.
3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-0-0.
ప్యాకింగు అండ్ క్యాలటరుకు పుచితము పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్డ్ కంపెనీ. 286 చై నాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

రక్తాక్షి నారం పుష్పమాన బిడి, శనివారము

మెలుగు దీగలు

[కాశీభట్ట కృష్ణరాయశాస్త్రిగారు]

- గీ. అట్లె పక్షి నై మినునంటి యరుగుచుండ
నండ నెన్నెన్నె దివ్యహార్యాలి నరసి
కార్యధరచి త్రవ్వ త్తితో గలులు విప్పి
వింతలరముచు బోయితి నంతనంత.
- చ. ఒకనిముసంబు భేదరసమాహము గంటిని నై
ద్యతాస్త్రము, దకుటిలసాంధితిగరిమనందఁ ద
లంచితి వాని త్రిష్టవ్యా, ధికిదగు యోగమా
రయమి దీనమనంబున నుండ నంతటన్, బక
పకనవృత్తవచ్చు నొకవార్త వినంబడె శ్రోత్ర
పేయమై.
- అ. వె. పైత్యరోగ ముండఁ బడు పేరుబామండ
గాక న్యస్యభావ కరణినుండు
కష్టసామ్యమున్నఁ గలుగులచ్చుములన్ని
యనుచుఁ గమ్మయొకఁడు గనులఁబడిన
- క. సమ్మదమేపారగ నా
కమ్మను జదివితి నపారకరుణారసపూ
ర్ణమృగు తద్భావము డెం
దమ్మునఁ గీల్కొల్పి కొంత దలఁచుచుండన్.
- ఉ. స్వారహి తెకతత్పరు లహా! తెడిపోవుదురంచు
విప్పి పూర్ణార్థము చెప్పవొప్పున నమ స్తఖిగో
ళము లాత్మలాభముల్, వృద్ధముగాఁ దలంచియె
కదా యటు తెల్లపు డొక్కరీతిగా, సారకలీల
చేపుని నిరంతర సేవల నుండఁ జెన్నుగన్.
- గీ. పక్షి నై న నాకేమి లోపంబుగలదు!
మానవునియట్లు చింతింప మనసుగలుగ!
గలిగి యూరకుండుట నాకుఁ గష్టమగును!
గానఁ దలపోయుచుండితిః కాతుకముగ॥
- సీ. తావనుంధరయని దర్శింప దెన్నఁడే!
నాత్మధర్మమె చూచు చలరుఁగాని!
తాఁ జండకరుఁడని తనివికొందఁడొకప్పు
నదగ్గి పరవృత్తి జరుగుఁగాని!
తాఁ జంద్రుఁడని కన్నుదలచుఁపూజోపఁడు
విష్ణుపదాన క్తి వెలయుఁగాని!
తా బుధుండుని యుల్పి దాతస్మిచనండు
స్వీయలోక నమాప్తి జెలఁగుఁగాని!
- గీ. గురుఁడనిపెడఁడు నద్విద్యఁగోరుఁగాని!
యెట్టివారై నఁ దమపను లేమటకయె!
చేయుచుండఁగ నలయుటం జేసికాదె!
ధరణి సూర్యచంద్రాదులు బరగి రరయ!
- క. సీరముగ నొకచోనుండక
గిరిగిరఁ దిరుగుటమగాదె కీల్కొనె గురున!
దృఢబలుత్వము కర్మా
చరణమున నె కల్గు నెట్టి నంపదలెనన్॥
- శా. భూగోళంబునకంటె బెద్దదగు నంభోజాప
గోళంబు నా, వాగీశ్వరతిము ల్య చించినను
లోపంబేమి దిర్గాట లే, యేగోళంబునఁ గన్న
నున్న యవియుంకేమన్న నేమయ్యె ను, ద్యోగం
జేనకలంబుభూతనికరప్రత్యాద్య కార్యంబగున్.

- అ॥ వె॥ తిరుగ కొక్కలి ప స్థితనుండినచోట!
విలీపడదె యొకఁడు ఘోషముచును!
గృష్ణుడనె నకర్మ కృత్తు లేకని మున్ను!
రి శ్రవోప దెందు ను త్రమోక్తి॥
- గీ॥ ఇదిగో విష్ణుతెక్కొకప్పు చదలఁగదియ!
నీలలో చేలియాడివిసీలవర్ణ!
దర్శనాగత సాత్విక తత్త్వ మంది!
పక్షినను తెల్విపోబోవఁ బయనమైతి॥
- ఉ॥ ఆకనమల్ల నాఁడువలె నందియు శండకయేగు
చుండ ను, ద్రేకరయంబునంబుపుదీసితిఁ గూసితి
నెల్లకూతలుం, జేకుజడయ్యె నాకనము చెల్వి
యటంచు దాంచి యాగితి, స్వేకువయయ్యె
నొక్కయెడ వేడివెలుంగు సెలంగఁజూచితిన్॥
- చ॥ కిలకలమంచుఁ గూయఁగలిగెన్ గలపక్షిగణం
బులెల్లమై, పులకలువాడె నచ్చెలులఁ బోవిడ
నాడి యిటేగుదేరుటం, గొలయగునాఁగ నాక
నినకూతలటంచుఁ దలంప నంతటం, దెలతెల
నయ్యె సర్వజగతీతలము న్నిన దాధ్యమై పెనన్॥
- గీ॥ విన్నకూతలయర్థంబు విన్నమితు!
నడవికూతలయర్థ మేర్పడదు నేడు!
కాశీకూతలయర్థము లోకమెలుంగు!
గోడికూతలయర్థమే కొఱతపడియె॥

కోడికూత

- క॥ ఏడి నీపైదయఁ గా!
సాదినవాడొకఁడు పేరు వరునకుఁ జెపుమా!
కోడి! కూసిననేమా!
వేడుకనికొకనిఁ జేసి వెలయుఁగరాదే॥
- అ॥ వె॥ కాపునంచమండి కదులకుం దెదవేయి!
లిండికనుచు వాని యుండనుండఁ!
దిండిపట్టి నిన్నుఁ దిను నింకొకప్పుడు!
వెంచి చంపు నీచుపంచయేల॥
- మ॥ తిన నన్నంబిడియుండఁ గూటనిడి నంత్తు పీ
న్మముంజెంచి యే, దినమందో వధియించునం
చుఁదెలియంబొక్కొకఁడు, గోసంపనేపనియా దానఁ
దదీయ మానసికదుర్వ్యాధి ప్రణాశం బదె,
ట్లును గాదాచు నచించె గుక్కుటము లాటో
పంబుల స్వీయిన్॥
- ఉ॥ విన్నటికైన మాయెడల నీతనికిం దయవచ్చుఁ
గాక రాకున్న నిదేవిగంబున నిజోదర పూర్తి
నొనర్చుఁ గాక యా, పన్నశరణ్య వేడెదము
సాపము వాపి సుఖంబు గూర్చి మా, యన్నకు
మించిబుద్ధి నిడుమంచు నిరంతర మాత్మహా
పలన్॥
- ద్వి॥ చంపువాడనివాని సావానముడుగఁ!
బెంపుదక్కునె దిగు లెగుగుటమాని!
చంపడలఁచువాని స్వాంతములోని!
చంపుగుణముఁ బట్టి చంఁగఁపలయు!
చంపువానికడకు శాంతచిత్తమునఁ!
దెంపుసేసి యరుగుదెంచుటే మేలు!
చంపురా మాయన్న చంపురాయన్న!
చంపునట్టి తలంపు చంపలేకున్నఁ!

ధన్యదను

[కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు, వి.యల్, యె.టి.
సాహితీనమితి]

నీదివ్యమూర్తిని నియమాన బూజింప
పూవుకై పెదకితి పుడమియం దెల్లడ,
లర్హమా పుష్పంబు నరయలే కుండుట
వగచుచు నింటికి మిగిడి వచ్చితి నయ్య;
నాలోన నే జాడ నన్ను నే మరచితి
హృదయాంకరంబున నెనగ నా పుష్పంబు!
దీని నీకర్పింపు దీక్షతో నీకయి
వివిధ దేశంబుల పెదకి వేసరియుంటి
ఆశ తీరమి బ్రతుకన్న రోతజనింప
కనుగొంటి నిన్ను నామనమునందు వసించి!
ధన్యండునైతి నే ధన్యండు నైతిగా!

స్వప్నము

[బుక్క-పట్టణము తిరుమల నరసింహాచార్యులుగారు]

నిండుపున్నమిరేయిని - గండుమీటి
తలిరుజొంపపు నీదలఁ - జెలఁగి చెలఁగి
మాచిగున్నల మాటున - మఱిగి మఱిగి
యొనర యావన శోభతో - నూఁగి యూఁగి
చేలి కందియు నందని - రీతి నుండి
నన్ను భ్రమపెట్టి యెంతయో - నగుచు, నంత
భానుఁ డుదయాద్రుది దోచెడు - వల్ల నీవు
అపరవాసిధిఁ బడితేల? - యకట! కాంత!

బెంపుసాంపులులేక వెంచినవారిఁ!
జంపజేతు లెట్లు సాగునోయన్న!
మెడబట్టికోసిన మేతల నిడిన!
బడి నీదుపంచనే పండియుండవము!
జీనులవైఁగల్గు దేవునికృపను!
నేనాటికై న నీ కిసుమంత నెనడు!
మెంచి మాకుత్తుక ల్పిసిననేమి!
మంచిగాఁబెంచి దుర్మరణంబు గూర్చి!
కించపడనినీదు కల్పివశ్యుత్తి!
మించియందలవడి మెయికోన్నబుద్ధి!
చంపదే యెందఱ సాధునజ్జనుల!
నింపుగామాతోడ నేవేళనాడు!
ముగ్ధముటలునీదు మురివెంపుసుతులు!
పెద్దగావారినిఁ బెంచిచంపకుమ!
ముమ్మాటికి దెసికు మొక్కుచుండవము!
నమ్మదమున మమ్ముఁ జంపిన్వెంపుఁ!
చంపురా మాయన్న చంపురాయన్న!
చంపుగుణము నీకుఁ జావకయున్న॥

ఆంధ్రవత్రిక కార్యాలయము,
7, తంబు శెట్టిగిరి, ముదాచి

శ్రీ కృష్ణుడు

శ్రీకృష్ణుడు పరమాత్ముని భారతీయులెల్లరు నెఱింగిన విషయమే. మూఢులకు గూడ ముక్తి కలుగుటకై మనవార లాలోచించి సగుణోపాసన సారంభించిరి. ఇట్టిచో రూపరహితుడగు భగవంతుని రూపమెట్టిదో యెవ్వరికినిగూడ తెలియకుండెను. అప్పుడు వారు భగవంతునికి గూడ మామను రూపమే యున్నదని భావించి మానుషకీర్తికి మించిన కీర్తి యొకటి యాతనియొడ గలదని నిరూపించిరి.

కవి మనస్సులోని భావమే కావ్యము. కవికృతకర్మమే కావ్యము. భావములేచే కర్మము ప్రారంభము కావాలదు. కావ్యములందు కవి మనస్సులోని భావము ప్రతిబింబించి యుండుననుట యపూర్వము కావాలదు. కవి మనస్సులో లేని మాతనభావ మట్లు కావ్యములో బ్రకాశింప గలుగును. కావ్యములలోని ప్రతిబింబములనుజూచి కవి మనస్సులోని భావమును మనము రూపము దర్శన పతిత ప్రతిబింబములన వలె నుభయ పుగా గ్రహింపవచ్చును.

శ్రీకృష్ణుని చరిత్రము చూచిన య నేక రీతులు గా నుండును. దానికి రూపరహిత వస్తు స్వరూప నిరూపణ మగుటయే మూల కారణము కానొప్పును. మన పురాతనకవులు శ్రీకృష్ణునిలా మానుష విగ్రహుడని వర్ణించుచుండిరి. కాని వారి గ్రంథములలోని విషయములను జేరి వారి యభిప్రాయములను వారివారి హృదయములలో నిత్యము దివ్యకాంతితో దేదీప్యమానుడైయున్న శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని మనము సులభముగా గ్రహింపవచ్చును.

శ్రీకృష్ణుని మువ్వరు మూడువిధముల వర్ణించినట్లు నాకుఁజూచుచున్నది. బమ్మెరపోతనా మాతృజాత శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని బాలనిగను, దిక్కయ్యజ్యోతి నీతివైపుణ్యముకలిగిన యొక మంచియోవాసవంతుడగు రాజపుత్రునిగను, శ్రీ వేదవ్యాసమహర్షి సర్వదర్శనముల నెఱింగి ప్రశ్నించువారి యాశంకలను దీర్చు వృద్ధిపండిత శిల్పజానిగను తలచినట్లు మనకాయాగ్రంథములవలన తెలుపడుచున్నవి. ఈవ్యాసమున సావిషయమున నే నెఱింగి నంతవఱకు ముచ్చటించును. వీరిగ్రంథములన్నియుభగవద్గీత ప్రతిపాదకములే. యొకను భిన్న భిన్న రీతులుగా మాత్రము శ్రీకృష్ణ స్వరూపము నిరూపింపబడినది. దానిని యీ క్రిందను నాకు రోచివరీతిని వ్రాసెదను. చిత్తగింతురుగాక.

బమ్మెర పోతనామాతృజాత భాగవత కృష్ణుడు

బమ్మెరపోతన తనభాగవత భాగములో శ్రీకృష్ణుని నొక బాలకునిగా దలచియున్నాడు. మఱియు నాతనియందు గొన్ని యమానుషములనుజూపి యాతని భగవత్వమును నిశ్చయపఱచెను. కాని యాతడు వర్ణించిన శ్రీకృష్ణలీలలను జూడ శ్రీకృష్ణుని నొక పెద్ద పెంకిబాలునిగ నీతడు తలచినట్లు తెల్లము కాగలదు. వెన్న దొంగిలించి కొతిమూతికి పూయలు గోపికలను వెక్కిరించి భగవంతుని వస్త్రముల నవహరించుట ఆపుతోకలకు తాటికమ్మలను గట్టుట మున్నగువాని నాకతాయి ప్లిడు తప్ప మహాభావుడైన భగవంతుడు లోకేతుడు చేయునా? ఇప్పట్లున మన మొకసంగితి కనిపెట్టవలసి యున్నది. నిర్గుణుడును రూపరహితుడు నగు భగవంతుని సగుణోపాసకుడు తనకు తెలిసిన యన్నిటిలో నుత్తమ రూపవంతునిగా తలచుచుండును. బమ్మెర పోతనామాతృజాతని నే నాచన సోమనయు హరివంశమున శ్రీకృష్ణకథను వర్ణించుచు నాతడును బలభద్రుడును భగవదంతఃసంభూతు లనువిషయము మఱచి కావోలు శేమంతకమణిని శ్రీకృష్ణుడు హరించెనని బలభద్రుడ పాపహృదయడనని యు నా కళంకమును బాపుకొనుటకై యామణి నక్రూరు కడ నుండి తెచ్చిమాపి హరికళంకమును బాపికొనియెననియువర్ణించి యున్నాడు. భగవదంతః సంభూతులగు మహాత్ముల కన్యోన్య మిట్టి యపాహలుండుట యసంగతిమని తలచి కావలయు బోతనామాతృజాత విషయమును విడిచిపుచ్చెను. ఇట్లు పోతనామాతృజాత శ్రీకృష్ణుడు భగవంతుడని గ్రహించియు నాతని నొక బాలునిగాదలచి యాతని లీలలన్నిటిని జూపించెనని మనము గ్రహించితిమి. ఇదియే శ్రీకృష్ణుని బాల్యము. ఇంతకంటె శ్రీకృష్ణుని బాల్యమెచ్చుటను వర్ణింపబడి యుండలేదు. ఇక నీ మహామహుని యావనమునుగూర్చి విచారితము.

* లిక్కన సోమయాజి - భారతకృష్ణుడు లిక్కన సోమయాజి మంత్రి శేఖరుడు. నీతిశాస్త్ర కోవిదుడు. ఈత ధుర్యోగపరమైన శ్రీకృష్ణుని వర్ణించినాడు. ఈతడు వర్ణించిన శ్రీకృష్ణ భాగమును జట్టిమాడ నాత డొక

* దీనినివైతము వేదవ్యాసుడు చెప్పలేదా?

యసామాన్య నీతిశాస్త్రపారంగతుడై భయములేని యొకనడిమి వయసు రాజపుత్రుడై యున్నాడు. చూడుడు శ్రీకృష్ణుడు రాయ బారము నెఱపుచు దుర్యోధనసభలో జేసిన ప్రసంగములను, నంతకుముందు సంజయు రాయ బారముందు బలికనపలుకుటను, గర్జునిగూర్చి యుపదేశించిన హితోపదేశములను పరికింపుడు. ఆతని నీతిజ్ఞతను గ్రహించుడు. ఈ ప్రసంగములను జూచిన శ్రీకృష్ణుడు నీతి శాస్త్రకోవిదుడై భయరహితుడై సర్వజ్ఞాన్యతంత్రుడై యున్న రాజపుత్రుడునని యెంచవలసియుండును గదా! ఈ సోమయాజి గాఢ భారతభాగములోని శ్రీకృష్ణునిజూచిన పల్లెటూళ్లలో వీరికి వారికి మధ్యవర్తులై జగదములను బెరుగ బెట్టి శోభులకు దిప్పి భూమిమిత్రుల సమ్మించు వ్యవహారలు స్ఫురించుచుండురు. చూడుడు. శ్రీకృష్ణుడు రాయబారియై పల్లి కారవుల యింట భుజింక కారణము వారికి తనకు వైరము కలదని చెప్పి సంది మాటలాడెను. అట్లు వైరమున్నదని చెప్పిన సందియెట్లు పాసంగును. దీనినే బలభద్రుడు శ్రీకృష్ణుడు సంది పాసగనీడని చెప్పియున్నాడు. (చూడుడు భారతము ఉద్యోగము 4 ఆ.)

ఇట్లు లిక్కన సోమయాజి శ్రీకృష్ణుని రాజకార్య ధురంధరునిగా వర్ణించెనని యూహింపవచ్చును.

ఇదియే శ్రీకృష్ణుని యావనదశ. ఇక వార్ధకావస్థను గూర్చి కొంచెము ముచ్చటించుము.

వేదవ్యాసుడు గీతాకృష్ణుడు

ఇందు శ్రీకృష్ణుడధర్మమునకు భగవద్దీక్ష నుపదేశించెను. ఇప్పట్లున శ్రీకృష్ణుడు సర్వప్రసంగవత్సాగియై లోకానుభవము మెండుగా గలిగి యన్ని మతముల బాగుగా నెఱిగిన యొక వృద్ధ యోగియై యున్నాడు. ఈతడేవిషయమున నర్జును డెట్టి సంతోషమును నిరూపించెను. ఉదాహరణ సమర్థించి తీర్చుచుండెను. కాగా నునలోపృథులపండితులు మనమువేయు శంకలకు యుక్తియుక్తులుగా సమాధాన మిత్తుకో యట్లే యిందును శ్రీకృష్ణుడుమాడ జేసియున్నాడు. ఇందు సర్వదర్శన పారంగతుడగు వేదవ్యాసుని భావములు శ్రీకృష్ణునియందు ప్రతిబింబించినవని వేటే చెప్పవచ్చుననియున్నదా?

ఇట్లు శ్రీమద్విశ్వానాథు బాలునిగ నొకరు యావనవంతుని గను మఱియొకరు యయోజ్ఞాన వృద్ధునిగను దలచినట్లు శ్రీకృష్ణ చారిత్రమువలన తెలుచున్నది. మొత్తమున కవి శేఖరుల భావముల లక్షనరించిన శ్రీకృష్ణుని బాల్యయావన వార్ధక దశలు మూడును సంగ్రహింప బడునంత మనమెట్లు ప్రవర్తించవలయునో నిశ్చయించుకొనవచ్చును.

ఇంగ్లీషుగ్రాహ్యమున వస్తువు నిరూపించునప్పుడిట్లు మతభేదములు కలిగి యెవరియిచ్చు ము ననుసరించి వారు తమతమ భావములను చెబుచున్నందుకు. రూపరహితుడగు భగవంతు డిట్లున్నాడని చెప్ప నెవ్వరితరము. కవులుమాత్ర మొక్కొక్క రొక్కొక్కవిధముగా తలచిరిని యిందు నిరూపించితిని.

ఇందు పోతన తనకు బాలకులయెడలకుండెడి నిరుపమాన వాత్సల్యమును జూపుటకై శ్రీకృష్ణుని బాలునిగావర్ణించెను. కాజనీతిని విశవపరమభుక్తి లిక్కన సోమయాజి రాజనీతి పారంగతునిగాఁ దలచెను. వేదవ్యాసుడు మతవిషయములను బోధించుటకై వృద్ధయోగిగా వర్ణించెను.

యోగింద్రులగు నారదాదులకు గూడ తెలియని పరమాత్మయొవ్వో యెట్లుండునో యెరికకుక.

విద్వాన్ కట్టి వేంకట సుబ్బారావు.

ఆంధ్ర శ్రీమద్భాగవతము :-

ఇది వ్యాఖ్యలన్నిటియందున్న విషయము చెప్పి తెలియింపబడినది. ఏశ్లోకమునకేవలద్యమో తెలియుటకు శ్లోకసంఖ్యగూడఁ జేర్చబడినది. విశేషార్థములుండుతావునఁ గ్రింద నర్థమువ్రాయఁబడినది. భారతమంతగ్రంథము. గొప్పదీపికగలదు.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include మూడుపాల్కుములు, శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాంధపురాణము, శ్రీ ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము, హాలాన్యమహాత్మ్యమనఁబడు, మధురాపురమహాత్మ్యము, విచిత్ర పాదుకాపట్టాభిషేకనాటకము, పాండవాజ్ఞాతవాసము.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, కడప.

తత్వశిలానగరనిర్మాణము

(వసంతకుమార చటర్జీవ్యాసమునకు భాషాంతరీకరణము)

అమరవాది మానుమంతరావు. బి. ఏ.

శ్రీమద్రామాయణమునందు 'తత్వశిలానగర' నిర్మాణపుత్రాంత మిట్లుచూపింపబడినది.

శ్రీరాముఁ ధయోధ్యాపురి నేలుచుండుకాలమున, గంధర్వులు సింధునదికి, ఉత్తరదక్షిణ తీర ప్రాంతముల నివసించుచుండిరిని రాత్రికమహాముని వ్రాసియున్నాడు.

"... .."

అయం గంధర్వవిషయః, ఫలమా లోపశోభితః|| సింధో రుభయతఃసార్వ్య దేశః పంచశోభనః||

తంచరక్షంతి గంధర్వాః సాయుధాః యుద్ధకోవిదాః||" రామాయణము ఉత్తరాకాండము ౧౦౦ పర్వ|| ౧౦-౧౧

శ్లోకములు.

ఈ గంధర్వరాజ్యమునకుఁ దూర్పుశాగమునఁ గేకయ రాజ్యము కలదు. దాని నాకాలమున భరతుని మేనమామయగు యుధాజిత్తు పరిపాలించుచుండెను. ఒకనాఁడొకఁడు కోసల దేశాధీశ్వరుడగు రాముని దర్శించి, తన రాజ్యములకుఁ గంటకులైన గంధర్వుల సంహరింపుమని కోరెను. ఆ ప్రకారమే శ్రీరాముడు భరతుని సేనాధిపత్యము క్రింద నొక గొప్ప సేనను గంధర్వులమీదికిఁ బంపెను. భరతునితోఁగూడ, శత్రుడు, పుష్కలఁడు, అను ఆతని పుత్రు లిరువురును బయలుదేరిరి. కొలఁదికాలములో, నీ సేనావాహినీతోఁగూడి, భరతుడు కేకయ రాజ్యమునకువచ్చి చేరెను. అంత యుధాజిత్తు తన సేనలోఁ గొంత భాగమును దానితోఁ జేర్చెను. మఱునాఁడు, ఈ యుధయరాజ్య బలములు గలసి గంధర్వులపై హతాత్మగఁబడినవి. అట్టిస్థితియందుఁ గూడ, గంధర్వులు తమ సహజైర్వ్య సాహసాదులను విడక, వైరి నెదుర్కొనిపోరసారంభించిరి. సప్తరాత్రములు ఘోరయుద్ధము జరిగెను. తుట్టుతుడకు, ముప్పదిలక్షల సంఖ్యగల ఆ గంధర్వసేన చెల్లాచెదలై, భరతునిచేతిలోఁ సంపూర్ణ నశించెను.

ఇట్లు, జయ శ్రీకర గ్రహణ మొనర్చిన భరతుడు తాను జయించిన దేశమందు జయవిజృంభములగ రెండు ప్రభములఁ బాలి, ఆ రెంటిమట్టున రెండుపురముల నిర్మించెను. మొదటిది, తత్తుని పేరఁ దత్వశిలానగరమని వినుతికెక్కెను. రెండవది పుష్కలవాతమని పిలువఁబడుచుండెను. మనోహరములైన యా పట్టణముల సొంపు వర్ణ నా తీ త ము. అంతటి ప్రాచీన కాలమందుఁ గూడ, హన హిందూదేశముయందుగల నాగరకతను శిల్పకళాచాతుర్యమును ఈ పురములు వేనోళ్లఁ జూచుచున్నవి. రామాయణగ్రంథకర్త వాటి నిట్లు వర్ణించియున్నాడు.

"వాతేషు తేషు సర్వేషు భరతః కైకయాసుతః|| నివేశయామాస తదా సమృద్ధే ద్వే పురోత్తమే|| ౧|| తత్తం తత్వశిలాయాంతు పుష్కలం పుష్కలావతే|| గంధర్వదేశే రుచిరే గాంధారవిషయేచ ౪|| ధనరత్నోపసంకీర్తే కాసనై రూపశోభితే|| అన్యోన్యసంఘర్షకృతే స్ఫుర్ధయా గుణవిస్తరైః|| ఉభే సురుచిరప్రభృత్య వ్యవహారై రకల్పితైః|| ఉద్యానయానసంపూర్ణే సువిభక్తాంతరావణే|| ౪|| ఉభే పురవరే రమ్యే విస్తరై రుపశోభితే|| గృహముజ్జైః సురుచిరైః విమానైః బహుభి ర్వృతే|| ౫|| శోభితే శోభనీయైశ్చ దేవాంతనవిస్తరైః|| తాలై స్తూలైః పిల కై ర్యమలై రుపశోభితే|| ౬||

ఉత్తరాకాండము - ౧౦౧ పర్వ ౧౦-౧౫ శ్లోకములు

"గంధర్వులందరు నిర్మూలించబడిన తరువాత, భరతుడు "తత్వశిలా, పుష్కలావతము" అనురెండు పురముల నిర్మించి, అందు మొదటిదానియందుఁ (గంధర్వదేశమం దున్న పట్టణము) తత్తుఁడను పుత్రుని, రెండవ దానియందు (గాంధారదేశమందున్న పట్టణము) పుష్కలఁడను పుత్రునిఁ బ్రవేశపెట్టెను."

"ఈ రెండు పురములును ధనరాసులతోడను, రత్న రాసులతోడను నిండియున్నవి. అనేక సుందర వనములచేత నలంకరింపఁబడినవి. ప్రతిభయభయము, సౌందర్యమందును రెండును పోటీపడుచున్నవి."

"రెండు పట్టణములయందును, భేరసారములలో వణి జాలు తమ ధర్మ ప్రవర్తనమునకు వినుతి కెక్కిరి. పిటియందు, పెక్కు ఉద్యానవనములును బెక్కు రాజమార్గములును గలవు. వర్తకశాలలు విడివిడిగా కట్టబడి యున్నవి."

“రెండుపురములను మహాపరములైన పౌధరాజములచే విరాజిల్లుచున్నవి; అచ్చటచ్చట నేడంతయుగల ప్రాసాదములు (నివాసములు) గూడ సొంపులున్నవి. శవాలయములు గూడ పెక్కుగలవు. “తాళ” “తమల”, “లింగ” “వసుల” మొదలుగాగల భూదహము లనేకము లీ పురద్యయమునకు వచ్చెడి దెప్పుచున్నవి.”

పైపదహరింపఁబడిన చిత్రవర్ణనములయందుఁ బ్రాచీనతత్వ శిలానగరమునకు సరిపోలుచున్నది. ఈపురాతన నగరము చుట్టును అనేకశిథిల నగరచిహ్నములు గానపించుచున్నవి. దీనివిశేష మేమన, తత్వశిలానగర మనేక పర్యాయములు వైరులచే నిర్మూలంపఁబడినను వెంటనే యథాస్థానమునతో లేక దానికి సమీపముననో నూతన తత్వశిలానగర మొక శీఘ్రకాలములోనే నిర్మింపఁబడుచుండెడిది.

తత్వశిలానగర నిర్మాణమునకై భరతుని కంటకు సంవత్సరములుపయ్యెను. పిమ్మట, తనతనయుల నచ్చటకుండఁ బనిచి, తాను శ్రీరామునిసన్నిధి కేసుదొంచెను.

పైసందర్భమున వివరింపఁబడిన గంధర్వయుద్ధవశేషము కాక గాంధర్వయు నందుగూడఁ ప్రవీణులై పేరవడసియుండిరి. వారిప్రవీణతనుగురించి, కాలిదాసకవి తనరఘువంశము నందు, భరతుడు గంధర్వదేశమును జయించునట్లున నిట్లువచించి యున్నాడు.

“భరతతపత్ర గంధర్వాక్ యధి నిర్వికల్ప శేషమ్ | పాతౌ ద్వాక్ గ్రాహయామాస సమత్యా జయదాయకమ్ | సతత పుష్కరాశితౌ రాజధాన్యోప్రకాశ్చయోః | అభిషిచ్యతే కేశార్జా రామాంతిక మగాత్మనః ||”

రఘువంశము ౧౫ పర్వ-౧౦౦౦ శ్లోకములు. “అచ్చట భరతుడు గంధర్వుల నిర్బించి, వారిచేతులందున్న ఆయుధముల వదలించి, అస్థానమున, సంగీతసాధనముల (ఆత్మద్యం - వీణామొదలగునవి) మాత్రమే నిలిపెను. ఈ తనయులు, అభిషేకాగ్ను లగుటఁజూచి, వారివారిపేర్లతోఁ జరఁగ నుపట్టగామఱుదు వారిరాజ్యజేపి తాను శ్రీరామునిసన్నిధిఁ జేరెను.”

ఈయంశము, రామాయణమునందుఁ జెప్పఁబడిన పైకథను బలపరచుటయేకాక, ఆయ్యది అధికవి చేరచింపఁబడిన మూలకథయేగాని, తరువాత కవులచే రామాయణమునందుఁ జేర్పఁబడిన విషయముకాదని రూఢిపరచు చున్నది.

భరతుడు రెండవ పుత్రునికీచ్చిన పుష్కలావతమును గూర్చి విశేషముగఁ జెప్పటకుఁ బ్రమాణములు లభింపలేదు. రామాయణమునందుఁ జెప్పఁబడిన యంశమునుబట్టియే, ఈపురము గాంధారదేశమందు నిర్మింపఁబడినది కేలుచున్నది. కాని యిప్పుడొకసంగతి మాత్రము తోచుచున్నది. ఇప్పటి పెనువరునకును, అప్పటి పుష్కలావతమునకును, ఎక్కువ సంబంధమున్నట్లు గోచరించుచున్నది. ఒకదాని కొకటి, యనతిదూరము ననేయున్నవి. పెనువరుగూడ, పూర్వము గాంధారముని వాడఁబడుదేశమందే యున్నది. అదియేగాక, అయ్యపాంతమునందుననే యనేక శిథిలనగర చిహ్నములు పొడఁగట్టుచున్నవి. రెండు పట్టణములపేర్లుగూడఁ గొంచెమింకను మగ సరిపోవుచున్నవి. దీనినంతయుఁజూడ, రెండును, ఒకపురమే అయి యుండవచ్చునేమో యని తోచుచున్నది; కాని యివివయ నిరారణముమాత్రము పురాతన వస్తుశాస్త్రజ్ఞులకు వదులుట యుక్తము.

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు (పరి 18 రు 12.
రై త్రియోపనిషత్తు, సటీక „ 8
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు 8.
అప్పకవీయము, నూతనముద్రితము రావుసాహెబు గిడుగు
శోకలరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కర్తల
రైల పీఠికతో నున్నది. „ 8-0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు
అందు నన్ను
292, ఎస్ట్రేనేడు, మద్రాసు.

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిదాంధ్రమాసాదిని ప్రచురించుచున్నది.

సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతిసంచిక యందును 3,4

రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 500 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా రూ 5 0 0
అర్ధసంవత్సరము „ 3 0 0
విడిపత్రిక „ 0 10 0

మాదిరిపత్రిక నోరువారు లొకరూ 0 10 0

స్థాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ వంద బాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరవయ్యెదల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము వందపచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టలు దూర్పు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తరహా చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్జరు పంపిన శుభార్ప తగ్గును. పి. పి. లు వంటి నచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మే నే జ రు, భారతి.
పోస్టురాశ్య నెంబరు 12 చు నాడు

తిమురువాయువు, నాడీవ్యాధులు, నడుమునొప్పులు, వాపులు, కీళ్లనొప్పులు, దగ్గు, జలుబు, తలనొప్పి, వీపునొప్పి—మొదలగు సకల నొప్పులకును, బాధలకును

ప్రపంచమునందుండనట్టి, అంజనములు, చికిత్సలు, విరుగుడులు, నొప్పి నివారణములు, స్వస్థత కలుగజేయునట్టి ఔషధములు, పరిహారములు, ఆ మోఘమైన ఔషధములన్ని టికిని రాబోవు ప్రపంచకాంగ్రెస్సుకు ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు

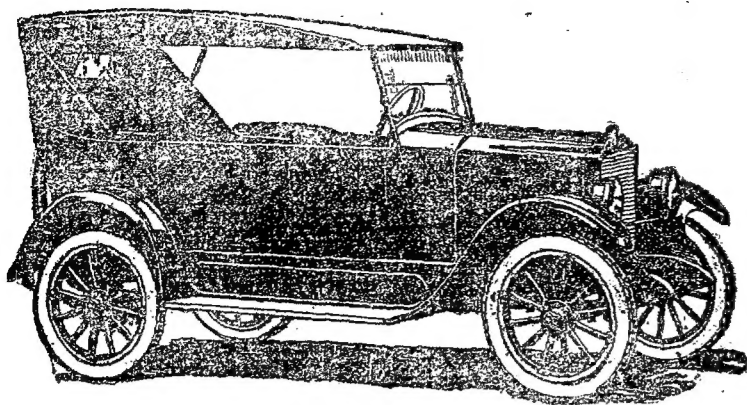

అశ్వశాంతిదీపము

మిక్కిలి సరసమైనబండి

చిక్కులేమియులేనిది.

టూరింగు మాడల్
ధర రూ 3250

మద్రాసున ఖర్చులులేక యివ్వబడును.

క్రొత్త రగ్బీ టూరింగు కారు.

అందమైన రేడియేటరుగలిగి మిక్కిలిగంభీరముగా నుండును. సాగజైన బానెట్, కీళ్లు అగపడకుండా అమర్చబడినది. కొక్కిలు, వంకరకమ్ములు, అల్పనియముగుండు మొదలగునవి కప్పును విడదీయటకు అమర్చబడినది. క్రొత్తచూదిరి ఇనుపచట్టము డ్రమ్ టైపు హెడ్ లాండ్ లు, మురికినీళ్లు వైన పడకుండుటకై రేడియేటరు మొదలగునవికూడ గలిగి మిక్కిలిసాగముగా నుండును. తలుపులందు ముందుకువచ్చియుండి మాయనప్పుడు ఒకదానిపై మరియొకటి పడుటచే సౌకర్యముగాను, కబ్బములేకయు నుండును. ఒకమనిషికి తల, భుజములనుకప్పు టోపి, జిప్సీతెరలు, ప్రక్కతెరలు తలుపులకే అమర్చబడియున్నది. గాలి లోన ప్రవేశించకుండునట్లు ప్రస్తుత మోస్తరుప్రకారము తయారుచేయబడినది. పూర్తి వరికరములతోగలిగి భేదము స్పష్టముగా తెలుపుచున్నది ఆకృతి గలదు.

వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1299

మిక్కిలి తక్కువధరగలది, నియమములను అనుసరించి హద్దమీరక తయారుచేయబడినది.

దక్షిణాంధ్రయా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మొదలగుచోట్లకు సోల్ ఏజెంట్లు.

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

UP-COUNTRY SUB-AGENTS:

Spencer & Co. Ltd., Bangalore, Coimbatore, Madura, Coorg, and Waltair. W. E. Hooper, Wellington. Alliance Motor Co. Trichinopoly. Aerial Transport and Ropeway Co., Kottayam. T. N. Motha & Sons, Trivandrum.

M. E. Sheriff & Co., Salem

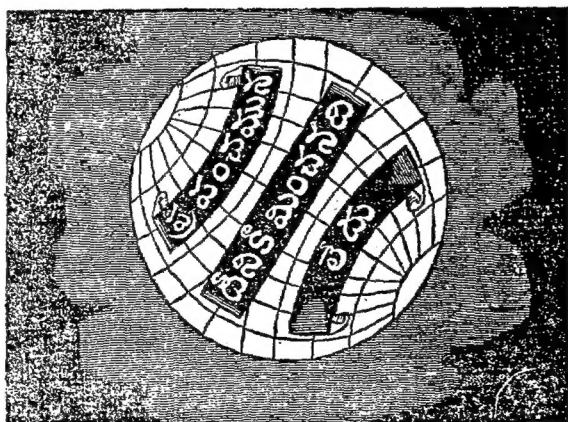
K. Perraju, Cocanada.

SHUNMUGAM SNUFF

ధరల జాబితా
షణ్ముగం నశ్యము

1644

షణ్ముగం

నశ్యము

మానుషింపుగు సంపెదము

మేము మొత్తముగా నయమైనధరకు తీసి మా కాతాదాసులకు సప్తయి చేయుదుము. వర్తకులకు ప్రత్యేక పుధరలు చొప్పున యివ్వబడును.

(ఆర్. కె. పరిమితనశ్యమును మామూలు నశ్యముతో చేర్చి ఉపయోగించి, ఆనందమును పొందుడు)

రెండవతరం షణ్ముగం నశ్యము

పీకె 1 కి ధర రూ 3.0.0, ప్యాకింగు, తపాల ఖర్చువేరు.

నశ్యము డబ్బీలు యితర వస్తువులు

ద్రాసు డబ్బీ 1-కి ధర రూ 0 4 0
ద్రాసు డబ్బీలు 12-కి ధర 2 8 0
చందనపు ద్రాసు డబ్బీ 1-కి ధర 0 5 0
చందనపు ద్రాసు డబ్బీలు 12-కి ధర 3 4 0
జర్మనీలో తయారైన నలుపుడబ్బీ 1-కి 8 0 0
" డబ్బీలు 12-కి 2 0 0

కొమ్ముతో తయారైన నలుపుడబ్బీ, చాలాకాలము వరకు ఉండును 1 కి ధర 1 2 0

" డిటా 12 కి ధర 12 8 0

మక్కిబావిత్తు 1-కి ధర రూ 0 1 0

" 12-కి ధర 0 10 0

అరటిపట్టు చిన్నవి 100-కి ధర 0 8 0

(ప్యాకింగు పొట్టుఖర్చు వేరు)

జనరల్ ఆర్డరు డిపార్టుమెంటు ఒకగుండు సూదిరి, మొదలుకొని గృహమునకు ఆవశ్యమైన సామానుల వరకును, ఒకగుడ్డ మొదలుకొని నిలువగల సీమకమ లాలు వరకును సప్తయి చేయబడును. మాకు చిన్నది, పెద్దది అను వ్యత్యాసమే లేదు.

మొదటితరమునశ్యము (తపాలద్వారా పంపబడును)

పలము	ధర	పాకీజి	పాకింగు	మొత్తం
2	0 4 0	0 4 0		0 8 0
4	0 8 0	0 4 0	0 1 0	0 13 0
5	0 10 0	0 4 0	0 1 0	0 15 0
8	1 0 0	0 5 0	0 1 0	1 6 0
10	1 4 0	0 5 0	0 1 0	1 10 0
13	1 10 0	0 8 0	0 1 0	2 8 0
16	1 12 0	0 8 0	0 2 0	2 6 0
20	2 0 0	0 8 0	0 2 0	2 10 0
28	2 5 0	0 11 0	0 2 0	3 2 0
40	3 8 0	0 14 0	0 3 0	4 9 0
48	4 4 0	0 14 0	0 3 0	5 5 0

రైల్వేపార్సులములముగా (నుద్రాసుస్టేషనుకు మాఖర్చుతో పంపబడును)

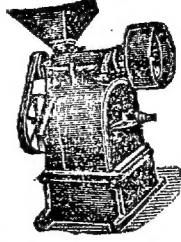
40	3 8 0	0 3 0	0 2 0	3 13 0
80	7 0 0	0 3 0	0 4 0	7 7 0
120	10 8 0	0 3 0	0 4 0	10 15 0

ఆర్. కె. పరిమితనశ్యము

1 బుడి	0 4 0	0 4 0	0 1 0	0 9 0
3 బుడు	0 9 0	0 4 0	0 1 0	0 14 0
12 బుడు	2 4 0	0 8 0	0 1 0	2 13 0

షణ్ముగం స్నాఫ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు నెం. 140, మద్రాసు.

మెషిన్లు అమ్మకము

1. ఒక క్రొత్త 12 గుట్టముల పవరుగల బెట్టియంజను.
2. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 32 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపు హోరన్న బి. ఇంజను, 2 చక్రములు, స్టార్టరుతో సహా.
3. రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 28 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపు, హోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు, స్టార్టరు, ఏరు, రిసీవరు. కంపెనరుతో సహా. ములు సెల్ వ స్టార్టరుతో సహా.
4. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 25 గుట్టముల పవరుగల అక్రాయిడు, లైపుహోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు.
5. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 20 గుట్టముల పవరుగల పాతలైపుహోరన్న బి. ఇంజను.
6. ఒక మేలైన సెకెండుహాండు 10-12 గుట్టముల పవరుగల హోరన్న బి. ఇంజను.
7. బెట్టి రైనుహులరు పాలిషర్తో సహా నైజా 1 న్ను 2 న్ను.
8. క్రొత్త 18 అంగులముల స్ట్రోక్కు వేగముగల పేపింగుమెషిన్.
9. 14 అంగులముల డ్రెయింగుమాటరుగల, వర్రికత్, పిండిమిల్లు.
10. ఒక క్రొత్త 12 అడుగులు $\times$ 8 1/2 అంగులం రెండుక్రొత్త, 10 అడుగులు $\times$ 8 1/2 అంగులం, సెంటరుస్క్వా, పరుకు లేట్లు, యింకా రెండుమేలైన సెకెండుహాండు 12 అడుగులు $\times$ 10 అంగులం. సెంటరు. స్క్వా పరుకు లేట్లు.
11. ఒక క్రొత్త బెట్టి బాక్ కట్టరు.

హయొక్కు ధరలు మిక్కిలి తక్కువ. వచ్చి మాస్టరుచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, నెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

మెసూరు చందన సబ్బు

ఈసబ్బులో చేబబడునట్టి ప్రశంసనపు మిక్కిలిపరిశుభ్రమైనది. గనుకనే సబ్బుకూడమిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. పరిశుభ్రత, అతిజాగ్రత్త యిదిరెండును యుండుటచేతనే మెసూరుసబ్బులకు అంత శ్రేష్ఠత్వము గలిగినది. దీనియందుగల మనోహరమైన సువాసన బిళ్లను వాడుటకు ప్రారంభించిన రోజునుండి బిళ్ల పూర్తియగు వరకు అట్లనే యుండును. అందుచేతనే మెసూరు సబ్బులు ప్రస్తుత నాగరికతకు తగినవి. దానిని వాడి చూడుడు. ఇదే మాదిరికృత్రిమసబ్బులనుచూచి మోసపోకుడు. మెసూరు గవర్నమెంటు సోపుఫ్యాక్టరీ వారిచే తయారుచేయబడిన మెసూరుచందన సబ్బునే

ఉపయోగించి మాకు లోడ్పడకోరెదము.

(1560)

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

సుహృద్దు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం అండు కో., 32, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

కొన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట

బడినది. గవర్నమెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొనంగుటచే

వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు విలుగలదు.

మెలిబ్రాండు టీస్ కెరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

భారతశాస్త్ర పరిశోధక మహాసభ

ముందు సమావేశము

వారానాసి, జనవరి 15:—నేడు జరిగిన సమావేశమున న. భారత శాస్త్ర పరిశోధక మహాసభ వచ్చేయేడు బొంబాయిలో 1926 జనవరి 4 వ తేదీన డి. హెచ్. హోవ్లస్ (ఇండూరు) గారి ఆధ్వర్యమున జరిగేపుటకు నిశ్చయించబడినది.

నేటి సాయంత్రము సభకు వచ్చిన సభ్యులందరకు కాశీ మహారాజాగారు తమ గృహమునందు విందుసంగిరి.

ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీ ప్రాథమిక పాఠశాలలో

సాధ్యాయల సంఘము

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయులయొక్క సంఘమువారు కమిటీ సభ చేసి ఆ 1924 సంవత్సరము డిశంబరు 13వ తేదీన యాక్రింది తీర్మానములు గావించిరి.

1. ఈసంఘములోనున్న కళలందరు సంవత్సరమునకు ఒకపారి కూడి 17 గురు కమిటీ మెంబర్లు ఒక పంచాయతి భవన ప్రతినిధులను యెన్నుకొనవలెను.

2. ప్రతినిధులలో నొకరిని పంచాయతిసభకు అధ్యక్షుని గను ఐకరిని సహాయ కార్యద్య గను ఒకరిని కోశాధిపతిగాను మిగిలిన ప్రతినిధులు యెన్నుకొనవలెను.

3. కళలు యాక్రిందివిధమున సంఘమునకు చందా ని వ్వవలెను. రు 12-0-0 లు మొదలు రు 19-0-0 లు వరకు జీతములు వచ్చును వారు సంవత్సరము 13 రు 1-0-0 ఒక రూపాయి చొప్పుననున్న, రు 20-0-0 లు జీతము వున్నవారు వారు 1-4-0 ఒక రూపాయి నాల్గు అకాలున్నా ప్రతిసంవత్సరము చందానివ్వవలెను.

4. చందాసాము హెడ్క్వాటర్లద్వారా శక్రటరీగారు వసూలుచేసి బ్రజరరుకు యిచ్చి బ్రజరరుకులో యెప్పటికప్పుడు జమకట్టించవలెను.

5. శక్రటరీగారు యేవిధమైన ఖర్చు మందుగా కమిటీ వారి కాంక్ష నుసాగించుచుండ చేయగూడదు.

6. ఒకరూపాయిమాత్రము శక్రటరీగారివద్ద ఉంచుటకు కమిటీవారు ఒప్పుకున్నారు.

7. కమిటీసభ చేయునప్పుడు 18 గురు కమిటీ మెంబర్లలో మూడవంతుకు కక్కున హాజరు అయ్యెయెడల ఆ సభ జరుప గూడదు. మరియొక నాడు 6 గురుగాని అంతకంటె హెచ్చుగాగాని హాజరయిననాడు సభ జరుపవలెను.

8. వరుసగా నాలుగుమీటింగులకు హాజరుకానియెడల అట్టికమిటీమెంబరును కమిటీనుండి తొలగించి నిగిలినవారిచే యింకొక సభ్యుని కమిటీ మెంబరుగా యెన్నుకొనవలెననిది.

9. ప్రతినెల మొదటికేనివారమురోజున గడచిననెలలో జరిగిన జమాఖర్చు, సే మొదలనున్న నియ్య, ఖర్చులపాను నెలాఖరు నిర్ణయము నిర్వహింపి మెంబర్లకు నుండుగా శక్రటరీగారు చదివి నిసింది వారిచే ఒప్పించి, సిమ్మెట్టు ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమికోపాధ్యాయ పత్రము జమాఖర్చు నిర్వహింపి ప్రమరణిమిత్తము యిచ్చునుండవలెను

ఉ. నాగాయరావు - అధ్యక్షుడు.

దో. సుబ్బారావు - కార్యదర్శి.

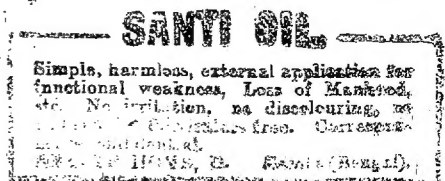
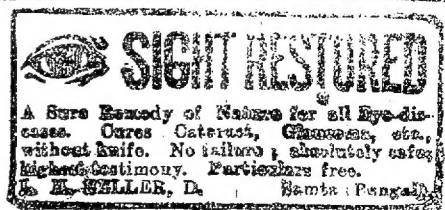
కొ. వెంకట్రావు - సహకార్యదర్శి.

య. సుబ్రహ్మణ్యమూర్తి - కోశాధిపతి.

వే. అయ్యన్న, ము. శ్రీరాములు, మ. సోమయ్య, ఘ. సుబ్బారావు, వే. ఆప్పలక్ష్మి, నాథమని, యం. రంగారావు, పి. వెంకటరెడ్డి, పి. రామయ్య, ఘ. ఆప్పలక్ష్మి, య. సుబ్రహ్మణ్యము, యం. కంకలరత్నము, పి. రెడ్డి శాస్త్రిగారు కమిటీ మెంబర్లుగ నెన్నుకొనబడిరి.

జి. సుబ్బారావు,

అధ్యక్షుడు.

3397

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన నో
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగరోగము, మహారోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్లస్వము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కురుస్తున్నట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మాతాదులగనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని చాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. - 8-0

ఈ దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైన నూతనకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మౌలికవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

క్రితరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bomb.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో

భద్రమైన టియ

సమయమునకు ఒడుగునట్టి

ఓరియంటల్ లులోనే

భీమా చేయించుకొనుడు.

దీర్ఘ కాలమునుండి

అనేక కాలాదారులను

విస్తారమైన

మూలధనము గలిగియున్న

గొప్ప పాండూదేశీయ

భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to

Oriental assurance } F. E. Vaid
Buildings, } Branch
Secretary

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:

No. 3, South Parade, Bangalore.

Trivandrum Branch:

Trivandrum.

మెన్స్ రిజిస్ట్రేషన్ నేర్చుకొనుడు

1416

మెన్స్ రిజిస్ట్రేషన్, హిస్ట్రీ రిజిస్ట్రేషన్, కాన్ గెన్ లై
వెన్, ఆర్థిక క్రి, దూరదృష్టి, దూరక్రమణము, మెన్స్ రిజిస్ట్రేషన్
యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్కర
హితముగ, నుబోధకముగ, లక్ష్యపమన్వితముగ, గురువులేకనే
ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

రూ ప్రతి 1.5 రు- 1.0.0 పాస్తీజి 0.4.0

ప్రాథెనర్, సేఖర్, మెన్స్ రిజిస్ట్రేషన్ ఏలూరు.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల
తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి మహోహరమైన నువానగలది. వైట్ ఆ
యిల్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది
చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్న
ది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1.0.0.

దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను
నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రాసీయక
వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా
క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇవాముగా పంపెదము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నిగ్రహ ఫార్మసీ,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కామినియానూనె

వెంటుకలే ఆందము.

రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు.

వెంటుకలు దువ్వినపుడు ఊడమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ నొందలుపెట్టి పూర్తిగ
చాడగును అట్లుకాకుండు

నేడే కామినియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ముల గాఢమగును. వెంటుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ
దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.
కబళింపవలెమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాదాయ. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడినది)

మీకు ఏనువాననద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోలుపజెంటుగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాహ్యమకిదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బిడయగలను

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీలో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివీది మదరాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి వైద్యరత్న కలరామందులు

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జిటౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదదివ్యౌషధములు దొరకు స్థలము

క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును

ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్పనాయకవీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

అంగీకరించిరి! అందరును అంగీకరించిరి!! అంగీకరించిరి!!!

మిక్కిలి ఉత్కృష్టమైనది! “నేను మద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని అనేక మిత్రుల కిచ్చితిని. ఇన్ ఫ్లెయెంజా, మలేరియా మొదలగువాటిచే కఠినముగా బాధపడుచుండిన వారికి అత్యద్భుతమైన గుణ మిచ్చినది.” టి. ఇ. ఆండర్సన్, బాటు రోడ్డు, కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎస్.	స్క్విబ్బు గుణము గల దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు. “స్క్విబ్బు చలిజ్వరనివారిణి అద్భుతముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉపయోగించినవారందరు అది గుణము గలదని ప్రమాణము చేయుచున్నారు.” జి. జె. షే. సి. లోకో డిపార్టుమెంటు, ఏ. అండ్ బి. రైల్వే, అన్నాము.	విడువక ఉండదగిన మిత్రుడు. “ఇది అద్భుతమైన నివారిణి. మలేరియా, ఇన్ ఫ్లెయెంజా జ్వరములకు మిక్కిలి గుణకారిణిని రుజువైనది. ఒకటి లేక రెండబుడ్లు లేక నేను ఎప్పుడును మకాముకు వెళ్లుటలేదు.” పోసా, బి. ఏ. ఇక్ పైక్లరు ఆఫ్ మూల్సూ, సాగైంగు, బర్మా.	కుదుర్పుటకంటె ఆటంకపరచుట మేలు. “ఇది ఇన్ ఫ్లెయెంజాకే గాక మలేరియాకు కూడ మంచి గుణ మిచ్చును. మలేరియా రాకుండ ఆటంకపరచుటకై ప్రజలందరును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని తనవద్ద తప్పక ఉంచుకొనుట శ్రేయస్కరము.” ఎస్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. పి., ఇన్ ఫ్లెయెంజాఫోమ్, మైలాపూరు, మద్రాసు.
---	---	--	--

హిందూ దేశమునందు కుటుంబ శౌషధము

స్క్విబ్బు

చలిజ్వర నివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లెయెంజా, చలిజ్వరము లన్నిటికిని

మెసర్సు మాడన్ సన్సు అండ్ కో.,

కెమిస్టలు, క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో. ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్సు, 9, పావ్ హామ్ము బ్రాడ్వే

ఎవరను శాదన లేరు. “ప్రతివాడిపక్షము సాక్షిమాడ స్క్విబ్బు సిద్ధాంతముయొక్క అమృతము, కీర్తిని గురించి వ్యతిరేక భిప్రాయమును యివ్వజాలరు.” బి. సి. ఎస్. హెచ్. డబ్ల్యు. హెబార్డు, ఐ. సి. ఎస్. హైకోర్టు, బొంబాయి.	మేలు - పక్షపాతము “పేటెంటు ఔషధము లనిన నాకు గిట్టదు. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము అన్నివిధములగు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉపయోగించును. మంచుగుణ మిచ్చును.” రవరెండు ఎమ్. జి. గోల్డుస్మిత్, మైసూరు బాదు. (డక్కన్)	ప్రాకృత్యములు కలియుట “నేను కొంతకాలమునుండి మలేరియాను స్క్విబ్బు ఔషధము ను తీసికొనుచున్నాను. అది నాకు చాల గుణమిచ్చినది.” కె. సి. మెహతా, క్రైస్టు కళాశాల, కేంబ్రిడ్జి, ఇంగ్లాండు	నిరాశ జెందినరోగులకు ఆశగలదు. “మలేరియాజ్వరముచే బాధపడుచుండిన ఇద్దరు మిక్కిలి కఠినస్థితిలో నుండిరి. వారిని వైద్యులు కూడి చేయవడలిరి. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము వారికి మంచుగుణ మిచ్చినది” - సి. డి. ఎల్. ప్రయోగో, మైసూరు బాదు. (డక్కన్)
---	--	---	---